

HRADECKÁ FOTOGRAFICKÁ KONZERVATOŘ

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE
JANA BAUEROVÁ

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava, 2016

INSTITUT
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

HRADECKÁ FOTOGRAFICKÁ KONZERVATOŘ

HRADEC KRALOVE CONSERVATORY OF PHOTOGRAPHY

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

PaedDr. BcA. JANA BAUEROVÁ

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus

Oponent: Mgr. Josef Moucha

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Opava, 2016

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FILOZOFICKO-
PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA V OPAVĚ

Abstrakt

Historie, vývoj a současný stav Hradecké fotografické konzervatoře. Východočeská lidová konzervatoř při Krajském kulturním středisku Hradec Králové jako předchůdce Hradecké fotografické konzervatoře (1963 – 1990), Hradecká fotografická konzervatoř při Středisku amatérské kultury Impuls Hradec Králové (1991 – 1996) a Hradecká fotografická konzervatoř od roku 2001 do současnosti při Impuls Hradec Králové, centru podpory uměleckých aktivit. Charakteristika studia na HFK, pedagogové a organizační pracovníci, tvůrčí dílny, atmosféra studia, výstavní činnost, význam HFK pro absolventy.

Klíčová slova:

fotografická škola, fotografický kurz, amatérská fotografie, vzdělávání pro veřejnost, Východočeská lidová konzervatoř, Hradecká fotografická konzervatoř, HFK, Hradec Králové, Impuls Hradec Králové, Volné sdružení východočeských fotografů, VSVF

Abstract

The history, development and the present state of Hradec Kralove Conservatory of Photography. East Bohemian Public Conservatory at Regional Community Centre as the predecessor of Hradec Kralove Conservatory of Photography (1963 – 1990), Hradec Kralove Conservatory of Photography at Centre of Amateur Culture Impuls Hradec Kralove (1991 – 1996) and Hradec Conservatory of Photography since 2001 at Impuls Hradec Kralove, Support Centre for Artistic Work. The profile of studies at HCP, tutors, managers and office workers, workshops, the atmosphere of study, exhibition activities, the importance of HCP for graduates.

Key words:

school of photography, course of photography, amateur photography, public education, East Bohemian Public Conservatory, Hradec Kralove Conservatory of Photography, HCP, Hradec Kralove, Impuls Hradec Kralove, Free Association of East-Bohemian Photographers, FAEP

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **PaedDr. Jana BAUEROVÁ**
Osobní číslo: **F120981**
Studijní program: **N8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obory: **Tvůrčí fotografie**
Tvůrčí fotografie
Název tématu: **T: Hradecká fotografická konzervatoř**
Téma anglicky: **T: Hradec Kralove Conservatory of Photography**
Zadávající ústav: **Institut tvůrčí fotografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

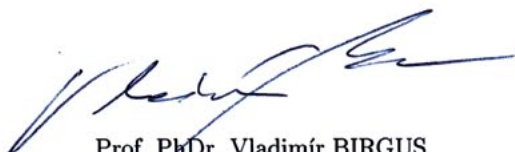
Studium na Hradecké fotografické konzervatoři v průběhu času, jeho historie a vývoj.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Birgus, V., Mlčoch, J.: Česká fotografie 20. století.
Petyniak, O.: Hradec Králové, fotografické vzdělávání. In Encyklopedie východočeské fotografie.

Vedoucí diplomové práce: **Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS**
Institut tvůrčí fotografie

Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS
vedoucí ústavu

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto teoretickou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny prameny, z nichž jsem při tvorbě práce čerpala.

Jana Bauerová

Poděkování

Děkuji panu prof. PhDr. Vladimíru Birgusovi za vstřícný přístup, díky němuž se mi podařilo věnovat této práci to, co si zasloužila.

Děkuji paní Janě Neugebauerové za zapůjčení archivních materiálů Impuls Hradec Králové, centra podpory uměleckých aktivit, za ochotu při našich setkáních a spolehlivou „horkou linku“, když selhával archiv i paměť.

Děkuji paní Mgr. Jarmile Šlaisové za zapůjčení fotografií z jejího osobního archivu, za dlouhé rozhovory, cenná doporučení a kontakty.

Děkuji panu Mgr. Jiřímu Zikmundovi za rozmlouvání o první etapě Hradecké fotografické konzervatoře, za zapůjčení archivních materiálů a nasměrování na další pamětníky.

Děkuji panu Ing. Emilu Pražanovi za rozhovor a vzpomínky na začátky Východočeské lidové konzervatoře a na pana prof. Jána Šmoka.

Děkuji panu Ivanu Neherovi za rozhovor a naskenování skript Východočeské lidové konzervatoře.

Děkuji panu MgA. Ivu Gilovi za rozhovor a za podnět psát diplomovou práci o Hradecké fotografické konzervatoři.

Děkuji panu doc. MgA. Josefu Ptáčkovi za rozhovor a za to, že se v roce 2001 ujal vedení Hradecké fotografické konzervatoře a vydržel až do dnešních dnů.

Jana Bauerová

Souhlasím se zveřejněním této teoretické diplomové práce v Univerzitní knihovně Slezské univerzity v Opavě, v knihovně Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na webových stránkách ITF FPF SU v Opavě.

Jana Bauerová

OBSAH

Úvod	10
Historická východiska vzniku Hradecké fotografické konzervatoře	13
Východočeská lidová konzervatoř jako předchůdce Hradecké fotografické konzervatoře	17
Rok 1989 jako mezník v podpoře amatérské kultury ve východních Čechách	30
Hradecká fotografická konzervatoř první poloviny 90. let 20. století	35
Změna koncepce fotografického vzdělávání amatérů v Hradci Králové	56
Hradecká fotografická škola a práce na vlastním projektu	57
Zhodnocení vývoje a jednotlivých etap fotografického vzdělávání pokročilých amatérů v Hradci Králové v letech 1963 – 1999	64
Obnovení Hradecké fotografické konzervatoře na počátku 21. století	69
HFK 2001 – 2002	77
HFK 2003 – 2004	90
HFK 2005 – 2006	99
HFK 2007 – 2008	102
HFK 2009 – 2010	106
HFK 2011 – 2012	118
HFK 2013 – 2014	124
HFK 2015 – 2016	128
Současní pedagogové Hradecké fotografické konzervatoře	130
Zhodnocení činnosti Hradecké fotografické konzervatoře v letech 2001 – 2014	150

Seznam použitých pramenů a literatury	<u>157</u>
Seznam citací	<u>163</u>
Seznam užitých zkratk	<u>167</u>
Jmenný rejstřík	<u>168</u>

ÚVOD

Ve své diplomové práci se budu zabývat Hradeckou fotografickou konzervatoří, a přesto musím začít zmínkou o škole, kterou studuji nyní, a na které tuto diplomovou práci zpracovávám. V lednu roku 2002 jsem se vydala do Opavy na Slezskou univerzitu na každoroční konzultaci pro uchazeče o studium na Institutu tvůrčí fotografie. Zjistila jsem, že šance na přijetí by mohla být reálná. Přesto jsem přihlášku nepodala, s tušením, že pokud by se zhoršil zdravotní stav mého táty, těžko bych dokázala skloubit náročné studium s péčí o své stárnoucí rodiče. Moje obavy se bohužel naplnily, a tak jsem před Vánoci roku 2002 doprovodila svého tátu „na druhý břeh“. Šanci přihlásit se na ITF jsem zameškala, ale když jsem zjistila, že od ledna 2003 začíná v Hradci Králové další „běh“ Hradecké fotografické konzervatoře, neváhala jsem ani chvíli, vybrala jsem fotografie a pospíšila na přijímací pohovor. Byla jsem přijata a v roce 2004 jsem tento třísemestrový kurs zdárně zakončila. Na Institut tvůrčí fotografie jsem nakonec nastoupila o pár let později a musím konstatovat, že zkušenost studia na Hradecké fotografické konzervatoři mi byla vynikající průpravou. Zvykla jsem si na systém domácích úkolů a nutnost jejich předložení v určeném termínu, naučila jsem se o fotografii více přemýšlet a získala nové přátele.

Hradecká fotografická konzervatoř se v mnoha ohledech nedá srovnávat s opavským Institutem tvůrčí fotografie. Není to vysoká škola, je to relativně krátký, rok a půl trvající kurs, a přestože podmínkou přijetí je přijímací řízení a ke studiu nejsou přijati úplně všichni uchazeči, je převis počtu uchazečů vůči počtu přijatých relativně malý, takže přísně vzato ji nelze považovat za výrazně výběrovou školu. Z těchto faktů pak vyplývá rozdílná náročnost studia i odlišnosti v jeho stylu. Jisté paralely tu však jsou. A není divu. Vždyť u zrodu moderního fotografického školství v naší zemi stál dnes již legendární pan profesor Ján Šmok. Osobně jsem ho již nezažila, ale při pohledu zpět na svá studia ve dvou tak odlišných institucích vedených tak rozdílnými a přitom výraznými osobnostmi, se mi teď o to zřetelněji rýsuje jeho stále trvající stopa. Dalším důležitým rysem je duch sounáležitosti a společenství, který na těchto fotografických učilištích přirozeně vzniká. V případě Hradecké fotografické konzervatoře je sice doba studia k navázání takových vztahů krátká, ale na činnost

konzervatoře navazují a organicky se s ní prolínají mnohé další aktivity pořádané Impulsem, centrem podpory uměleckých aktivit, příspěvkové organizace, jejímž zřizovatelem je Královéhradecký kraj a v jejímž rámci HFK funguje. To vše se děje díky velkému pracovnímu a osobnímu nasazení Jany Neugebauerové, která má v Impulsu od sklonku roku 1999 na starosti právě fotografii. Přestože si na schůzkách Hradecké fotografické konzervatoře skromně říká „školník“, je to výborná manažerka, která toho pro fotografy nejenom v královéhradeckém regionu dělá nedocenitelně mnoho. Patří jí dík za hodiny a hodiny „neviditelné“ práce, bez nichž by HFK nikdy nemohla tak dobře fungovat a vůbec existovat. Na workshopy, které v Impulsu organizuje, a na které se jí daří získávat vynikající lektory, nezřídka jezdí účastníci ze značně vzdálených míst celé naší republiky. Ve spolupráci s Volným sdružením východočeských fotografů Impuls každoročně pořádá fotografickou soutěž Premiéra, jejíž součástí jsou kvalitní rozborové semináře. Všude tam se potkávají minulí i současní frekventanti a absolventi HFK. Od roku 2001 je hlavním lektorem Hradecké fotografické konzervatoře výborný fotograf a zkušený pedagog doc. MgA. Josef Ptáček, který působí zároveň jako svérázný guru. Osobně se pamatuji i na pana profesora Ludvíka Barana, který nás učil kultuře a čtení fotografického obrazu, a který dokázal vzletné a ušlechtilé myšlenky svým nezaměnitelným způsobem stvrdit jadrným výrazem, který z jeho úst zazněl vždy naprosto patřičně a přesvědčivě. V průběhu roku 2003, shodou okolností právě v době mého studia na HFK, doplnil tuto sestavu známý fotograf, pedagog a organizátor MgA. Ivo Gil, který od roku 2005 tvoří s Josefem Ptáčkem stálý a sehraný tandem. Hradecká fotografická konzervatoř nám otevřela mnohé obzory a zároveň nás naučila jisté psychické odolnosti nutné k vyložení svých fotografií na stůl, k jejich obhájení před nesmlouvavými pedagogy nebo naopak k uznání svých omylů, to vše před zraky spolužáků.

Hradecká fotografická konzervatoř má za sebou několik etap své existence. Přesto doposud neexistuje ucelený materiál, který by zpracovával její historii a současnost. Cílem mé diplomové práce je nastínění historických východisek HFK a jejího současného stavu a vývoje od roku 2001 do současnosti. Budu vycházet převážně z archivních materiálů královéhradeckého Impulsu, z rozhovorů se současnými i minulými představiteli HFK a z dalších materiálů, které mi

ze svých soukromých archivů laskavě poskytli, a také z článků časopisu Fotoimpuls Volného sdružení východočeských fotografů.

Činnost Hradecké fotografické konzervatoře je úzce spjata s působností celého fotografického oddělení Impulsu, centra podpory uměleckých aktivit, ale pokrýt komplexně tuto problematiku by téma a rozsah této diplomové práce výrazně přesáhlo.

Hradecká fotografická konzervatoř nese jeden významný rys, který je důkazem její funkčnosti: její absolventi se vracejí. Vystavují na každoročních soutěžních přehlídkách Premiéra, na výběrových Salonech východočeské fotografie, které se konají v Muzeu Východních Čech v Hradci Králové každé tři roky, účastní se nejrůznějších workshopů pořádaných Impulsem, sdružují se do tvůrčích skupin a cítí a projevují sounáležitost i dlouho po tom, co „školní škamna“ opustili. Nezbývá než si přát, abychom se ještě dlouho měli kam vracet.

HISTORICKÁ VÝCHODISKA VZNIKU HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE

V padesátých letech 20. století nebylo příliš mnoho možností pro vzdělávání fotoamatérů. Mnohé závodní kluby v rámci tzv. zájmové umělecké činnosti pracujících disponovaly technicky kvalitním vybavením, ale samotná činnost se až na výjimky omezovala pouze na technickou stránku fotografie bez větších uměleckých ambicí. Svoji tvorbu mohli fotoamatéři konfrontovat na soutěžních výstavách, které obvykle zahrnovaly nejen prosté vyhlášení výsledků, ale také rozborové semináře se členy soutěžních porot, významnými fotografy a fotografickými teoretiky té doby. Takovéto semináře a přednášky byly jistě přínosné, ale byly spíše nahodilé a chyběla jim systematičnost. V Hradci Králové se podobnými jednorázovými akcemi v letech 1959 – 1970 zabýval Dům kultury a vzdělávání a později jeho nástupnická organizace, Okresní kulturní středisko (1971 – 1990). Na krajské úrovni se organizaci obdobných vzdělávacích aktivit věnovalo Krajské osvětové středisko Hradec Králové (1959 – 1972), které se v roce 1972 proměnilo v Krajské kulturní středisko Hradec Králové a v této formě působilo až do roku 1990. Ve všech těchto institucích byla fotografie pouze jedním z mnoha oborů, které zahrnovaly divadlo, umělecký přednes, loutkoherectví, malé jevištní formy, hudbu, tanec, film, ale také například nácvik Spartakiády, hromadného veřejného tělocvičného vystoupení.

Nad úroveň tehdejší československé amatérské fotografie si počátkem 60. let posteskl Ludvík Souček ve svém článku *Reamaterizace amatérské fotografie* z roku 1963 [1]: „*Prohlašuji jako dlouholetý pracovník ‚Světa v obrazech‘, že ani v budoucnu nemůžeme a nehodláme dělat významné spolupráce fotografů-amatérů. Totéž platí o všech ostatních obrazových časopisech, jenže – a v tom je háček – naprostá většina zasláných amatérských reportáží dokazuje úplnou nevědomost, co to vlastně reportáž je a jaké jsou její zákonitosti.*“ Souček má pocit, že fotografům amatérům jde často o „kšeft“, přitom ale neznají dobře řemeslo a stěžují si na protěžování profesionálních fotografů. Reamaterizace pro Ludvíka Součka znamená návrat k původní zaujatosti věcí samou v duchu spolupráce spíše než řevnivosti. Po rozšíření vzdělávacích možností pro amatéry

volá takto: „Věnujme se jim z celého srdce. Pomozme jim. Seznamujme je daleko více a rychleji než dosud s nejlepším, co světová fotografie přináší. Umožněme jim vystavovat, učit se, soutěžit a vzdělávat se – zároveň jim však řekněme zcela jasně a zřetelně: amatérská fotografie je, jak se zdá, poslední opravdu lidovou tvořivostí. Je podmíněna láskou, touhou vyjádřit se ke světu vlastní tvorbou, rozvinout svou citlivost a vnímavost a její povinností je pomoci těm, kteří se ještě nevyrovnali s prvními krůčky.“ V roce 1962 pověřilo Ministerstvo školství a kultury fotografa a publicistu Ericha Einhorna zpracováním návrhu na zajištění výchovy fotografů-specialistů a metodiků amatérské fotografie. Tajemník Svazu českých fotografů Bohumil Kabourek v roce 1969 zahrnul do podkladů pro jednání Ústředního výboru Svazu českých fotografů úkol pro výchovnou komisi – kromě základních kurzů pro začínající fotografy se zaměřit na vyspělé autory, členy svazu, pořádat pro ně dvakrát ročně dvoudenní setkání s předními lektory a připravit dvouleté dálkové studium ukončené závěrečnou zkouškou. V roce 1970 zpracoval osnovy dvouletého školení fotografů-amatérů Antonín Hinšt a 5. dubna téhož roku předložil na plénu Ústředního výboru Svazu českých fotografů Karel Otto Hrubý svůj návrh tříleté večerní školy při Střední umělecko-průmyslové škole v Brně formou dálkového studia [2]. Na základě modelu korespondenčního studia vycházejícího z newyorské Famous Photographers' School a snad i na základě inspirace podobnou vzdělávací institucí v Mnichově tak v Brně 4. září 1971 vznikla Škola výtvarné fotografie svazu českých fotografů, která se postupem let transformovala na Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, jak jej známe dnes. Tato historie je popsána v diplomových pracích ITF FPF SU Pavla Břicháčka (1997), Michala Kubíčka (2002, 2005) a Marka Malůška (2012). Od roku 1982 dodnes je vedoucím Institutu tvůrčí fotografie prof. PhDr. Vladimír Birgus, jehož zásluhy o českou fotografii jsou nedocenitelné. Přestože ITF je dnes fotografickou uměleckou vysokou školou, na niž se běžně hlásí talentovaní mladí lidé po absolvování střední školy, svým charakterem kombinovaného studia dodnes umožňuje studium i starším studentům, ať už se fotografii věnují profesionálně nebo tzv. amatérsky, přičemž v dnešní době se tato hranice čím dál tím více rozostřuje.

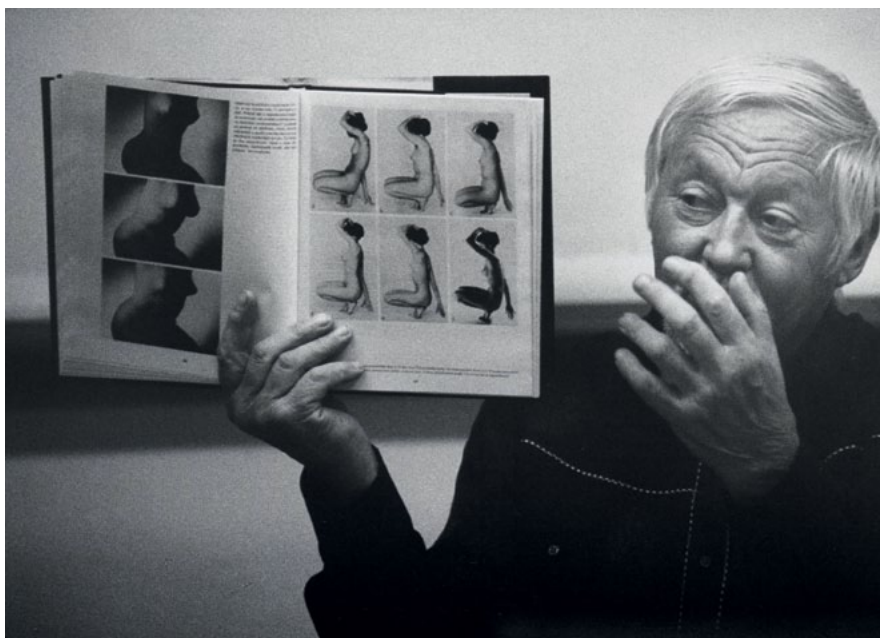
Významným fotografem, teoretikem a pedagogem, člověkem s mimořádným záběrem a v mnoha ohledech generačním předchůdcem Vladimíra Birguse byl rodák ze slovenského Lučence a zakladatel samostatné katedry fotografie na

pražské FAMU prof. Ján Šmok. Svou činností podporoval dostupnost vzdělávání pro fotografy nejen na akademické půdě a vytvářel mnohé průniky dvou světů, amatérské a profesionální fotografie.

V úvodním slově ke katalogu 14. Národní výstavy amatérské fotografie konané v roce 1994 v Kolíně Ján Šmok píše [3]: „... amatéři byli vždy tím hlavním proudem, z kterého čerpal celý náš obor významné talenty a posléze autory. Eugen Wiškovský přece žádným profesionálem nebyl a jeho práce jsou srovnatelné s díly mnohých dobře školených umělců. Hranice, jak víme, jsou ve fotografii na rozdíl od jiných uměleckých oborů velmi mlhavé a vlastně o ně vůbec nejde, neboť nejlepší díla bude hodnotit často až další generace. Naším posláním je přispět k zachování a pokud možno i rozvoji toho dobrého, co máme.“

Dnes už můžeme jen odhadovat, do jaké míry byl Šmokův zájem o amatérské hnutí probuzen až v 60. letech v souvislosti s radikalizující se situací na katedře kamery FAMU, jak uvádí Miroslav Němeček [4] na základě rozhovoru s Iljou Bojanovským. Ján Šmok své představy o demokratickém charakteru fotografického školství, jež by mělo dávat příležitost a umožňovat studium co nejširší obci zájemců, prosazoval po celý svůj život konkrétními činy. Mezi tyto činy patřila práce pro Svaz českých fotografů, jehož byl od roku 1986 předsedou, bohatá přednášková a lektorská činnost konaná na půdě místních fotoklubů i v rámci dlouhodobějších kurzů lidové umělecké tvořivosti započatá již na přelomu 50. a 60. let, vedení fotografického oddělení Lidové školy umění v Biskupské ulici na Praze 1, známé jako „Šmokova školička“, která sloužila také jako jakási neoficiální příprava potencionálních uchazečů o studium fotografie a kamery na FAMU, externí výuka na Pražské fotografické škole (založené roku 1972 Dr. Václavem Vláškem a do roku 1990 spadající pod působnost SČF) a lektorské působení na krajských lidových konzervatořích organizovaných krajskými osvětovými, později krajskými kulturními středisky. Právě v Hradci Králové se Ján Šmok roku 1963 podílel na založení Východočeské lidové konzervatoře, kterou pak dlouhodobě vedl. Jeho úsilí o demokratičnost v možnosti přístupu k fotografickému vzdělání si přitom nikterak neprotiřečí s velkou náročností vůči studentům, jak na to mnozí pamětníci od FAMU až po lidové konzervatoře ještě dlouho vzpomínají. Ostatně i základy osnov pro vzdělávání amatérů tvořily osnovy FAMU, které byly přizpůsobeny požadavkům konzervatoře, a nebylo neobvyklé, když u některých cvičení Ján Šmok požadoval podobnou náročnost

jako na FAMU se slovy „škola jako škola“ [5]. Do těchto Šmokových snah pak ve vysokoškolském stupni vzdělávání fotografů logicky zapadá i podpora Institutu tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě se svým distančním, nyní kombinovaným studiem, umožňující tímto svým charakterem studium i lidem z praxe. Ján Šmok působil na ITF jako kmenový pedagog v 90. letech 20. století (od roku 1991 až do své smrti v roce 1997) a jak uvádí Vladimír Birgus v rozhovoru s M. Němečkem: „Ze začátku dělal takovou záštitu, když jsme přešli na Slezskou univerzitu. ... Chodil na akreditační komise, sháněl a psal různé posudky, prostě nám hodně pomáhal...“. Ján Šmok tehdy přispěl k získání akreditace ITF pro magisterské studium. Jak dále píše M. Němeček [6]: „Nikdy se totiž netajil tím, že nesouhlasí s unáhleným zrušením dálkového studia fotografie na FAMU, a proto všemožně podporoval jeho zřízení na Slezské univerzitě.“ Vraťme se však nyní do Hradce Králové na tzv. „Šmokárnu“, jak v šedesátých letech svou Východočeskou lidovou konzervatoř její frekventanti nazývali.

Prof. Ján Šmok - přednáška o fotografii aktu. Foto archiv Jarmily Šlaisové.

VÝCHODOČESKÁ LIDOVÁ KONZERVATOŘ JAKO PŘEDCHŮDCE HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE

U zrodu Východočeské lidové konzervatoře stáli tři lidé. **Doc. Ján Šmok** (profesorem pro obor kamera byl jmenován až v roce 1975), **Ing. Emil Pražan**, v té době metodik pro fotografii, film a výtvarnictví Krajského osvětového střediska a další pracovník KOS, **Radomil Stašík**. V roce **1963** tak byla při **Krajském osvětovém středisku (KOS)** založena **Východočeská lidová konzervatoř**. První běh konzervatoře byl zaměřený na film, ale protože větší zájem byl o obor fotografie, byla hned v následujícím roce **1964** vedle třídy amatérského filmu otevřena také **třída amatérské fotografie**. Hlavním lektorem byl doc. Ján Šmok, který si jako hosty na některé přednášky zval své kolegy z FAMU: Ilju Bojanovského, Rudolfa Skopce, Jaroslava Rajzíka a další. Nechme nyní promluvit jednoho ze zakladatelů Východočeské lidové konzervatoře, Ing. Emila Pražana.

ROZHOVOR S Ing. EMILEM PRAŽANEM

publicistou, filmovým teoretikem, lektorem a porotcem soutěží a přehlídek amatérského filmu, iniciátorem a spoluzakladatelem krajské Východočeské lidové konzervatoře pro obory foto a film v Hradci Králové, pozdější Hradecké fotografické konzervatoře.

Ing. Emil Pražan. Foto J. Bauerová, 2016.

Ing. Emil Pražan se narodil roku 1927 v Hradci Králové, kde vystudoval Obchodní akademii (1942 – 1946). V letech 1946 – 1949 studoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, ze které byl vyloučen těsně před státními závěrečnými zkouškami kvůli emigraci svého bratra po komunistickém puči v roce 1948. Musel nastoupit dvouletou vojenskou službu u nechvalně známých PTP (pomocných tech-

nických praporů), které v letech 1950 – 1954 sloužily jako internační pracovní tábory pro převýchovu tzv. politicky nespolehlivých osob. Poté další tři roky nuceně pracoval jako horník v dolech na Kladně. Po zaměstnáních v několika obchodních organizacích se mu díky svému dlouholetému serióznímu zájmu o fotografii a film podařilo profesně zakotvit v Krajském kulturním středisku v Hradci Králové, kde se roku 1964 stal krajským metodikem pro obory foto, film a výtvarnictví. V letech 1978 – 1990 byl ústředním metodikem pro amatérský film a později i pro video v Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze (nyní NIPOS – Artama). V letech 1990 – 1991 působil na Federálním ministerstvu obrany jako pracovník pro rehabilitaci bývalých příslušníků PTP, tzv. černých baronů.

Fotografovat začal v šestnácti letech a v roce 1958 začal natáčet amatérské filmy na 16 mm kameru. V témže roce se stal členem Filmového klubu Kulturního domu ROH v Hradci Králové, který několik let také vedl. V týmu s Radomilem Stašíkem do roku 1968 natočil řadu převážně dokumentárních filmů, které jsou uloženy v Národním filmovém archivu, ale které po dobu svého metodického působení na soutěžích nezveřejňoval. Od roku 1968 do 80. let 20. století točil dokumenty s kameramanem Jiřím Hovorkou a Aloisem Jiráčkem z Československé televize, v 90. letech s režisérem Františkem Mikešem. Tou dobou se stal jedním ze zakládajících členů Nezávislého svazu pro film a video, z něhož se postupem času stal Český svaz pro film a video. Je autorem více než dvaceti odborných publikací o amatérském filmu.

V roce 1963 se Ing. Emil Pražan stal hlavním iniciátorem a spoluzakladatelem Východočeské lidové konzervatoře v Hradci Králové pro obory foto a film s hlavním lektorem prof. Jánem Šmokem, tehdy docentem na pražské FAMU.

Jak přesně fotografická konzervatoř v Hradci Králové začala? Kdo přišel s nápadem konzervatoř založit?

Založit lidovou konzervatoř v Hradci Králové byl můj nápad. Věděl jsem o Jáně Šmokovi a o tom, jak funguje v Praze. Jeho rodiče měli chalupu v malé vesnici Líšnici na ústecko-orlicku a on tam za nimi jezdil z Prahy právě přes Hradec Králové. Toho jsem využil a požádal ho, zda by se mohl vždy v sobotu zastavit v Hradci Králové. Šmok souhlasil, protože ho zajímalo, kdo se na studium

přihlásí a jaké bude mít znalosti. Tehdy docent, později profesor pražské FAMU Ján Šmok měl již určitý věhlas a publicitu, a tak o zájemce nebyla nouze. Všichni si dnes myslí, že v amatérské kultuře převažovalo amatérské ochotnické divadlo, ale tak to nebylo. Převažovaly pěvecké sbory. V nich bylo v celé republice asi 80 tisíc lidí. Divadelníků bylo 40 tisíc. Fotografů bylo 35 tisíc, ti byli hned na třetím místě. Ale filmařů bylo jen 7 tisíc. Fotografie byla lidem bližší. Film je složitý, vyžaduje mnoho dílčích etap, počínaje scénářem. U fotografie, na rozdíl od filmu, byl výsledek brzký, poněvadž fotografové si vše zpracovávali sami, v temné komoře, třeba i v upravené koupelně, ale viděli výsledek hned, kdežto filmař to musel poslat do laboratoře a nemohl vědět, jak to dopadne. A také fotografická technika hrála roli, byla zde přece jen dostupnější než ta filmová. Východočeská lidová konzervatoř v roce 1963 začala filmem, ale protože bylo hodně zájemců o fotografii, v dalším roce jsme otevřeli i obor fotografie a řekli si: budeme to střídat. A tak Ján Šmok jezdil do Hradce vyučovat každý týden: jednou za 14 dní byli fotografové a jednou za 14 dní filmaři.

Jak dlouho studium trvalo a jak bylo strukturované?

Původně jsme si mysleli, že by stačily dva semestry. Ale pak to někteří lidé chtěli opakovat, protože se jim to tak zalíbilo. Zjistili jsme, že asi polovina lidí chce ještě pokračovat, a když nebyla jiná možnost, přihlásili se podruhé. Proto jsme konzervatoř prodloužili na dva roky, tj. na čtyři semestry. Studium probíhalo v sobotu od 9ti hodin ráno do 17ti hodin odpoledne jednou za čtrnáct dní po dobu školního roku, od září do června. Při poslední červnové konzultaci zadal Ján Šmok úkoly na prázdniny. Bylo to asi 15 fotografií. Jejich hodnocení pak probíhalo v září. Pro běžné úkoly stačil formát 18x24 cm. Studenti předkládali jednotlivé fotografie, ale ke konci studia vyžadoval Šmok již ucelené cykly a seriály. Tím mělo studium vrcholit.

Kolik jste měli posluchačů?

Většinou 30 až 40. O některé Šmokovy přednášky byl ale takový zájem, že jsme je zpřístupnili i dalším zájemcům z řad fotografů, kteří fotografickou konzervatoř pravidelně nenavštěvovali. Například když dělal přednášku o fotografii aktu, zájemců přišlo třeba 160, takže do prostor, kde výuka normálně probíhala, by se všichni ani nevešli. Jako pořadatel jsem musel zajistit sál „Na Střelnici“, tedy

v tehdejší Domě kultury ROH. Do sálu v Adalu (pozn. autorky: Adalbertinum, tzv. Adal, Parku kultury a oddechu), kde výuka obvykle probíhala, bychom se všichni nevešli. Přišla spousta lidí, které jsem nechtěl vyhodit. Sehnal jsem další židle a nějak jsme se nacpali do sálu. Šmok přivedl modelku, nahou, všichni fotili, a on říkal: „Nefotit! Vyfotíte Šmoka vedle nahý ženský a pak se to bude ukazovat po celý republice.“ Ale já jsem neslyšel tak zasvěcené povídání o tom, jak se dělá akt, jako od něj. On to prostě dovedl podat, byl pedagog. Kromě toho, že sám byl tvůrčí umělec, uměl předávat znalosti.

Dělali jste na Východočeskou lidovou konzervatoř přijímací zkoušky?

Ano, byly. Ale víte, jak to dělal Šmok? Řekl mi: „Ty si je vyzkoušíš a já se potom podívám na ty známky.“ Já jsem byl ten, který musel vymyslet nějaké otázky, jednoduché, z oboru fotografie, a musím říct, že uchazeči většinou prošli.

Předkládali zájemci o studium nějaké fotografie?

Při přijímacích pohovorech ne. Ale hned na druhém setkání již ano, když od Šmoka jako první zadání dostali krajinu, jako základ. Potom následoval portrét, žánrová fotografie, akční fotografie – tehdy byly žánry trochu jinak vymezeny než dnes.

Jaké bylo složení posluchačů konzervatoře?

Hluboký omyl je, že lidé si myslí, že tam chodili jenom intelektuálové, ale není to pravda. Byli tam zástupci všech možných povolání včetně dělnických. Talent se rodí bez ohledu na to, jaké má kdo vzdělání. Buď fotografické vidění má, nebo nemá, buďto vidí nebo nevidí – to říkají kameramani dodnes. A pokud jde o věk, to bylo naprosto jedno, byli tam lidé od patnácti do devadesáti. A nebyly tam žádné generační přehradky.

Byla součástí studia i nějaká soustředění formou výjezdů a tvůrčích dílen mimo běžný sobotní program?

Ne, společně se nikam nejezdilo. Šmok chtěl, aby každý pracoval samostatně.

Přednášel pouze pan prof. Šmok nebo jste měli také další, hostující pedagogy?

Šmok říkal: „Nemusíte se pořád koukat jen na mě. Pro zpestření je potřeba, abyste slyšeli také někoho jiného. Vezmu si ještě dva.“ A my jsme čekali na ta

jména. Nakonec to byli prof. Rudolf Skopec a prof. Ludvík Baran. V rámci jednoho běhu konzervatoře tam byli asi dvakrát.

Jaká byla, kromě přípravy otázek k přijímacím zkouškám, Vaše role?

Jako metodik Krajského osvětového střediska jsem měl za úkol ty lidi pozvat, zajistit místnosti, zajistit honorář pro pana profesora, čili to byla moje práce. Samozřejmě jsem tam musel celou dobu výuky sedět, což mělo tu výhodu, že jsem všechno vyslechl. Pro mě to bylo taky poučení. Poslouchal jsem s nastraženýma ušima. Šmok také pro studenty psal skripta a mým úkolem bylo je namnožit. Tenkrát to byly skromné podmínky, vše se dělalo na cyklostylu. Byly na to speciální blány, které se musely přísně evidovat a číslovat, aby snad někdo nerozšiřoval nějaké protistátní tiskoviny, samizdat, zakázané autory a podobně. V roce 1978 jsem odešel do Prahy, kde jsem pak až do roku 1990 pracoval jako ústřední metodik pro amatérský film a později i pro video v Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze (nyní NIPOS – Artama). V Krajském kulturním středisku v Hradci Králové pak po mně pracovní agendu včetně fotografické třídy Východočeské lidové konzervatoře převzal Zdeněk Svoboda.

Vraťme se ještě k absolventům. Mělo na ně absolvování konzervatoře nějaký vliv? Posunulo je to v amatérské tvorbě nebo se někdo z nich začal věnovat fotografii profesionálně?

Na konci studia dostali absolventi nikoli vysvědčení, ale osvědčení o absolutoriu. Mnohým to pomohlo i v profesionální dráze. Například přijali absolventa do reklamního studia, kde pak dělal fotografa, a někteří to takto využili. Nebo získali zaměstnání v reklamním oddělení nějakého velkého podniku, např. Rubena Náchod, to vím konkrétně. Našeho absolventa přijali a dělal propagaci. Předtím tu kvalifikaci neměl. A už mě psal, že dostal krásné zaměstnání a může dělat podnikového fotografa. Pro některé to byla prestižní záležitost i v tom, že mohli dělat výstavy, že už se ve fotografickém světě „chytili“, že něco za sebou mají, nějaké studium. Mám také informace o tom, že mnozí této kvalifikace po roce 1989 využili k založení vlastního fotostudia, v případě filmařů videostudia, protože mohli na základě tohoto osvědčení dostat živnostenské oprávnění (pozn. autorky: Fotografie tehdy patřila mezi tzv. živnosti vázané a bylo nutno doložit doklad o vzdělání a praxi.).

Ján Šmok vyučuje na Východočeské lidové konzervatoři v Hradci Králové. Foto archiv Jarmily Šlaisové.

Z diplomové práce Miroslava Němečka jsem se dozvěděla, že prof. Ján Šmok těžce nesl, když se na FAMU zrušilo dálkové studium a vzala se tak možnost vzdělání na této úrovni starším lidem z praxe. To bylo zřejmě také jedním z důvodů, proč podporoval Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě ve snaze o udělení akreditací, kde studium od začátku bylo a je kombinované, tudíž je svou formou otevřeno nejen mladým absolventům středních škol, ale i lidem, jako jsem já, kteří by se kvůli svým pracovním a dalším závazkům nemohli účastnit běžného denního studia.

Bezpochyby. Nevím ale, zda je vám známo, že Šmok usiloval o možnost přístupu ke kvalitnímu fotografickému vzdělání již pro žáky základních škol. Celou dobu, co jsem ho znal, a byli jsme v přátelském vztahu, trpěl tím, že neprosadil jednu věc: na základních školách vyučovat fotografii. On chtěl fotografii prosadit do školních osnov jako nepovinný předmět. Tvrdil, že obrazový způsob sdělení je rovnoprávný písemnému, a že když se žáci učí slohovému cvičení, mohou se také učit fotografovat. Říkal: „Vždyť se tam děti učí kreslit a malovat,

mají výtvarnou výchovu. Proč tam tedy nemají fotografii? To je moderní způsob obrazového sdělení.“ Ale nikdy to neprosadil. Ministerstvo školství to prý zamítlo s argumentem, že nebude dostatek kvalifikovaných učitelů, kteří by tento předmět mohli vyučovat. Dnes si každý, kdo má fotoaparát, myslí, že umí fotit. Těžko se to vysvětluje, co je na tom ten kumšt.

Zajímalo mne, jestli jsou k dispozici Šmokova skripta, ale bohužel jsem zjistila, že pan Ing. Emil Pražan se při svém stěhování do Prahy mnoha tiskovin ze svého archivu zbavil.

Když jsem nedávno hovořila s Ivanem Neherou, fotografem a lektorem kurzu Základy fotografování, který vede v hradeckém Impulsu, sdělil mi, že Východočeskou lidovou konzervatoř u pana prof. Šmoka absolvoval a skripta má dodnes. Pro něj jsou stále důležitým zdrojem příprav jeho vlastních fotografických kurzů, i když v pozměněné podobě. Skripta mi naskenoval a já jsem mu mohla položit několik doplňujících otázek.

ROZHOVOR S IVANEM NEHEROU A VZPOMÍNKY DALŠÍCH ABSOLVENTŮ

Ivan Nehera vede v královéhradeckém Impulsu řadu kurzů a workshopů, které jsou zaměřeny nejen na klasickou černobílou fotografii, ale zejména na historické techniky: olejotisk, kyanotypii, sépiový tisk a další. Vlastní řadu velkoformátových kamer, které během dílen tzv. dřevěného fotografování půjčuje účastníkům. Kromě těchto převážně víkendových kurzů vede průběžný kurz základů fotografování, kde se pracuje i s digitální technikou. Studoval Institut výtvarné fotografie ještě před vznikem Slezské univerzity a ITF. Donedávna jsem však netušila, že ještě předtím absolvoval Východočeskou lidovou konzervatoř pod vedením prof. Jána Šmoka.

Ivan Nehera. Foto Anna Benešová, 2015.

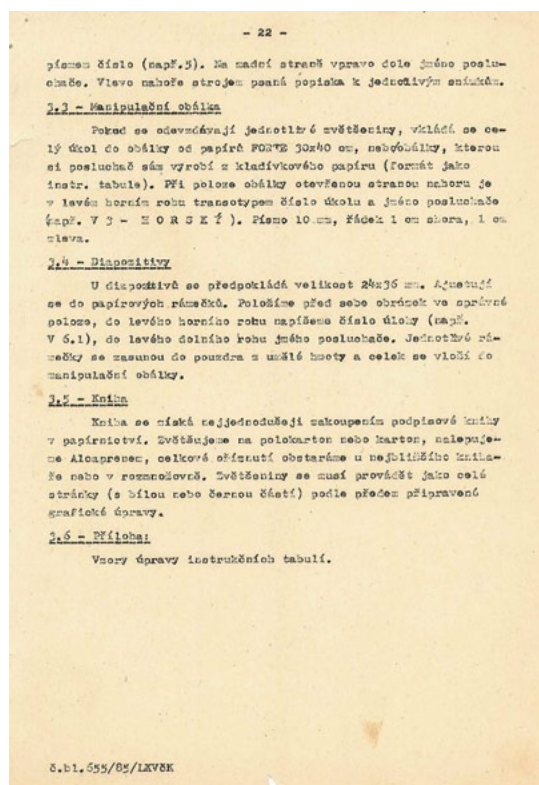
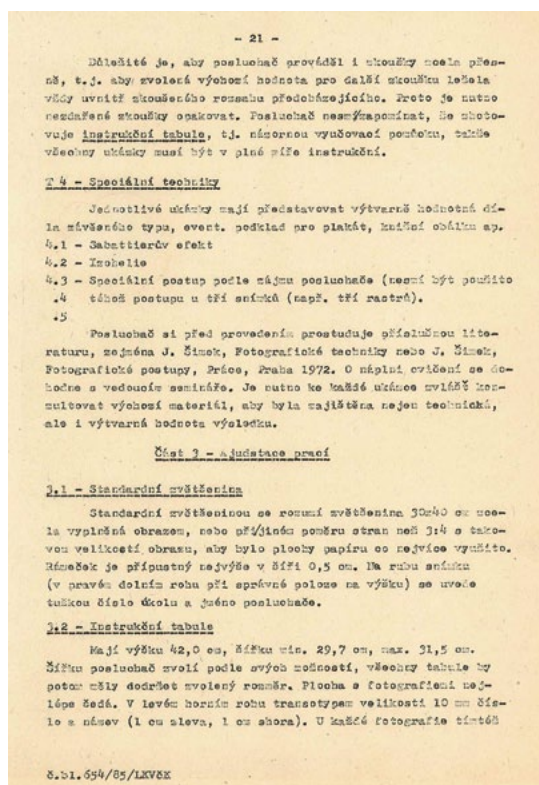
Jsi jedním z absolventů Východočeské lidové konzervatoře, kterou při KKS Hradec Králové vedl prof. Ján Šmok. Jaké máš na tuto školu vzpomínky? V které době jsi ji studoval?

Začínal jsem na podzim roku 1986 a absolvoval v roce 1988. Studium bylo dvouleté a sestávalo z dvaceti až pětadvaceti jednotlivých cvičení. Každé cvičení bylo rozdělené na dvě části. Jedna část se týkala výtvarného pohledu a jedna část se týkala technické stránky, protože tenkrát se vše fotografovalo na „klasiku“. Postupovali jsme od počátku uvědoměním si, jaké je fotografie záznamové medium, a ruku v ruce s tím šlo dosažení určitého řemeslného standardu, bez něhož to tenkrát nešlo. Pan profesor také velmi dbal na formální provedení, na adjustaci, na důsledné splnění zadání. To byla zároveň příprava na zakázkovou práci, aby byl člověk schopen pochopit zadání, vymyslet ho, technicky ho zrealizovat a odevzdat v požadované formě.

V jaké formě jste museli fotografie odevzdávat?

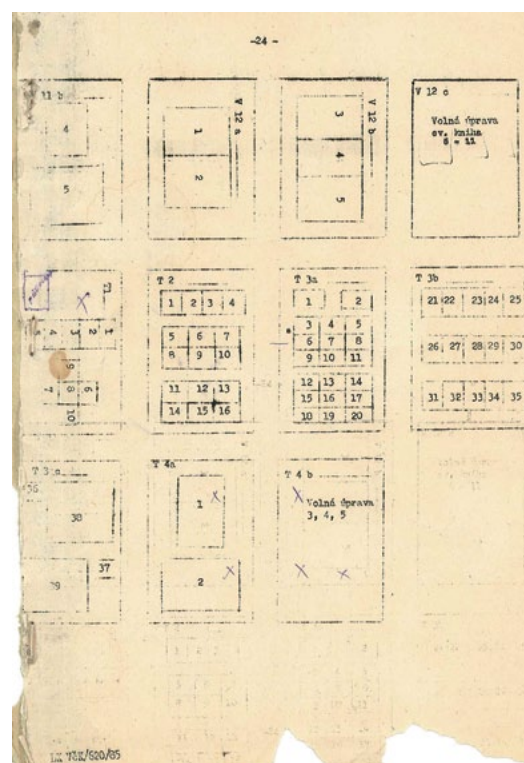
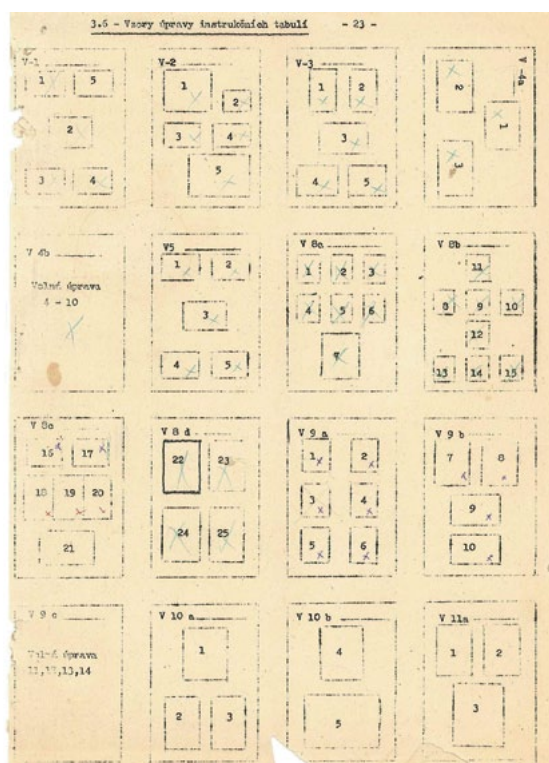
Vstupní fotografie byly formátu 18x24 cm, ale hotové úkoly se odevzdávaly na šedých kartonech formátu A3. K tomu jsme měli přesný nákres, jak má být soubor fotografií na tomto kartonu rozložen, jak má být popsán. To nás nutilo zamyslet se nad celým procesem od konce: jak má vypadat výsledek. Na jeden karton jsme například měli umístit osm fotografií formátu 13x18 cm a demonstrovat na něm třeba svícení komunálního portrétu. Na konci studia jsme pak odevzdávali výstavní soubor v počtu minimálně deseti, maximálně dvaceti fotografií formátu 30x40 cm.

Výňatek ze skript „Škola fotografie“ sepsaných prof. Jánem Šmoke pro potřeby Východočeské lidové konzervatoře. 1984. Archiv Ivana Nehery.

Co ti z doby studia na Východočeské lidové konzervatoři nejvíce utkvělo?

Nejvíce mi utkvělo to, co ani s výukou přímo nesouviselo. Pan profesor obvykle přijížděl dříve, stejně jako já ještě s některými dalšími kolegy. V Alexandrii (pozn. autorky: hotel s restaurací na Slezském Předměstí v Hradci Králové) jsme si dali snídani, pan profesor si dal dva slabé párky, jeden rohlík a jednu bechrovku. Pak jsme teprve pokračovali do učebny, která tehdy byla někde na Slezském Předměstí.

Poslední dvě strany ze skript Jána Šmoka „škola fotografie“ s nákresem rozvržení instrukčních tabulí - konečné formy požadované adjustace domácích úkolů. Archiv Ivana Nehery.

Byl pan profesor Šmok přísný? Trhal vám fotografie, jak se o něm někdy traduje?

Fotografie nám netrhal. Byl však velmi pečlivý a důsledný, trochu alergický na to, pokud jsme mu to neodevzdávali v podobě, kterou vyžadoval. Uměl učit. Úkol, který zadával, se obvykle skládal z více částí. A jednou z těch částí bylo záměrné vytvoření špatné fotografie. Měli jsme udělat jednu špatnou a jednu dobrou, on se na to podíval a řekl nám, že těch špatných už máme dost, a teď ať uděláme ty dobré. Skoro každé cvičení obsahovalo prezentaci chyb, abychom si uvědomili všechna úskalí. Musím říct, že skripta mám doma dodnes, a když tady vedu kurzy začínajících fotografů, tento model se mi velmi hodí k použití na výuku a předávání zkušeností. Samozřejmě, musel jsem si to upravit na dnešní digitální dobu. Ten systém je dokonale vymyšlený, a pokud je člověk ochoten se mu podvolit, naučí se na obrazový záznam dívat jak z technického, tak z výtvarného hlediska.

Kolik vás Východočeskou lidovou konzervatoř studovalo a kolik vás studium dokončilo?

Za začátku nás bylo přibližně čtyřicet, ale se všemi úkoly jsme skončili čtyři. Bylo to způsobeno mimo jiné tím, že poslední cvičení na barevnou fotografii bylo tak technicky náročné, že mnozí studenti to nezvládli; leckdy na to neměli ani potřebné vybavení.

Dostali jste na konci osvědčení o absolvování? Jen vy čtyři?

Ano dostali, ale jestli opravdu jenom my čtyři, to už si nepamatuji. Pravdou však je, že pro mé následné studium na Institutu výtvarné fotografie, tenkrát ještě pod Svazem českých fotografů, to byly bezvadné základy.

V kterých letech jsi studoval Institut?

Na Institutu jsem studoval koncem 80. a začátkem 90. let. Institut již tehdy vedl Vladimír Birgus (pozn. autorky: od roku 1982) a konzultace probíhaly na Horní Bečvě. Když jsem končil, nový první ročník již začínal pod právě vzniklou Slezskou univerzitou (pozn. autorky: na podzim 1990). Naše studium bylo ještě částečně korespondenční, protože úkoly jsme zasílali s předstihem před konzultací a vždy nám přišel dopis psaný na stroji, což musel být od všech vyučujících velký výkon, a řekl bych, i když to bylo napsané na papíře, bylo to velmi osobní.

Lektor Ivan Nehera (vpravo) a účastník kurzu Luboš Víteček, posluchač HFK, na workshopu historických fotografických technik SAK Impuls. Foto Jana Bauerová, 2014.

Vraťme se ještě k Východočeské lidové konzervatoři. Zval si prof. Šmok nějaké hosty? A vzpomeneš si na některé své spolužáky, další absolventy?

Pan profesor zvládal výuku excelentně sám, žádné hosty si nezval. Vzpomínám si na dva spolužáky, kteří se mnou studium dokončili. Jedním z nich je Jiří Fišer z Chlumce nad Cidlinou, který se fotografií léta živil, dalším absolventem je Vladimír Skalický z Lanškrouna. (Pozn. autorky: Vladimír Skalický zvaný Skalda, známá postava východočeské amatérské fotografie, fotograf, organizátor.)

---

*Instalace absolventské výstavy Východočeské lidové konzervatoře.
Foto archiv Jarmily Šlaisové.*

Absolventem tzv. „Šmokárny“ je také **Milan Michl**, představitel inscenované fotografie 70. let, po určitou dobu tvořící společně s amatérským fotografem Petrem Balíčkem, se kterým se účastnil i práce fotografické skupiny Setkání, dlouholetý předseda VSVF. VČLK studoval v letech 1965 – 1967.

Dalším z absolventů Východočeské lidové konzervatoře je **Pavel Rejtar**, profesionální fotograf z Hronova s nezaměnitelným rukopisem své volné tvorby, známý svými fotografiemi pečlivě aranžovaných imaginativních zátiší a surrealistických asambláží. V úvaze k zamyšlení [7] v roce 2001 mimo jiné napsal:

„Už jsem se živil nějaký rok fotografií, když jsem usednul v lavici hradecké konzervatoře výtvarné fotografie. Po úvodních seznamovacích procedurách vznesl tehdy ještě velice temperamentní, žertovně vždy naladěný, nekompromisní a moudrý, prošedivělý elegantní profesor otázku: ‚Je tady někdo, kdo umí fotografovat?‘ Rozpačitě jsme se po sobě dívali a nepochybuji, že v tu chvíli každý cítil v oné otázce jistou pošetilost. Nepochybně jsme do téhle chvíle a ještě i krátce poté byli přesvědčeni, že o tom, zda umíme fotografovat, není pochyb... Nikdo však nezvedl ruku. ‚To je dobře, že se nikdo nehlásí, kdyby tady mezi námi byl někdo, kdo fotit umí, tak bych ho znal.‘ No a když ta naše ‚Šmokárna‘ začala, tak jsme se rychle rozdělili na dva tábory. Ten jeden nesnes, že jsme se dostali na kolena k vlastnímu poznání, že asi nebo opravdu fotit neumíme. Ti ostatní podstatu a účel této provokativní otázky nedokázali pochopit. To kleknutí a sáhnutí si na dno pocity, že mám ‚vymakanej‘ úkol a pan profesor jej doporučil stočit do rourky a použít jako kukátka, že poslal s fotkou do koše... To všechno bylo nesmírně důležité. A tak nám postupně dokazoval, že dosavadní mínění o vlastní schopnosti fotit, resp. dobře fotit byl vlastně sebeklam. On byl ale i v tom lámání laskavý, protože se v nás, čím dál tím častěji ozývalo ono ‚AHA‘ a začaly přeskakovat jiskřičky vnímání, začalo to fungovat i přes duši. Profesor Ján Šmok byl báječný člověk...“

Tolik vzpomínky pamětníků na Východočeskou lidovou konzervatoř, tzv. „Šmokárnu“, která v Hradci Králové fungovala od roku 1963 až do roku 1990.

ROK 1989 JAKO MEZNÍK V PODPOŘE AMATÉRSKÉ KULTURY VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH

Krajské osvětové středisko, při kterém Východočeská lidová konzervatoř fungovala, existovalo v Hradci Králové od roku **1959** do roku **1972**, kdy bylo přejmenováno na **Krajské kulturní středisko**, pod které dále spadala i konzervatoř. Pod tímto názvem existovalo a pracovalo až do roku 1991. Po sametové revoluci v roce 1989 byl osud těchto institucí nejistý a mnohá krajská i okresní kulturní střediska byla počátkem 90. let minulého století zrušena. Výjimkou byl Východočeský kraj, kde na práci OKS a KKS v roce **1991** plynule navázalo **Středisko amatérské kultury Impuls Hradec Králové**. Bylo ustanoveno jako nástupnická organizace Okresního kulturního střediska, OKS, rozhodnutím tehdejšího Okresního národního výboru (ONV) Hradec Králové. Vznikla po řadě příprav a jednání k 1. listopadu 1990. Po transformaci okresních národních výborů na okresní úřady se zřizovatelem Impulsu stal odbor kultury Okresního úřadu v Hradci Králové.

Ředitelkou Impulsu se na základě výběrového řízení stala **Mgr. Jarmila Šlaisová**, která před svým nástupem do této funkce od roku 1972 pracovala v Okresním kulturním středisku v Hradci Králové jako metodička na úseku pro výtvarné obory – fotografii, film a výtvarnictví. V souvislosti s reorganizací okresů a krajů přešlo Středisko amatérské kultury Impuls v roce **2003** pod Královéhradecký kraj, jehož příspěvkovou organizací je dodnes. Změnou zřizovací listiny z roku **2009** se Impuls Hradec Králové stal zařízením pro zajišťování kulturních aktivit v celém Královéhradeckém kraji často s celostátním přesahem [8]. Na základě záměru nové ředitelky Impulsu **Bc. Jaroslavy Vydarené** z roku 2013 dochází k **1. lednu 2014** ke změně názvu na **Impuls Hradec Králové, centrum podpory uměleckých aktivit**, což je název, který lépe vypovídá o zaměření a činnosti organizace [8]. Mgr. Jarmila Šlaisová byla ředitelkou Impulsu od jeho vzniku roku 1. 11. 1990 až do roku 2013. Oblasti amatérské fotografie se v roce 1999 na její podnět ujala **Jana Neugebauerová**, která se o fotografické aktivity

Impulsu včetně Hradecké fotografické konzervatoře s velkým osobním nasazením stará dodnes.

Ve vyprávění bývalých pracovníků OKS a KKS o době před rokem 1989 se opakuje jeden motiv: pokud uspořádali nějakou akci ke konkrétnímu výročí, které bylo v tehdejší Československé socialistické republice z příkazu Komunistické strany Československa nutno oslavovat, a toto výročí se objevilo třeba v názvu pořádané akce, nikdo se již moc nezajímal o obsah a o to, co konkrétního se v tomto rámci děje, „protože tomu nikdo z pověřených funkcionářů moc nerozuměl.“ [9] „Byl to klid na práci“, říká o tomto období Mgr. Jarmila Šlaisová, tehdejší okresní metodička výtvarných oborů, amatérského filmu a fotografie na OKS. „Nikoho to moc nezajímalo, takže naše činnost byla v té nesvobodné době relativně dost svobodná.“ A to přesto, že okresní a krajská kulturní střediska v roce 1972 vznikla z původních okresních akrajských osvětových středisek na základě koncepce podle normalizačních procesů. Rovněž struktura těchto zařízení byla této koncepci přizpůsobena, takže nejdůležitější bylo oddělení masově politické práce a názorné agitace a dále oddělení vzdělávání, přičemž oblast zájmové umělecké činnosti byla – naštěstí – na okraji zájmu [10]. Kolik se toho bude dělat a jak kvalitně, to záleželo většinou na tom, který konkrétní pracovník měl zájmovou uměleckou činnost na starosti a jaký byl jeho vlastní zájem a osobní angažovanost. Okresní kulturní středisko spolupracovalo s fotokluby ve městech, pořádalo přednášky a semináře, besedy s autory, okresní kola nejrůznějších soutěží a přehlídek, organizovalo výstavy, včetně výstav umělců, kteří v době totality neměli mnoho možností vystavovat. Jarmila Šlaisová vypráví: „V 70. letech byla dobrá spolupráce s kinem Central, v jehož foyer jsme pořádali výstavy. Jedna z prvních byla výstava Bohdana Holomíčka. Mnoho výstav proběhlo také v Městské výstavní síni a pravidelné fotografické výstavy se konaly i ve výstavní síni Foma Bohemia.“

Vznik Střediska pro amatérskou kulturu Impuls na sklonku roku 1990 a vývoj jeho působnosti v prvním desetiletí jeho činnosti je podrobně popsán v rozhovoru **S Honzou Dvořákem o Impulsu**, který se zkušeným divadelníkem a místním zastupitelem vedla a v roce 2000 zaznamenala **Alena Exnarová** [11]:

„Královéhradecký Okresní úřad před deseti lety projevil svoji osvícenost, když na rozdíl od celorepublikového trendu myslel na budoucnost amatérsky provozovaného umění. Zatímco jinde se bez náhrady rušila krajská a okresní kulturní střediska, tedy síť profesionálních zařízení pečujících o amatérskou kulturu, v Hradci Králové vzniklo Středisko pro amatérskou kulturu Impuls. Položila jsem několik otázek jednomu z pedagogů ZUŠ Na Střezině a aktérů Divadélka Jesličky, ale především vedoucímu referátu regionálního rozvoje Okresního úřadu v Hradci Králové PhDr. Janu Dvořákovi, který byl neustále „při tom“.

Co vedlo Okres k tomu, že učinil to, co učinil?

Abychom byli zcela přesní – Impuls vznikl ještě za působení ONV a Okresní úřad potom jeho zřizování převzal. Vznikl tuším v říjnu a okresní úřady působily od začátku prosince. Volili jsme tehdy formu zrušení OKS a zřízení Impulsu jako nové organizace, protože se nám to zdálo lepší než přímá transformace, hlavně kvůli pracovněprávním vztahům. Prostě jsme vyhlásili nadřazenost zdravého rozumu nad tím, co se dělo jinde. Bylo nám jasné, že minimálně do té doby, než budou jiné subjekty (založené např. na spolkovém základě) tak silné, aby se samy začaly organizovat, pořádat přehlídky a podobně, je nutné dát amatérské kultuře šanci, aby dál pokračovala v tom dobrém, co se udělalo i za minulého režimu. Že je potřebné nenechat to jenom samovývoji – neřídit, ale pomáhat.

Měli jste od začátku představu, že středisko bude sloužit nejen pro okres, ale i pro celý region bývalého Východočeského kraje?

Dělat to jenom pro okres by v podstatě asi byl v té podobě zbytečný luxus, to už by bylo lepší některé ze stávajících okresních zařízení touto funkcí pověřit, jako třeba v Pardubicích, kde to přiřčenili ke knihovně. Ale od začátku, možná právě proto, že jsme někteří měli zkušenosti z KKS, - a tehdy už bylo rozhodnuto o zrušení KNV a KKS jako takových – nám bylo jasné, že i o širší území by bylo třeba se nějakým způsobem postarat. Neříkal jsem to v té první fázi oficiálně, nechal

jsem Impuls schválit jako okresní zařízení s jedním bodem, že v případě potřeby vykonává tuto činnost na území bývalého Vč. Kraje. V této fázi na půl roku přešli do Impulsu lidi ze zrušeného KKS i s penězi a během té doby se ukázalo, že ta činnost opravdu smysl má. Takže i když potom vlastně až na Mirku Císařovou odešli, protože na ně nebyly peníze, i v malém obsazení Impuls činnost pro kraj nadále dělal. A ukázalo se, že všechno je vlastně relativní – že s daleko menším počtem pracovníků, než mělo dříve OKS, dělal práci za OKS i KKS dohromady. Měli jsme také hlavně štěstí na osvědčené vedení okresního úřadu i starosty a další členy okresního shromáždění – všichni vlastně mlčky souhlasili s tím, že se z okresních peněz platí i celokrajská funkce. S tím, že se pochopitelně shánějí alespoň možnosti symbolických příspěvků dalších okresních úřadů. Ale hlavní tíha ležela na Hradci.

Osvědčila se postupem času koncepce Impulsu nebo se v budoucnu připravují nějaké změny?

Další budoucnost Impulsu je teď ve hvězdách. Tím, že okresy do dvou let končí, už jen maximálně dva roky mohou být zřizovateli. Pokud by činnost, kterou zabezpečuje Impuls, měla pokračovat, je třeba zařídit jinou formu. To znamená, že Impuls nemá existenci danou „napevno“ zákonem, jako třeba krajská muzea a galerie, která kraj bude muset ze zákona zřizovat. I když o potřebě nějakého takového zařízení je už aspoň přesvědčeno ministerstvo kultury. Ale musím říct, že jejich NIPOS-Artama vznikla vlastně až po Impulsu a dokonce od nich byly od začátku tlaky, že takové zařízení jako Impuls by nemuselo být, že oni budou stačit na všechno sami. Až pak zpětně to začali všude obhajovat. Dokonce pak začala v jiných krajích vznikat podobná zařízení nebo jiné formy, jak tuhle činnost dělat. Takže Impuls má za sebou vlastně deset let nejistoty, protože několikrát se posoval termín, do kdy mohou být okresní úřady zřizovateli. Pořád měli nůž na krku a mají ho vlastně i teď dál. Na druhou stranu je to dobré, protože když člověk žije v nejistotě a má nůž na krku, o to víc ho tonutí dělat, aby dokázal oprávněnost své existence. A to, že „makali“, je každý rok znova zachraňovalo, každý rok znova okresní shromáždění schvalovalo rozpočet okresního úřadu a žádný rok jsem se nesetkal s tím, že by nějaký starosta vstal a řekl, že navrhuje tohle zařízení zrušit nebo mu nepřidělit příspěvek. O podobné zařízení se pokoušel Mirek Franc v Jičíně, ale tam to právě ztroskotalo na nezájmu shro-

máždění. Také by bylo třeba říct, že tady bylo zařízení podobného typu v Ústí nad Orlicí, které dosahovalo slušných výsledků, ale právě proto, že funkcionáře přešla chuť je podporovat, zbyl Impuls ze všech těch pokusů jako jediný. Tím, že těch deset let přežil, svou životaschopnost potvrdil.

Ještě jsme na něco důležitého zapomněli?

Určitě je třeba říct, že Impuls poskytuje organizační zázemí občanským sdružením v oblasti kultury, s nimiž úzce spolupracuje a je to důležité, protože na spoustu grantových peněz nemůže sáhnout sám, ale mohou je získat jednotlivá občanská sdružení. A musím pochopitelně hrdě dodat, že všechna ta sdružení vznikla po vzoru ochotnické divadelní organizace.“

Loučím se s přáním, aby nám Impuls zůstal zachován.“

Impuls Hradec Králové, centrum podpory uměleckých aktivit, jak se od roku 2014 tato organizace oficiálně nazývá, je v České republice instituce výjimečná, ne však ojedinělá. **Lidová konzervatoř a Múzická škola Ostrava**, příspěvková organizace Statutárního města Ostravy, se svou více než padesátiletou historií navazuje na činnost Lidové konzervatoře, která v Ostravě vznikla již v roce 1957, nejprve v hudebním oboru a posléze v oborech tanečním, dramatickém, výtvarném a v oboru výtvarné fotografie. Posledně jmenovaný obor nese svůj název dodnes, pedagogem je tam MgA. Jiří Žižka, absolvent ITF FPF SU, studium je dvouleté, měsíční poplatky přiměřené a odstupňované pro děti a mládež do 18 let, dospělé a seniory. Také zde, podobně jako v hradeckém Impulsu, jde o společný zájem, o činnost samotnou, o možnost vzdělávání bez ohledu na věk. Po vzoru tehdejší ostravské Lidové konzervatoře vznikaly koncem 50. a počátkem 60. let podobné instituce i v dalších krajích. Mnoho z nich ale „nepřežilo“ rok 1989, jak jsme zde již zmínili, i když některé existovaly ještě nějakou dobu poté. Např. **Lidová konzervatoř v Ústí nad Labem** včetně fotografického oboru, jehož učební osnovy koncipoval též prof. Ján Šmok, úspěšně pracovala ještě v 90. letech 20. století. Přejme si, aby v Ostravě a v Hradci Králové obě instituce s podobnými kořeny, ale vyvíjející se každá svým osobitým směrem, fungovaly i nadále tak, jak se jim to dodnes úspěšně daří.

HRADECKÁ FOTOGRAFICKÁ KONZERVATOŘ PRVNÍ POLOVINY 90. LET 20. STOLETÍ

Se zánikem Krajského kulturního střediska skončila svou činností i Východočeská lidová konzervatoř. Dohromady se tak sešlo několik faktorů včetně toho, že prof. Ján Šmokovi se po sedmadvaceti letech této činnosti již nechtělo dále pokračovat. U zrodu Hradecké fotografické konzervatoře v roce **1991** tak stojí dva hlavní aktéři: **Mgr. Jarmila Šlaisová** a **Mgr. Jiří Zikmund**. Nechme o tom promluvit je samotné.

ROZHOVOR S MGR. JARMILOU ŠLAISOVOU

metodičkou a organizátorkou v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit, zejména amatérského filmu a fotografie, členkou mnoha komisí a porot amatérského filmu. V roce 2013 byla oceněna medailí UNICA, světového výboru pro amatérský film, za dlouhodobou odbornou pomoc rozvoji amatérského filmu v České republice i při spolupráci na mezinárodní úrovni.

Mgr. et Bc. Jarmila Šlaisová se narodila v Hradci Králové, kde v roce 1965 maturovala na SVVŠ J. K. Tyla, a kde na Pedagogické fakultě do roku 1968 studovala obor český jazyk – tělesná výchova. Na střední knihovnické škole v Brně absolvovala v roce 1976 nástavbové studium v oboru kulturně výchovná činnost. Po roce 1989 dálkově studovala na Pedagogické fakultě v Hradci Králové obor mimoškolská výchova a vzdělávání a dramatická výchova, poté na Univerzitě Palackého v Olomouci v navazujícím magisterském studiu obor vychovatelství a volnočasové aktivity, který absolvovala v roce 1996.

Mgr. Jarmila Šlaisová. Foto archiv FILMDAT, národní registr neprofesionálního filmu.

V roce 1972 nastoupila do Okresního kulturního střediska v Hradci Králové jako odborná pracovníce pro výchovu a vzdělávání. Záhy se specializovala na výtvarné obory: fotografii, film a výtvarnictví a od té doby se celý život věno-

vala oblasti neprofesionálního umění. Po zrušení OKS a KKS stála při zrodu Impulsu, jehož ředitelkou byla od jeho vzniku 1. 11. 1990 do prosince 2013. Současně s výkonem této funkce zastávala i nadále původní metodickou a organizační práci pro fotografy, filmaře a zájemce o vzdělávání ve výtvarných oborech. V 90. letech iniciovala ustavení občanských sdružení amatérských filmařů a fotografů. Roku 1995, kdy vrcholil zájem veřejnosti o jednotlivé obory a kdy došlo ke značnému navýšení pořádaných akcí, vznikl v Impulsu nový úsek pro amatérskou fotografii a výtvarné aktivity a Jarmila Šlaisová si ponechala pouze oblast amatérského filmu.

V oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit byla od 90. let 20. století členkou rady výběrových a grantových komisí Ministerstva kultury ČR a Královéhradeckého kraje a porot a organizačních týmů mnoha soutěží a festivalů amatérského filmu, kde i po svém odchodu z aktivního zaměstnání v roce 2013 stále působí.

Prof. Ján Šmok (vpravo) a Mgr. Jarmila Šlaisová předávají ocenění amatérským filmařům. Foto archiv Jarmily Šlaisové.

Podílela jste se na organizaci Východočeské lidové konzervatoře při Krajském kulturním středisku v Hradci Králové?

Východočeská lidová konzervatoř pod vedením prof. Jána Šmoka běžela pod Krajským kulturním střediskem již od 60. let. Do Okresního kulturního střediska jsem byla v roce 1972 přijata pro oblast vzdělávání, ale protože odešel jeden pracovník, ředitel mi řekl: „Od prvního dubna budeš dělat výtvarné obory, film a fotografii.“ Tak jsem k tomu přišla takřikajíc jak slepý k houslím a teprve postupně jsem se začala orientovat. Ucelený systém fotografického vzdělávání amatérů v Hradci Králové neexistoval. Fotografů bylo tehdy méně než dnes a lidé, kteří měli o fotografii opravdový zájem, se většinou sdružovali pod Krajským kulturním střediskem, kde měli možnost studovat Východočeskou lidovou konzervatoř. Na její činnosti jsem se nikdy přímo nepodílela. V OKS jsem začala pořádat jednotlivé semináře, většinou podvečerní nebo sobotní. Vzpomínám si na jeden z prvních seminářů, který jsem organizovala v Adalu. (pozn. autorky: Adalbertinum, třípodlažní novobarokní budova na třídě ČSA, hradecké veřejnosti známá jako „Adal“, postavená v roce 1897 jako katolický spolkový dům podle návrhu ing. Františka Hellmana z Jaroměře, dnes sídlo Hradecké kulturní a vzdělávací společnosti, před rokem 1989 prostor nejen pro akce OKS a KKS, ale i další různá školení, kurzy, koncerty, plesy apod.). V Hradci Králové existoval Okresní poradní sbor pro fotografii, v němž byli významní fotografové jako Petr Balíček, Milan Michl a myslím, že i Jiří Zikmund. Oni mi doporučovali, s kým by bylo dobré udělat seminář. Doporučili mi Tarase Kuščynského, o kterém jsem v té době netušila, že je „na indexu“ (pozn. autorky: Ustálené slovní spojení „být na indexu“, vztahující se hlavně k umělecké tvorbě, znamenalo být v seznamu zakázaných knih, filmů, autorů, politicky podezřelých osob ap.; být zakázán, politicky nevhodný nebo přímo pronásledován.) Udělali jsme tedy seminář s Tarasem a mě tehdy fascinovalo, že to byly proudy lidí a malý sál pro 120 lidí nám nestačil. Říkala jsem si: co je to tady za akci? A zjistila jsem, že všichni šli na ten seminář. To byla jedna z mých prvních akcí, v nichž jsme dále pokračovali. Jednotlivé semináře, na které jsme zvali takovéto osobnosti, jsme pořádali jak pro fotografy, tak pro filmaře. Samozřejmě jsme spolupracovali i s Krajským kulturním střediskem; se skvělými lidmi, kteří tam tehdy působili, se Zdeňkem Svobodou a Marií Vrbeckou. Východočeskou lidovou konzervatoř

jsme doporučovali lidem, kteří měli o fotografii vážný zájem a chtěli se v tomto oboru dále vzdělávat.

Jaká byla Vaše role při vzniku Hradecké fotografické konzervatoře?

V roce 1990, kdy okresní a krajská kulturní střediska v celé republice zanikala, tak Honza Dvořák, který byl divadelník, a po sametové revoluci se stal vedoucím odboru kultury ONV, později Okresního úřadu, říkal, že by bylo škoda, kdyby takové zařízení, jako bylo Okresní kulturní středisko, zaniklo. Tehdejší Okresní národní výbor ustanovil Středisko amatérské kultury Impuls jako nástupnickou organizaci OKS a po reorganizaci a zániku ONV převzal funkci zřizovatele Okresní úřad. Zatímco všude jinde se zařízení jako OKS rušila, protože byla představa, že lidé si všechno budou dělat sami a že takováto zařízení nejsou potřeba, v Hradci Králové zdravý rozum zvítězil a zůstalo to zachováno. My jsme zůstali jediní v republice. Po roce existence, kdy bylo zrušeno Krajské kulturní středisko, jsme převzali i agendu KKS, zejména organizování krajských postupových soutěží. Pod KKS do roku 1990 fungovala i Východočeská lidová konzervatoř. Profesoru Šmokovi se již pokračovat nechtělo, a tak jsme se s Mgr. Jiřím Zikmundem rozhodli její činnost obnovit v rámci Impulsu. Uskutečnily se dva běhy, každý v trvání tří semestrů.

Lišila se nějak koncepce nově vzniklé Hradecké fotografické konzervatoře od původní Východočeské lidové konzervatoře, kterou organizovalo KKS?

Na Východočeské lidové konzervatoři učil z devadesáti procent prof. Šmok, kdežto my jsme výuku koncipovali na jednotlivé žánry a podle zaměření jsme zvali jednotlivé lektory. Tehdy ještě panovalo takové svaté nadšení něčemu pomáhat, něco takového dělat, a tak k nám jako lektoři jezdili vynikající odborníci. Zároveň lidé zjistili, že je možné se fotografií živit, že je možné prodávat. Fotografie byla živnost vázaná, takže pro získání živnostenského listu bylo potřeba doložit vzdělání a praxi. Pro HFK jsme získali akreditaci, a tak byl o fotografické vzdělání zájem i z tohoto důvodu. V roce 1996 jsme kvůli sílícímu zájmu veřejnosti o výtvarné obory a fotografii přijali novou pracovníci, **Ing. Anetu Maclovou**. V témže roce jsme rušili hudební obory, protože muzikanti již naši podporu nepotřebovali, u nich se samostatnost projevila nejvíc, a tak pracovník pro hudbu už tady nebyl potřeba. Výtvarný obor, fotografie a film se tehdy vydělily jako samostatné obory. Já jsem si kromě role ředitelky

ponechala již jen amatérský film. S manželi Maclovými jsem se potkala, když jsme dělali výstavu Jindřicha Štreita a Markéty Luskačové na Velkém náměstí. Aneta Maclová mimo jiné úžasně fotila a já jsem jí nabídla, zda by v Impulsu nechtěla dělat fotografii. Aneta byla u nás na Impulsu přes dva roky a byla moc šikovná. Po úspěšném absolvování výběrového řízení však od nás v roce 1998 odešla na post ředitelky Oblastní Charity Hradec Králové. Na krátký čas, asi na rok a půl, převzal obor fotografie **Jan Rambousek**. Hradeckou fotografickou konzervatoř jsme však znovu obnovili až v roce 2001 s lektory **MgA. Josefem Ptáčkem** a **prof. Ludvíkem Baranem**, v době, když už měla oddělení výtvarných oborů včetně fotografie na starosti **Jana Neugebauerová**.

Zatímco Jarmila Šlaisová byla manažerkou a organizátorkou, o obsahovou a programovou náplň Hradecké fotografické konzervatoře se staral Mgr. Jiří Zikmund.

ROZHOVOR S MGR. JIŘÍM ZIKMUNDEM

historikem, kurátorem, muzeologem, vysokoškolským pedagogem Fakulty filozofické Univerzity Pardubice, publicistou zaměřujícím se na dějiny fotografie s těžištěm ve východních Čechách a na oblast fotosbírek. Je autorem a spoluautorem více než deseti monografií, z nichž knihy z řady *Fotoalbum města Hradce Králové* obdržely ceny Ministerstva kultury, Asociace muzeí a galerií a časopisu *Magazín – Fotografie*; je autorem mnoha odborných článků, katalogů výstav, řešitelem grantů z oblasti zpracování muzejních fotografických sbírek a autorem několika stálých muzejních expozic.

Mgr. Jiří Zikmund (vpravo) na autogramiádě knihy Fotoalbum města Hradce Králové. Foto Jana Bauerová, 2015.

Mgr. Jiří Zikmund se narodil 16. října 1947 v Jičíně. V roce 1973 absolvoval Pedagogickou fakultu v Hradci Králové a v roce 1978 dvouleté studium výtvarné fotografie na Lidové konzervatoři v Hradci Králové pod vedením prof. Jána Šmoka. To už byl osm let (od roku 1970) členem hradeckého fotoklubu a v roce 1971 se účastnil vysokoškolské fotografické soutěže *Fotografia academica*. V roce 1981 spoluzaložil skupinu H. F. S. jako platformu několika fotografů uvnitř hradeckého fotoklubu. V rámci tohoto seskupení prezentoval na výstavách svoji tvorbu zaměřenou zejména na krajinářskou fotografii a krajinný detail. Koncem 80. let přestal fotografovat, ale s fotografií pracuje dodnes jako historik, kurátor a publicista. V letech 1972 – 2013 pracoval v historickém oddělení Muzea východních Čech v Hradci Králové, kde jako kurátor uskutečnil řadu výstav, mezi jinými ucelený cyklus výstav *Východočeská fotografie*, který probíhal v letech 1996 – 2003 a zahrnoval mimo jiné výstavy autorů Ctibora Košťála, Antonína Fingerlanda a jeho současníků, Bohdana Holomíčka, Jiřího Havla, Milana Michla, výstavu *Daguerrotypie ve východních Čechách*, retrospektivní výstavu Petra Balíčka, výstavu fotografií Hradce Králové Josefa Sudka a společnou výstavu Jany Bauerové a Václavy Siglové. V roce 1994 inicioval založení oborové komise pro fotografii a film v muzeu při Asociaci muzeí a galerií, kterou vedl do roku 1999. V roce 1997 podnikl studijní cestu do fotografických archivů ve Švýcarsku a Německu. Působil jako koordinátor uživatelských požadavků při přípravě počítačového evidenčního programu DEMUS - FOTOARCHIV vyvíjeného Oddělením informatiky MZM v Brně. Inicioval a spolupracoval na vývoji prvního specializovaného českého obalového programu pro fotosbírký v podniku EMBA Paseky. Byl členem nákupních komisí ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy, Okresním muzeu v Jičíně a Muzeu KRNP ve Vrchlabí. Je spoluzakladatelem (2001) a byl vedoucím redaktorem (2001, 2003) oborového sborníku *Historická fotografie* vydávaného Muzeem východních Čech v Hradci Králové spolu se Státním ústředním archivem v Praze.

Od konce 70. let do roku 1987 vedl Okresní školu fotografie nejprve v Rychnově nad Kněžnou a poté v Hradci Králové a v letech 1991 – 1995 byl vedoucím lektorem a koordinátorem Hradecké fotografické konzervatoře ve Středisku amatérské kultury Impuls.

Vedl jste první běh Hradecké fotografické konzervatoře, který započal v rámci nově vzniklého Střediska amatérské kultury Impuls v roce 1991, po zániku okresního i krajského kulturního střediska. Měl jste předchozí zkušenost s Lidovou konzervatoří, kterou v KKS vedl prof. Ján Šmok?

Oficiálně se to jmenovalo Východočeská lidová konzervatoř – obor výtvarné fotografie, ale my jsme tomu říkali „Šmokárna“. Celodenní sobotní kurs pod patronací Krajského kulturního střediska probíhal vždy jednou měsíčně. Toto studium jsem absolvoval v roce 1978 a v témže roce mne a dalšího absolventa **Josefa Sklenku** ze Žamberka oslovil prof. Šmok s tím, zda bychom mu otestovali jeho projekt. Měl představu, že amatérské fotografické vzdělávání bude odstupňované tak, že budou existovat okresní školy fotografie, krajské školy, což byla tato Lidová konzervatoř, a vzdělání fotoamatérů bude završeno na Institutu výtvarné fotografie v Brně, který vznikl v roce 1971 z iniciativy K. O. Hrubého. Šmok dopodrobna zpracoval koncepci okresní školy fotografie, kterou nám dal k vyzkoušení v praxi. Jeho představu jsme si trochu upravili a první kurs probíhal v Rychnově nad Kněžnou. Nechtěli jsme ho dělat v Hradci, kde již probíhala Lidová konzervatoř. Po zkušebním běhu v Rychnově jsme pak s Okresní školou fotografie pokračovali na Okresním kulturním středisku v Hradci Králové až do roku 1987. Šmok tou dobou stále vedl Lidovou konzervatoř pod Krajským kulturním střediskem až do začátku 90. let, kdy se rozhodl skončit. Zároveň zanikalo krajské i okresní kulturní středisko a vznikl Impuls. S Jarmilou Šlaisovou, která tehdy dělala metodičku v Okresním kulturním středisku a stala se ředitelkou Impulsu, jsme si říkali, že by byla škoda, kdyby se Šmokovým odchodem a zánikem KKS skončila i konzervatoř. Přemluvil jsem **Jana Bernharda**, amatérského fotografa, se kterým jsem tehdy byl v Hradecké fotografické skupině, H. F. S., a spolu jsme v roce **1991** zahájili první běh s názvem **Hradecká fotografická konzervatoř**. Profesora Šmoka jsme požádali, zda by přijel alespoň na jeden sobotní kurs. Lidovou konzervatoř pod Krajským kulturním střediskem vedl až do roku 1990 prof. Ján Šmok sám, jen občas zval hosty, své kolegy z FAMU. My jsme ale cítili, že takovou kapacitu nemáme, a proto jsme oslovili mnohé další fotografy a odborníky pro různé obory. Kromě vlastní lektorské role jsme se tak stali hlavně koordinátory celého projektu.

Výuka na Východočeské lidové konzervatoři. Mgr. Jiří Zikmund jako posluchač (zcela vpravo) za prof. Jánem Šmokem. Foto archiv Jarmily Šlaisové.

Koho jste kromě prof. Šmoka oslovili a kdo na tehdejší Hradecké fotografické konzervatoři vyučoval?

Tady to všechno máte...

*Mgr. Jiří Zikmund mi podává **Návrh koncepce Královéhradecké fotografické konzervatoře (školy) při agentuře IMPULS Hradec Králové**, který zpracoval v roce 1991, a tabulku rozvrhu jednotlivých sobotních konzultací všech tří semestrů. Psáno na stroji, v době „předpočítačové“.*

Je možné, že některé plánované přednášky se nakonec neuskutečnily, zejména v případě, kde jméno externího lektora je opatřeno otazníkem. Ale víceméně to takto probíhalo.

Návrh koncepce

Královéhradecké fotografické konservatoře /školy/ při agentuře
IMPULS Hradec Králové

/ Další varianty názvu: Královéhradecká lidová konservatoř -
obor fotografie, Škola fotografie /

na
Pojetí školy navazuje obsahové a organizační pojetí oboru
fotografie Lidové konservatoře KKS v Hradci Králové.

Pořadatel

IMPULS - agentura amatérské kultury v Hradci Králové, Okružní
č. /Dříve OKS a KKS Hradec Králové/

Cíl výuky

Konservatoř má umožnit absolventům zformulovat si celkový
názor na fotografii jako výtvarnou disciplínu i na její
jednotlivé obory. Dále pak poskytnout seznámení se se specifikou
jednotlivých /základních/ disciplín fotografie a se základními
pravidly aplikace fotografie.

Organizace výuky

Výuka probíhá cca 1,5 roku a je rozložena do tří semestrů.
Setkání se konají jednou za měsíc v předem dohodnutou sobotu
/ všední den odpoledne ?/.
Zájemci se však mohou přihlásit i pouze na jeden ze tří
semestrů , nebo mohou navštívit pouze jedno setkání dle
svého zájmu. /Návštěvníci pouze jednoho setkání absolvují
pouze přednáškovou část výuky/.

Požadavky na studenta/zájemce o studium/

Zvládnutí základních znalostí techniky fotografie umožňující
samostatnou práci při vypracovávání zadaných úkolů./Zpracování
černobílé fotografie, úkoly z barevné fotograie budou řešeny
prostřednictvím diapozitivů./
Pravidelně plnit zadané úkoly.

Předat pořadateli tři korespondenční lístky s vlastní adresou.
Rádně zaplatit školné/kursové/.

Zakončení studia

Osvědčení o absolvování kursu /zatím uznávané při povolování
soukromého podnikání/bude vystaveno posluchačům, kteří absolvují
všechny tři semestry a úspěšně splní všechny úkoly zadané osnovami.

Školné/Poplatek za studium/

Posluchač si zvolí zda poplatek uhradí jednorázově nebo jednotlivě před zahájením každého semestru. Poštovní poukázky obdrží přijatí zájemci poštou nebo na prvním setkání.

Tři semestry celkem 650,- Kčs

Jeden semestr/I. a III./ po 250,- Kčs

- " - /II./ 300,- Kčs

Vstupné na jednu přednášku 15,- Kčs

/ Z poplatku je hrazeno: Honoráře za cestovné lektorům, pronájem přednáškové místnosti, výroba diapositivů pro výuku atd./

Přijímací řízení

Zájemcům bude zaslána přihláška, kterou po vyplnění vrátí spolu s 10-15 fotografiemi z vlastní produkce /13x18 až 18x24cm/ na adresu agentury IMPULS. Nejpozději do .....

Náplň výuky

Teoretická část:

- Technika černobílé fotografie
- Technika barevné fotografie
- Stavba a skladba fotografického obrazu
- Úvod do teorie fotografie
- Dějiny fotografie
- Současný stav fotografie
- Teorie jednotlivých oborů fotografie/základ/

Praktická část:

V průběhu studia vypracovává student praktická cvičení zadávaná v návaznosti na vyloženou látku. Kolektivní hodnocení úkolů je součástí výuky. Soupis úkolů obdrží žáci při zahájení studia, spolu s plánem výuky.

Plán výuky:

Vysvětlivky: Podtržené jméno autora - předběžně projednáno
Jméno lektora v závorce - "externí" lektor

I. semestr

- duben/konec/1991 - Úvod do studia - Zikmund
- Úvod do teorie a historie fotografie
- květen/konec/1991 - Technika černobílé fotografie - Bernhard
- Úvod do stavby a skladby fotografie - Zikmund
- červen 1991 - Stavba a skladba fotografie - Zikmund
- Dějiny fotografické techniky
- září 1991 - Úvod do techniky barevné fotografie - /Krejza ?/
- Psychologické působení barvy - /Teubner/
- Úvod do kompozice barevné fotografie -
- Dějiny barvy ve fotografii - Zikmund
- říjen 1991 - Stavba skladba - dokončení - "
- Hodnocení úkolů
- Zakočení semestru

II. semestr

- listopad 1991 - Krajinářská fotografie - Bernhard
Krajina v dějinách fotografie - Zikmund
- prosinec 1991 - Reportážní fotografie /včetně rodinná,
divadelní.../ - Svoboda
- Využití výměnné optiky a transfokátorů. - "
- leden 1992 - Zátíší, reklamní fotografie - Bernhard
/Vojtěchov-
ský/
- únor 1992 - Technická fotografie - Zeman
/Makrofoto, mikrofortografie, spec. Vojíš ?
obory, práce se světlem/
- březen 1992 - Portrét, akt - Vojíš
/Práce s modelem a rekvizitou/ - /Šmok ?/
- duben 1992 - Incenovaná a aranžovaná fotografie - Balíčok
- Zakočení semestru - /Šejn ?/

III. semestr

-květen 1992	- Současný stav a směry fotografie	- /Šejn/ /Šmok ?,
	- Právní a ekonomické aspekty fotografie	- ?
-červen 1992	- Uplatnění fotografie a v tisku	- /Gotvald/
	- Práce redakčního fotografa	- /Zajíc ?/
-září 1992	- Aplikace fotografie na výstavách	- <u>Zikmund</u>
	- Adjustace fotografie	- <u>Bernhard</u>
-říjen 1992	-Volné téma dle lektora	- ?
	-Výběr fotografií pro výstavu	- <u>Zikmund</u>
	- Hodnocení úkolů	
-listopad 1992	-Zakončení kursu	
	-Instalace výstavy	

/ Změna vyhrazena/

4.3.91

Zik

1. SEMESTR

Termín	Téma	Vyučující	Úkoly	Poznámky
I/1	-Organizace studia -Úvod do teorie fotogr. ----- - Film o J.Koudelkovi s následnou besedou.		- Zhotovení zvětšeniny 30x40 z dodané negativu. - Informativní a emotivní zobra- zení téhož objektu. - Zátíší s určenými rekvizitami.	
I/2	-Technika černobílé fotografie ----- -Současný stav a výh- ledy fotograf.materiá- lů		- Technické cvičení dle písemného návodu.	
I/3	-Umělé světlo ve foto- grafii. ----- Fotografie skla		-Reprodukce plošné předlohy, zobrazení mince, fotografie skleněného předmětu /2ks/ -Reprodukce obrazu v rámu	
I/4	-Stavba a skladba čb fotografie. -----		- Snímky využívající principy skladby fotografie čb: prostor, plošné, tonální, lineární, kontrast, rytmus.../ 8-10 ks/	
I/5	-Technika barevné fotografie. -Úvod do skladby barev- né fotografie. -Psychologické působení barev.		- Úkoly formou diapositivů - 5-7 ks - dle písemného zadání.	
I/6	+ Dějiny fotografie ----- Zakončení semestru		- Závěrečné hodnocení úkolů.	

Termín	Téma	Vyučující	Úkoly	Poznámky
II/1	-Krajina ----- Beseda s autorem	Bernhard ----- /Havel, Bílek../	Klasicky a moderně pojatá krajina Charakteristická krajina. Městská krajina. Krajinný detail.	
II/2	-Zátíší ----- Beseda s autorem	/Vojtěchovský/ ----- /Balíček/	-Klasicky pojaté zátíší. -Moderně pojaté zátíší. -Zátíší a reklamní snímek využívající stejné rekvizity.	
II/3	-Reportáž /rodinná, sportovní, divadelní foto.../ ----- Beseda s autorem	Svoboda Z. /Branná/ ----- /Pekárek, Ptáček/ Štrajt/	✓Výjev informativní a emotivní. - Reprázni celek.	
II/4	-Portrét-akt /Práce s modelem a rekvizitou/- ukáz- ka v atelieru/ ----- Beseda s autorem	Vojíš Šmok -----	-Podobem pro OP, portrét, charakte- ristický portrét, výtvarná studie hlavy, autportrét -Anatom. zobrazení těla, klasický akt, moderní akt.	
II/5	-Využití technických postupů ve výtvarní fotografii. -----	/Sapara/ -----	-/Po dohodě s přednášejícím/	
II/6	- Současné směry výtvar- né fotografie ----- Zakončení semestru	Štěpán Balí- ček/ -----		

Termín	Téma	Vyučující	Úkoly	Poznámky
III/1	-Stav a vývojové tendence fotografie a jejího využití. ----- Beseda s autorem nebo publicistou.	Prof.Šmok Fárová	-Zadání fotografické knihy. -Zadání výstavního souboru.	
III/2	-Využití fotografie v tisku. ----- Beseda s autorem pracujícím v period. tisku.	Gotvald /Pc/ Zajíc /MS/	Návrh aplikace fotografie do textu.	
III/3	- Postup přípravy výstavy. -Možnosti adjustace fotografie. - Základy knihařských prací - Beseda	Zikmund Bernhard /Simonová/	-Zhotovení fotografické knihy.	
III/4	-Právní a ekonomické aspekty fotografie. ----- Beseda s redaktorem fotograf.časopisu	/FAMU/ /Podhrázký/ /Frázková/	- Výběr fotografií pro závěrečnou výstavu - Hodnocení úkolů	
III/5				
III/6	-Zahájení výstavy. -Zakončení kursu. ----- Beseda a autorem	/Šmok/		

HRADECKÁ FOTOGRAFICKÁ KONZERVATOŘ

Je určena pro zájemce o fotografické vzdělávání, kteří zvládli základní fotografické techniky a mají možnost samostatně zpracovávat zadané úkoly.

Délka studia- 3 semestry /1-2 setkání v měsíci/
celková doba trvání 18 měsíců

Zaměření studia - 1. SEMESTR - OBECNÁ ČÁST
2. SEMESTR - VÝTVARNÁ FOTOGRAFIE
3. SEMESTR - KOMERČNÍ TVORBA

Podmínky přijetí ke studiu - předložení 10 - 15 fotografií o rozměrech minimálně 18 x 24 cm
- zaplacení poplatku za jednotlivé semestry /250,-,250,-,300,- Kčs/

Studium bude zakončeno společnou výstavou absolventských prací. Osvědčení o studiu obdrží posluchači, kteří absolvují všechny tři semestry a splní předepsané úkoly.

V průběhu studia se setkáte se zajímavými osobnostmi nejen z oblasti fotografické tvorby.

Na základě Vaší přihlášky budete pozváni k pohovorům. Počet posluchačů je omezen. V případě velkého počtu zájemců bude proveden výběr podle úrovně předložených prací.

Přihlášky zašlete do 17. 10. 1991 na adresu:
IMPULS - středisko amatérské kultury
Okružní 1130, 500 03 Hradec Králové
Přihlásit se můžete i telefonicky na číslo 049/42769, 45 434.

Hradecká fotografická konzervatoř
přihláška

Jméno .....rok narození .....

Adresa .....PŠČ.....

Dozvídám se tak, že kromě prof. Jána Šmoka, který se v rámci HFK věnoval aktu, přednášel na téma Stav a vývojové tendence fotografie a jejího využití, zadával tvorbu fotografické knihy a závěrečného výstavního souboru a zahajoval absolventkou výstavu, to měl být například prof. Mgr. Miroslav Vojtěchovský s přednáškou na téma zátiší, reklamní fotografie a fotografie skla, Zdeněk Svoboda, který se měl ujmout výuky reportážní fotografie včetně fotografie rodinné a divadelní, hradecký fotograf Miloš Vojíš specializující se na fotografii aktu, který se měl věnovat nejen aktu, ale též portrétní fotografii, RNDr. Petr Balíček CSc., jeden z představitelů české inscenované fotografie 70. let, který se měl v rámci výuky na HFK zaměřit právě na inscenovanou a aranžovanou fotografii, fotograf-krajinář RNDr. Vojtěch Sapara, znalec fotografické chemie, který měl prezentovat využití technických postupů ve výtvarné fotografii, a mnozí další.

Která témata připadla Vám osobně a která dalšímu kmenovému lektorovi Janu Bernhardovi?

Zatímco já jsem se věnoval převážně teoretickým předmětům, Jan Bernhard se více zaměřil na technickou stránku fotografie. Začínal jsem úvodem do studia a úvodem do teorie a historie fotografie, vyučoval jsem skladbu a stavbu fotografického obrazu, dějiny fotografické techniky, dějiny barvy ve fotografii, krajinu v dějinách fotografie, ale také aplikaci fotografie na výstavách, a byl jsem zodpovědný za výběr fotografií pro absolventskou výstavu. Jan Bernhard vyučoval techniku černobílé fotografie, krajinářskou fotografii, zátiší a reklamní fotografii a adjustaci fotografie. Kmenový lektor musel vést evidenci o zadávání domácích úkolů a jejich plnění, ale často probíhala výuka v kombinaci s externím lektorem nebo jsme zvali hosty na besedy související s probíraným tématem spojené s prezentací jejich tvorby.

Ze vzpomínek Mgr. Jiřího Zikmunda a předložených materiálů vyplývá, že v rámci HFK byla plánována setkání s výtvarným umělcem a performerem Milošem Šejnem, historičkou a teoretičkou fotografie, kurátorkou a publicistkou Annou Fárovou, tehdejší šéfredaktorkou Revue Fotografie Danielou Mrázkovou, šéfem fotografického oddělení časopisu Mladý svět Miroslavem Zajícem, sportovním fotografem Jiřím Pekárkem, v rámci krajinářské fotografie se chystaly besedy s Jiřím Havlem a Miroslavem Bílkem, hostem HFK měl být též MgA. Josef Ptáček

a proslulý dokumentarista prof. Jindřich Štreit. V plánu výuky se však objevují také jména nepatřící fotografům ani teoretikům či kurátorům. Dozvídám se, že pan Gotvald, reklamní grafik firmy Československé hudební nástroje, měl vyučovat využití fotografie v tisku a aplikaci fotografie do textu, psycholog Doc. PhDr. Vladimír Täubner, CSc. z hradecké Pedagogické fakulty byl požádán o přednášku na téma Psychologické působení barev, pan Podhrázký o přednášku s názvem Právní a ekonomické aspekty fotografie a paní Simonová měla frekventanty konzervatoře seznámit se základy knihařských prací tak, aby mohli v závěru studia zhotovit svou vlastní fotografickou knihu [12].

Proč jste se po dvou bžích rozhodli Hradeckou fotografickou konzervatoř ukončit?

Nebylo to ani tak rozhodnutí o ukončení konzervatoře, jako o změně celé koncepce fotografického vzdělávání. Po prvním úspěšném běhu přišel druhý, zdaleka ne tak úspěšný. Měli jsme pocit, že výuka na konzervatoři je pro přihlášené příliš náročná a proto jsme pro příště chtěli tuto náročnost odstupňovat, od úplných základů až po svobodný tvůrčí proces. Všechno to najdete v časopise Fotoimpuls, kde je to dopodrobna popsáno.

Dříve než se podíváme na nově navrhovaný model fotografického vzdělávání, vraťme se k výsledkům prvních dvou běhů HFK z let 1991 – 1993 a 1994 – 1996. V ruce držím pozvánku na závěrečné setkání posluchačů III. semestru [13], které proběhlo v pátek 12. března 1993 v Klubu IMPULS (Okružní 701, Hradec Králové). Rukou Jiřího Zikmunda jsou označeni dva posluchači, kteří studium nedokončili. Ostatní absolvovali úspěšně.

ABSOLVENTI 1. BĚHU HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE Z LET 1991 – 1993:

Dalibor Havlík (Košťálov), **Petr Hlaváč** (Trutnov), **Eliška Jílková** (Pardubice), **Ing. Ctibor Košťál** (Trutnov), **Miroslav Radiměřský** (Trunov), **Jana Rybičková** (Pardubice), **Jaroslav Sála** (Brandýs nad Orlicí), **Jiří Sedláček** (Hradec Králové), **Jiří Tajovský** (Hradec Králové), **Karel Vlach** (Pilníkov), **Zdeněk Vojáček** (Trutnov), **Lenka Vondrušková** (Hradec Králové), **Pavel Vopálka** (Litomyšl), **Věra Záhorová** (Hradec Králové).

Mezi 14ti úspěšnými absolventy jsou 4 přímo z Hradce Králové, 2 z Pardubic, 6 z okresu Trutnov a 1 absolventka z Litomyšle a 1 absolvent z Brandýsa nad Orlicí. Velký podíl trutnovských účastníků lze snad vysvětlit dlouhodobou tradicí trutnovského fotoklubu, který v letošním roce 2016 oslavil již 60 let od svého založení. Přestože mezi jeho současnými členy najdeme z tehdejších absolventů HFK jen jméno **Ctibora Košťála**, „... do klubu během dlouhé historie patřily desítky fotografů. Někteří se stali profesionály a fotografii zasvětili velkou část profesního života. Kromě Jiřího Havla ještě například Miloš Vojíř, Jiří Jahoda nebo Ctibor Košťál. [14]“ Posledně jmenovaný o HFK a o Impulsu napsal: „Na vlastní kůži jsem zažil relativně nedávnou situaci z počátku devadesátých let, kdy masivně zanikala různá sdružení, spolky, kluby. Lidé pod tíhou svobody začali ctít úplně jiné hodnoty. O to více jsem uvítal existenci Střediska amatérské kultury Impuls v Hradci Králové, a nejen to. Aktivně a rád jsem se hned od prvního běhu Hradecké fotografické konzervatoře setkával s fotografickými kolegy, zkušenými lektory a přísnými pedagogy. Kolik takových zařízení

v České republice sdružujících v tak masové míře fotografy existuje? Kolik z nich se fotografům tak věnuje – škola, semináře, fotodílny, výstavy, soutěže, vlastní fotografické periodikum. Je dobře, že Impuls máme.“ [15]

Na pozvánce na závěrečné setkání posluchačů prvního běhu HFK jsou uvedeni také všichni **hostující lektoři**: **Rudolf Alder** (FAMU Praha), **Pavel Dias** (FAMU Praha), **Ing. Jiří Havel** (fotograf, Trutnov), **Ing. Jiří Chludil** (FOMA Hradec Králové), **PhDr. Daniela Mrázková** (vedoucí redaktorka časopisu Fotografie, Praha), **Jiří Pekárek** (fotograf, Praha), **prof. Ján Šmok** (FAMU Praha), **Pavel Štecha** (FAMU Praha), **Doc. PhDr. Vladimír Täubner, CSc.** (Vysoká škola pedagogická, Hradec Králové), **Ing. Miloš Vávra** (FOMA Hradec Králové), **Miloš Vojíř** (fotograf, Hradec Králové) a **Ing. Zdeněk Vykoukal** (FOMA Hradec Králové). Dále jsou uvedeni: vedoucí lektoři: **Jan Bernhard** (Hradec Králové) a **Jiří Zikmund** (Hradec Králové) a organizační zajištění: **Jarmila Šlaisová** (Impuls Hradec Králové).

Při pohledu na seznam hostujících lektorů je jasné, že přibyla nová jména, a naopak, že ne všichni, se kterými se původně počítalo, nakonec na HFK hostovali. Je možné, že mnozí z těch „plánovaných“ se lektorsky účastnili až druhého běhu HFK v letech 1994 – 1996, o tom však záznamy chybějí. Nicméně někteří z nich toho nakonec pro východočeské fotografy v rámci Impulsu udělali mnohem více, než jen besedu pro posluchače HFK v rámci jednoho sobotního odpoledne. Příkladem může být **Jindřich Štreit**. Víkend s Jindřichem Štreitem se uskutečnil ve dnech 7. – 9. června 1996 v Deštném v Orlických horách. Aneta Maclová o tom na stránkách FotoImpulsu [16] mimo jiné píše: „*Páteční večer patřil... představení lektora krátkým povídáním o sobě a promítnutím dokumentu Jana Špáty. Poté následoval výlet do vzdáleného Japonska, kde Jindřich Štreit strávil na podzim minulého roku tři měsíce a fotografoval lidi ve vesnici Akagi. V improvizovaném kině v jednom z pokojů se promítalo a povídalo do skorých ranních hodin.*

V sobotu dopoledne jsme vyšli do terénu. Udělali jsme si vycházku překrásnou přírodou směrem do Sedloňova. Láďa Barnert, Jirka Kroul a Pěťa Macl spolu s Jindrou Štreitem zastavili hned u prvního stavení a měli možnost poznat kouzelný způsob Jindry získat si lidi, kteří se skutečně rádi nechali během pár minut fotografovat. Dokonce se dostali až do ložnice, kde spal pán po noční. Další

návštěva za účelem fotografování se uskutečnila ve vesnici u jedné z mála stálých obyvatel. Poté následovala exkurze do „království skalniček“, které zde vytváří pan Grulich již dobrých třicet let. Neméně zajímavá byla i návštěva u akademické malířky Jarmily Haldové, která nám ukázala vlastnoručně vyřezávané figurky i některé ilustrace.

Kolem čtvrté jsme se vrátili zpět. Někteří se byli podívat na objekty vytvořené v rámci dřevařského symposia a někteří využili chvíle oddechu, aby nabrali sílu na další program, který pokračoval opět do nočních hodin. Po večeři se hodnotily fotografie, které si přivezli fotografové s sebou. A večer se opět promítalo: reprodukce fotografií ze Sovince, z Rakouska i Francie.

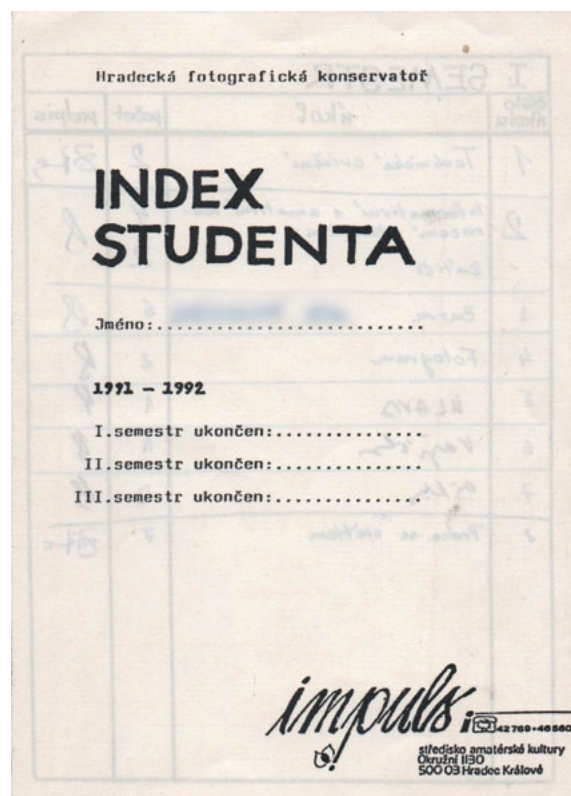
Nedělní dopoledne patřilo opět hodnocení fotografií dalších autorů a pěknou tečkou za setkáním s Jindřichem Štreitem byl ještě jeden film o tomto předním českém dokumentaristovi.“ Další setkání s Jindřichem Štreitem spojené s promítáním snímků z Japonska se uskutečnilo 9. října 1996 v královéhradeckém Muzeu východních Čech.

Víkendové semináře a workshopy v historii ani současnosti Impulsu nejsou nijak ojedinělé. Jsou samozřejmě otevřené veřejnosti, tedy i posluchačům HFK, a mnohdy se stává, že tito nad ostatními účastníky zcela převažují, protože je jim akce „šitá na míru“, jako tomu bylo například letos na jednodenním workshopu knižní vazby s grafickou designérkou Darinou Fialou. Workshopu jsem se zúčastnila a mezi cca patnácti účastníky jsem byla jediná, která aktuálně nebyla jedním z posluchačů HFK, kteří získané dovednosti následně využili při tvorbě makety své fotografické knihy, kterou budou v září odevzdávat. Nicméně workshop byl otevřený i dalším eventuálním zájemcům. To svědčí o provázanosti HFK s celou šíří fotografického vzdělávání, které Impuls pořádá. Je to důležité pro vzájemné poznávání fotografů v regionu, včetně setkávání minulých absolventů HFK s jejich současnými posluchači. Konají se také víkendová soustředění pouze pro studenty HFK, ta jsou ale vedena jejich kmenovými lektory a v průběhu tří semestrů se odehrávají většinou dvakrát (obvykle na jaře, v květnu), výjimečně třikrát.

Druhý běh HFK z let 1994 – 1996, podle slov hlavního lektora Jiřího Zikmunda ne příliš úspěšný, byl završen absolventskou výstavou, která byla zahájena v červnu 1996 ve výstavní síni Foma Bohemia. Ve Fotoimpulsu se o tom píše: „Závěr studia se dost protahoval a zdálo se, že běh nebude vůbec ukončen. Pak se ale posluchači vzchopili a přece jen kolekci fotografií vytvořili. Na setkání v sobotu 22. června dopoledne jim bylo předáno osvědčení o ukončení studia na Hradecké fotografické konzervatoři. Předal jim je vedoucí pedagog Mgr. Jiří Zikmund a lektorka Eliška Jílková.“ [17]

ABSOLVENTI 2. BĚHU HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE Z LET 1994 – 1996:

Monika Pravdová (Kutná Hora), **Kamil Andres** (Třebechovice pod Orebem), **Oldřich Mašín** (Slatiňany), **Lubomír Mudroň** (Hradec Králové), **Jiří Sviták** (Hostinné).

I. SEMESTR			
číslo úkolu	úkol	počet	podpis
1	Technická cvičení	2	Zt
2	Informativní a emotivní sdě- razení předemtu Zatísi	4 2	B
3	Barva	6	B
4	Fotogram	2	B
5	KLAVY	1	B
6	Vajíčko	1	B
7	o.k.	2	B
8	Práce se světlem	7	Zt

II. SEMESTR			
číslo úkolu	úkol	počet	podpis
1	Krajina	4	Zt
2	Reportáž	5	B
3	Portrét, akt	4; 3	B
4	Zvláštní techniky	7	B
5	Zatísi	3	

III. SEMESTR			
číslo úkolu	úkol	počet	podpis
1	Tříptych	3	Zt
2	Ilustrace	5	B
3	adjustovaná fotografie Přebal desky Dekát	3 4 B	Zt
4	Fotografická publikace	15	
5	Výstavní kolekce	10	B

ZMĚNA KONCEPCE FOTOGRAFICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ AMATÉRŮ v Hradci Králové

Probírám se stránkami časopisu, který v lednu 1996 nově vznikl spolu se založením **Volného sdružení východočeských fotografů**. První číslo sestávalo z pouhých dvanácti stran formátu A5 psaných strojem, na první straně s nápisem: „Bez názvu – bez tváře“. V úvodníku Anety Maclové je obsažena výzva k zasílání návrhů a nápadů pro název tohoto zpravodaje.

Již v druhém čísle z dubna 1996, které nese název **Fotoimpuls** a typickou grafickou úpravu „dvorního“ grafika Impulsu Maria Alfieriho, nacházím článek Jiřího Zikmunda ***Jak dál ve fotografickém vzdělávání v Hradci Králové*** [18]. Po zhodnocení východisek navrhuje Jiří Zikmund toto:

„Výuka by se měla nadále skládat ze tří kvalitativně odlišných stupňů. Zájemce by mohl – dle svého uvážení a svých schopností – výuku absolvovat kontinuálně nebo jednotlivé stupně studovat samostatně. Pro začátečníky je určen Kurz základů fotografie, zaměřený především na technické aspekty fotografie. Předpokládá se konání pěti až šesti výukových bloků. Se Základy tvůrčí fotografie by měl případné zájemce seznamovat další stupeň fotografického vzdělávání, který svým obsahem bude přibližně odpovídat poněkud zredukované náplni výuky na současné Hradecké fotografické konzervatoři. Zde se předpokládá přibližně deset setkání v průběhu jednoho školního roku. Poslední stupeň by měly tvořit tzv. Autorské tvůrčí dílny vedené renomovanými českými fotografy. Tato setkání by byla zaměřena převážně žánrově, dle orientace přednášejícího fotografa. Jejich rozvrh i rozsah by se určoval po dohodě s jednotlivými vyučujícími.“ Mgr. Jiří Zikmund dále vybízí ke kontaktování Ing. Maclové koncem května 1996, kdy již budou známy všechny organizační podrobnosti. Vyzývá i případné zájemce o lektorskou spolupráci.

HRADECKÁ FOTOGRAFICKÁ ŠKOLA A PRÁCE NA VLASTNÍM PROJEKTU

Na ukončený druhý běh Hradecké fotografické konzervatoře tak v roce 1996 navázala **Hradecká fotografická škola**. Vedoucím lektorem se stal fotograf a nakladatel **Jaroslav Bárta**. Jak byla HFŠ inzerována [19]?

„Středisko amatérské kultury Impuls Hradec Králové ve spolupráci s VSVF zahájí v září 1996 Hradeckou fotografickou školu, která bude obdobou Hradecké fotografické konzervatoře. Škola je určena všem zájemcům o systematické a tvůrčí rozvíjení svého zájmu o fotografii a získání základní odbornosti v těchto okruzích fotografie: krajina a architektura, dokument a reportáž, portrét, akt a móda, inscenovaná fotografie, zátiší, reklama. Všechny oblasti fotografie budou přiblíženy teoreticky – formou přednášky s ukázkami; prakticky – předvedením pracovních postupů, včetně grafické úpravy, adjustace, prezentace a dalšího využití. Vedoucí lektor: Profesionální fotograf Jaroslav Bárta. K vedení jednotlivých témat budou dále přizváni přední čeští fotografové.“

Termín konání byl stanoven na říjen 1996 – červen 1997. Forma byla naplánována na čtyři celodenní setkání o sobotách a dvě setkání formou dílny s trváním od pátku do neděle. Přijímací pohovory se konaly 14. září 1996 v klubu SAK Impuls v Hradci Králové (Okružní 701) a uchazeči měli do 5. září 1996 spolu s přihláškou zaslat 10 fotografií minimálních rozměrů 18x24 cm, „*kteřé nejlépe charakterizují Vaše fotografické snažení. Další ukázky tvůrčí aktivity jsou vítány u přijímacích pohovorů.*“, píše se v časopise Fotoimpuls.

Školné bylo tehdy stanoveno na 1200 Kč. A absolutorium? „Absolventi obdrží osvědčení o absolvování HFŠ a vyvrcholením studia bude absolventská výstava ve výstavní síni Foma Bohemia.“

Kromě Hradecké fotografické školy byl zahájen **kurs Základy fotografování** pod vedením **Miroslava Švece**. Byl určen všem zájemcům o fotografování, kteří začínají nebo ještě nezačali fotografovat. Jeho posláním bylo zvládnout techniku fotografování a zpracování exponovaného materiálu – vyvolání černobílých filmů, zhotovení černobílých fotografií, zvětšování, výřezy atd. „*To vše teoreticky i prakticky.*“

Mgr. Jiří Zikmund, který již od roku 1972 pracoval v historickém oddělení Muzea východních Čech v Hradci Králové, a který s touto reorganizací fotografického vzdělávání, kterou sám navrhl, přestal se svou lektorskou činností, se však z fotografického dění kolem Impulsu rozhodně nevytratil, těžiště jeho práce však spočívalo mnohem více v činnosti publikační a kurátorské. Jako člen rady VSVF a zároveň pracovník muzea jednotlivé aktivity vhodně propojoval. Ve stejném čísle FotoImpulsu (č. 3, ročník 1996) představuje nový projekt zaměřený na historii východočeské fotografie, když informuje o záměru tvorby otevřené encyklopedie s pracovním názvem *Osobnosti východočeské fotografie* a vyzývá členy VSVF i další zájemce o spolupráci. V průběhu ledna 1997 byly Muzeem východních Čech vydány první tři listy *Encyklopedie východočeské fotografie* a práce na tomto projektu s editorem Mgr. Jiřím Zikmundem pokračuje dodnes. Pokračovala i jeho kurátorská činnost při pořádání fotografických výstav z cyklu *Východočeská fotografie* v Muzeu východních Čech.

Vraťme se nyní zpět k fotografickému vzdělávání. Oba nové kurzy byly kratší než původní HFK: zatímco kurz *Základy fotografování* proběhl v deseti lekcích od září do listopadu 1996, *Hradecká fotografická škola* byla plánována na jeden školní rok. A jak se její koncepce pod vlivem okolností vyvíjela? Píše se o tom ve 4. čísle časopisu FotoImpuls z roku 1996 [20]:

„Středisko amatérské kultury Impuls otevřelo Hradeckou fotografickou školu pro školní rok 1996/97 pod vedením Jaroslava Bárty z Lomnice nad Popelkou – volného fotografa a pedagoga FAMU Praha. Přijímací pohovory se uskutečnily v sobotu 14. září. Fotografie zaslalo a k pohovorům se dostavilo 16 zájemců. Po zhodnocení zvláště technické vyspělosti a zatím málo zřetelného nasměrování ve vlastní fotografické tvorbě uchazečů byla původní koncepce konzervatoře přizpůsobena nadšencům pro fotografii a všichni byli přijati.

Vlastní program nově koncipované Hradecké fotografické školy byl zahájen 19. 10. 1996. V průběhu dvou dnů – soboty i neděle – se po ranní instruktáži všichni ‚studenti‘ zúčastnili semináře s paní Dagmar Hochovou, který se uskutečnil u příležitosti předání cen odměněným autorům fotosoutěže Premiéra '96.

V odpoledních a večerních hodinách se kromě získávání teoretických znalostí od svého lektora věnovali pod jeho vedením praktickému fotografování vymezeného prostoru v historickém centru Hradce Králové. Každý si vybral své. Někteří

fotili venku – architekturu, památky, někteří se vydali do hospod a někteří do Aldisu. V tom čase se totiž konal II. Ročník mezinárodního jazzového festivalu Jazz jde městem. Pro některé z nich to byla první fotografické příležitost toho druhu.

V neděli se probíraly získané zkušenosti a školáci si odnesli první domácí úkol.

Setkání v sobotu 9. listopadu 1996 bylo zaměřeno na technickou stránku fotografie. Dlouholetý zkušený fotograf Evžen Pajskr velice pečlivě hodnotil fotografie předložené k přijímačkám. Probíral jednu po druhé a vysvětloval, k jakým chybám mohlo dojít při jejich zhotovení. Poradil, jak chyby odstranit a dotkl se také námětu a kompozice.

Setkání 30. 11. – 1. 12. 1996 bylo věnováno ještě dokumentu teoreticky i prakticky. Nejdřív se hodnotily fotografie z říjnového víkendu. Poté se fotografové vydali do ulic Hradce Králové a dle zadání se pokoušeli zachytit atmosféru konkrétního vymezeného prostoru. Pozdní odpoledne a večer byl věnován povídání a ukázkám z tvorby předních českých dokumentaristů – Bohdana Holomíčka, Karla Cudlína a dalších. Dopoledne patřilo opět fotografování.

V lednu se školáci sejdou přímo v ateliéru pana Bárty v Lomnici nad Popelkou.“ Toto setkání není sice v dobových pramenech popsáno, ale u článku Kamily Antošové o dubnovém víkendu HFŠ [21] figuruje fotografie Anety Maclové V ateliéru u Jaroslava Bárty s datací leden '97, takže se s velkou pravděpodobností uskutečnilo.

Dubnové setkání bylo věnováno fotografování krajiny a proběhlo v Tužíně, 8 km od Jičína. V červnu se posluchači sešli v prostorách Impulsu v Hradci Králové, kde probíhalo převážně hodnocení domácích úkolů. Aneta Maclová o tom píše: „Žáci nechtěli svého učitele zklamat a bylo vidět, že se snažili. Přinesli, zhodnotili a nakonec se domluvili na pokračování. Pomalu začínají vznikat některé soubory – Hradec Králové, Semily, krajina, jazzový festival..., které by měly být v konečné podobě pak prezentovány ve výstavní síni Foma Bohemia začátkem příštího roku. Některé úkoly si vyžadují ještě další přepracování – ono to není jen tak nafotit cihlu nebo třeba vajíčko. ... Další hodnocení proběhne v září, kdy si budou frekventanti Hradecké fotoškoly s Jaroslavem Bártou povídat a prakticky předvádět fotografování architektury. V říjnu se opět již znalejší věci pustí do zdokumentování mezinárodního jazzového festivalu Jazz jde městem, o což se pokoušeli již loni.“

Obě setkání se uskutečnila. Pro fotografování architektury kardanem se vhodným objektem stala budova Muzea východních Čech [22].

Souběžně s **Hradeckou fotografickou školou** a jako odezva na zájem veřejnosti byl na listopad a prosinec 1997 naplánován další **Kurz základů fotografování**, tentokrát s lektorem **Milanem Michlem**, hradeckým fotografem a významným představitelem inscenované fotografie 70. let, členem rady VSVF, občanským povoláním učitelem základní školy.

V letech 1995 – 1997 se fotografickým oborem v Impulsu zabývala **Ing. Aneta Maclová**. Ve svém životopise mimo jiné uvádí [23]: *„Jmenuji se oficiálně Anna, ale všichni mi od malička říkají Aneta.“* Pochází ze Slovenska, kde se narodila v Trenčíně 9. 2. 1960. Po roční praxi se na odvolání dostala na vysokou školu; znevýhodněna byla vystoupením otce z KSČ v roce 1968 a svou účastí v hodinách náboženství. Vystudovala ekonomii a žurnalistiku a do Hradce Králové odešla za svým manželem Petrem Maclem v roce 1987. Po dvou zaměstnáních ve svém oboru a po druhé mateřské dovolené nastoupila do Střediska amatérské kultury Impuls, kde se podílela na založení Volného sdružení východočeských fotografů a vzniku časopisu FotoImpuls. Do života manželů Maclových významně zasáhla návštěva komunity v Žakovcích na Slovensku, kde spolu žili a pracovali lidé bez domova s několika zaměstnanci, pod vedením kněze Mariána Kuffy. Tento zážitek vyústil nejen ve fotografický projekt a výstavu, kterou manželé Maclovi prezentovali ve výstavní síni královéhradeckého římskokatolického biskupství ve dnech 1. – 20. 12. 1998, ale zřejmě ovlivnil i jejich rozhodnutí věnovat se práci v Charitě. Po absolvování výběrového řízení nastoupila od 1. 1. 1998 Aneta Maclová do funkce ředitelky do Oblastní charity Hradec Králové, kde působila téměř 14 let. V roce 2010 vstoupila do komunální politiky a v současnosti je náměstkyní primátora pro sociální věci, zdravotnictví, kulturu a cestovní ruch.

Ing. Aneta Maclová je autorkou mnoha textů v časopise FotoImpuls a zároveň již od jeho vzniku vybízí fotografy ke spolupráci a vytváří kolem sebe tým přispěvatelů, podobně, jako se to o pár let později podaří i Janě Neugebauerové.

Časopis Fotoimpuls vznikl jako „občasník“ občanského sdružení s názvem **Volné sdružení východočeských fotografů**, které bylo zaregistrováno dne 13. prosince 1995. Ke vzniku tohoto sdružení došlo na základě dobrých zkušeností obdobných sdružení divadelníků, filmařů a videotvůrců.

Přípravný výbor, který na ministerstvu vnitřně žádal o registraci, pracoval ve složení: Jarmila Šlaisová (ředitelka Impulsu), Milan Michl (amatérský fotograf, občanským povoláním učitel ZŠ) a Aneta Maclová (pracovnice Impulsu). Do uzávěrky prvního čísla se přihlásilo prvních dvacet členů a první valná hromada se uskutečnila 3. února 1996. Schválila radu sdružení, do které kromě členů přípravného výboru přibyli fotografové MVDr. Rudolf Němeček (občanským povoláním veterinární lékař, amatérský fotograf a organizátor) a Ing. Ctibor Košťál (volný fotograf). Vznikl také kruh zpravodajů, kteří měli na stránkách FotoImpulsu referovat o dění v regionech. Na valnou hromadu navázalo setkání se sochařem Olbrazem Zoubkem a grafikem a fotografem Jaroslavem Krejčím. [24] Tradice spojování valné hromady VSVF s besedou a prezentací významného umělce, většinou fotografa, trvá dodnes.

Že Aneta Maclová nebyla jen dobrou organizátorkou, ale měla potenciál k tomu, aby úroveň východočeské fotografie pomáhala posouvat výš, o tom svědčí mnohé její úvodníky FotoImpulsu, které nikdy nejsou pouhým výčtem akcí, ale obsahují hodnocení a podněty k činnosti, jako je tomu i v tomto případě [25]:

„Mám radost, že plán výstav ve výstavní síni Foma Bohemia se tak rychle naplnil. Hledáme další možnosti vystavení vašich fotografií. Řeknu teď slovo kvalita. Nemyslím na technickou stránku /tu všichni, co předkládáte své snímky, máte poměrně zvládnutou/, ale úroveň sdělení.

Vždycky, když navštívím nějakou výstavu, kladu si otázku, co mi chtěl autor sdělit, o čem a jakou přináší výpověď. Jsou výstavy krásných, líbivých, ale žel, fotografií nic neříkajících, a jsou výstavy někdy i méně dokonalé, ale vypovídajících, vnitřně pravdivých a přesvědčivých fotografií. Patřím k těm, kteří preferují ty druhé. Proto bych byla moc ráda, kdybychom i my prezentovali a nabízeli to hlubší z nás. Aby naše výstavy nebyly náhodným výběrem několika různých fotografií, ale promyšlenou, záměrnou kolekcí, která nejenom zaujme na chvíli oči, ale na dlouho i srdce a mysl diváků.“

To jsou slova, která jsou v oblasti tzv. amatérské fotografie i po dvaceti letech bohužel stále aktuální. Instrukce jako je Impuls se svým systémem fotografického vzdělávání určeným široké veřejnosti tuto situaci ovlivňuje pozitivním směrem. Je to dáno výběrem kvalitních lektorů a hostů, který není myslitelný bez průběžného sebevzdělávání organizačních pracovníků.

Počátkem roku 1998 se Aneta Maclová v jiném úvodníku loučí, plánuje v míře omezené časem a novým náročným povoláním spolupracovat dál a představuje svého nástupce [26]: „... mladý a šikovný hoch plný elánu, který se jistě rychle zapracuje. Jmenuje se Jan Rambousek a je také nadšeným fotografem.“

Ze Zprávy o činnosti Volného sdružení východočeských fotografů za rok '97 [27] se dozvídáme, že **Hradeckou fotografickou školu pod vedením Jaroslava Bárty z Lomnice nad Popelkou dokončilo v roce 1997 pět fotografů.**

Žádná absolventská výstava není zmiňovaná, ani v časopise Fotoimpuls, ani ve zprávách o činnosti VSVF. Není inzerováno ani pokračování školy nebo otevření jejího dalšího běhu.

Ve třetím, posledním čísle FotoImpulsu z roku 1998 se v rubrice vzdělávání objevuje nadpis **Fotografická škola** s podtitulem **Práce na vlastním projektu**. Z článku se dozvídáme [28], že „*Dalším setkáním pokračovala celoroční fotoškola ‚Práce na vlastním projektu‘ vedená profesionálním fotografem Jaroslavem Bártou z Lomnice nad Popelkou. Proběhlo o víkendu 16. – 18. 10. '98. Tentokrát účastníci projektu pobýli na celý víkend v Pensionu ORT v Holenicích.*“ Z krátké neautorizované zprávy vyplývá, že páteční večer byl věnován prohlížení a konzultacím fotografií pořízeným od posledního setkání v červenci, v sobotu proběhlo individuální fotografování vesnic, završené večer tím, že na vybraná místa šli všichni společně s lektorem, který poradil, co a jak fotografovat.

Zajímavé je, jak často se objevuje slovní obrat „*dohodli jsme se*“. Účastníci se dohodli nejen na tom, „*co se bude na tomto setkání probírat*“, ale též na dalších schůzkách a předběžně na termínu ukončení fotografické školy a následné výstavě v Informačním centru v Hradci Králové. „*Projekt nyní aktivně navštěvuje 7 frekventantů.*“ Není jasné, zda všichni frekventanti Práce na vlastním projektu vzešli z posluchačů Hradecké fotografické školy nebo se k nim přidali další zájemci. Jisté je, že do fáze zhotovení a prezentace výstavního souboru to dotáhli jen čtyři z nich. Jan Rambousek o tom píše [29]: „*Počátkem června byl slavnostně vernisáží zakončen dlouhodobý kurs Práce na vlastním projektu vedený fotografem, nakladatelem a pedagogem Jaroslavem Bártou. Výstava absolventských prací nazvaná FOTO 4 byla k vidění po celý červen v prostorách královéhradeckého Informačního centra. Začali jsme tedy uvažovat o dalším dlouhodobém vzdělávacím projektu. Aby se však vytvořilo správné ‚podhoubí‘*

lidí, kteří by o takovou dílnu měli zájem a zároveň byli na patřičné úrovni, rozhodli jsme se vytvořit v Hradci Králové fungující fotoklub.“ Následuje výzva k přihlášení do fotoklubu a osobní sdělení: „Zlom nastal v případě mé osoby – rozhodl jsem se opustit organizační práci ve Středisku amatérské kultury Impuls a také ve VSVF. Pevně věřím, že mé místo brzy obsadí někdo zapálený pro fotografii a také zodpovědný a schopný. Sám si na organizační činnost nepřipadám vhodný, cítím potřebu tvořit řemeslným způsobem.“

Další, v pořadí třetí číslo *Fotoimpulsu* z prosince 1999 již sestavila Jana Neugebauerová. S jejím nástupem do SAK Impuls se otevře nová etapa Hradecké fotografické konzervatoře. Jaké však byly ty dosavadní?

ZHODNOCENÍ VÝVOJE A JEDNOTLIVÝCH ETAP FOTOGRAFICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ POKROČILÝCH AMATÉRŮ V HRADCI KRÁLOVÉ V LETECH 1963 – 1999

Celé toto období můžeme rozdělit na tři etapy:

1. **Východočeská lidová konzervatoř** pod vedením prof. Jána Šmoka při Krajském kulturním středisku Hradec Králové (1963 – 1990).
2. **Hradecká fotografická konzervatoř** pod vedením Mgr. Jiřího Zikmunda při Středisku amatérské kultury Impuls (1991 – 1996).
3. **Hradecká fotografická škola** (1996 – 1997) a **Práce na vlastním projektu** (1998 – 1999) pod vedením Jaroslava Bárty, při Středisku amatérské kultury Impuls.

První etapa, tj. fungování **Východočeské lidové konzervatoře** pod vedením **prof. Jána Šmoka**, trvala neuvěřitelných 27 let. Je obdivuhodné, jakou měl prof. Šmok výdrž, zejména když si uvědomíme všechny jeho aktivity. Je zřejmé, že pokud se již do něčeho pustil, dělal to pořádně, systematicky a s nemenší pozorností, než věnoval výuce na FAMU. I když systém výuky na všech jeho působištích měl stejné kořeny, náročnost i zaměření bylo přizpůsobeno konkrétnímu typu a stupni vzdělávání. Všichni, kteří prof. Šmoka osobně zažili, se shodují v tom, že byl vynikajícím pedagogem, který dokázal mnohdy vtipnou prezentací zaujmout tak, že si studenti výklad snadno zapamatovali, a zároveň dovedl svými pedagogickými postupy přivést posluchače k tomu, aby důležité principy fotografie objevili sami, a tak si je osvojili a zvnitřnili. Dnešním slovníkem řečeno, systematicky pracoval na budování klíčových kompetencí, které by měly patřit do výbavy každého poučeného fotografa. Nelze si zde nevybavit Konfuciův citát: „*Co slyším, to zapomenu. Co vidím, to si pamatuji. Co si vyzkouším, tomu rozumím.*“ Dobří pedagogové také vědí, že nejlépe student probíranou látku pochopí, má-li ji vysvětlit někomu jinému. Zkusme úvod skript prof. Šmoka pro posluchače VČLK [30] vnímat právě tímto prizmatem:

„Školu fotografie tvoří soustava dlouholetou praxí ověřených etud, směřujících k tomu, aby se posluchač naučil přistupovat ke své práci na základě racionální analýzy svých vlastních i cizích fotografií. Aby zaměnil nahodilé ‚pofotografování‘ svého okolí cílevědomou tvorbou, lhostejno zda s informativní nebo emotivní orientací. Jednotlivé úkoly je možno provádět v celém i omezeném rozsahu, kursy různé úrovně mohou být sestavovány z různých úloh, podobně mohou být sestavovány i specializované kurzy (např. aktu, portrétu apod.). Výběh úloh pro základní kurzy i pro Lidovou konzervatoř je dán tematickým plánem příslušných ‚Seminářů fotografické tvorby‘.

Základní poznámka: na všech cvičeních ‚Školy‘ si musí posluchač stále uvědomovat, že nejde jen o pouhé splnění úkolu, nýbrž o vytváření názorných vyučovacích pomůcek, na kterých musí na daný problém získat správný názor i naprostý laik. Pokud jsou k demonstraci určitých rozdílů užity série snímků, smí se na jednotlivých snímcích měnit jen demonstrováný prvek, nic jiného!“

Konečný výstupem jednotlivých cvičení tedy byla názorná vyučovací pomůcka. Prof. Šmok tím dosahoval hned dvou cílů. Jednak posluchače donutil věc opravdu pochopit, protože ji museli promyslet a zformulovat tak, aby ji byli schopni vysvětlit i úplnému laikovi, jednak si tak z nejlepších studentů vychovával další generaci pedagogů. Že to byl záměr pana profesora, o tom svědčí jeho celoživotní snaha o demokratizaci fotografického vzdělávání na všech stupních včetně zavedení pedagogického minima pro studenty katedry fotografie na FAMU i toho, že v roce 1978 požádal Jiřího Zikmunda a Josefa Sklenku, úspěšné absolventy Východočeské lidové konzervatoře, aby mu jeho projekt odstupňovaného fotografického vzdělávání otestovali vedením okresní školy fotografie, což se také stalo.

Pokud by někdo namítal, že úspěšnost Východočeské lidové konzervatoře stála a padala s jedním člověkem, výraznou osobností, stojí proti tomu oprávněný argument, že Šmok si záměrně vychovával své nástupce a tvořil systém, který mohli absolventi jeho kurzů snadno převzít a přizpůsobit si ho svým potřebám, pokud sami začali vyučovat.

Bylo tomu tak i v případě **Mgr. Jiřího Zikmunda**, který poté, co si na popud prof. Šmoka vyzkoušel pedagogickou činnost v rámci okresní školy fotografie nejprve v Rychnově nad Kněžnou a pak v Hradci Králové, odstartoval v roce 1991 první běh **Hradecké fotografické konzervatoře** v rámci nově vzniklého Střediska amatérské kultury Impuls. Kontinuita je zřejmá. Zikmund vycházel ze Šmokovy koncepce, kterou sám zažil jako posluchač, a požádal pana profesora o hostování. Není pochyb o tom, že to bylo i jméno prof. Jána Šmoka, které stále přitahovalo zájemce o fotografickou konzervatoř. Nesmíme však zapomenout ani na fakt, že Mgr. Jiří Zikmund je absolventem pedagogické fakulty, tudíž pedagogické dovednosti získával i při vlastním studiu, nejen v rámci fotografického vzdělávání na VČLK. Jiří Zikmund je také dobrým organizátorem, s mnoha kontakty v regionu i mimo něj, což v rámci HFK dokázal zúročit stylem uspořádání výuky s mnoha externími lektory, při zachování své kontrolní a manažerské role. Přesto po dvou běžích HFK v této podobě skončila. Po prvním úspěšném běhu nastal druhý, který v roce 1996 zakončilo pouhých pět posluchačů. Poté Jiří Zikmund vypracoval pro SAK Impuls novou koncepci fotografického vzdělávání a sám z role hlavního lektora odstoupil.

I v minulosti, pod vedením Jána Šmoka, existovaly silnější a slabší ročníky VČLK. Takováto rozkolísanost není nic výjimečného, uvědomíme-li si, že se nejedná o přísně výběrovou školu, ale o kurs určený široké veřejnosti. Je možná škoda, že jeden méně vydařený „běh“ přiměl Mgr. Zikmunda k opuštění původní koncepce i k rezignaci na svou lektorskou a organizační roli. Zároveň bychom měli mít na zřeteli, že Jiří Zikmund se nadále angažoval a stále angažuje v radě VSVF, v kurátorské a výstavní činnosti i ve sféře publikační a pro východočeskou fotografii toho udělal a stále dělá velmi mnoho.

Je možné, že pokud by HFK pokračovala dalším během, situace by se ustálila a nastoupil by zase silnější ročník. To už ale neposoudíme. Každopádně činnost HFK v letech 1991 – 1996 můžeme zhodnotit kladně: pro zvyšování úrovně kvality amatérské fotografie v regionu byla jistě přínosem.

Nejproblematičtěji se jeví teprve třetí etapa vzdělávání z let 1996 – 1999, kdy **Hradeckou fotografickou školu** navštěvovalo šest až sedm posluchačů a výsledkem **Práce na vlastním projektu** byla absolventská výstava čtyř fotografů, kteří byli schopni připravit závěrečný výstavní soubor. Zároveň sice probíhaly krátkodobé kurzy základů fotografie, ale ty byly zaměřeny spíše na technickou stránku a jejich absolventi na stávající HFŠ nepokračovali, protože ta již byla současně v běhu, do kterého nelze uprostřed jen tak naskočit. Další kurz typu HFŠ nebo Práce na vlastním projektu v roce 1999 již nenavázal. Nepříznivých faktorů zde bylo několik najednou, a tak není divu, že tento model vzdělávání při Středisku amatérské kultury Impuls nakonec zanikl.

Mgr. Jiří Zikmund, který novou koncepci fotografického vzdělávání amatérů navrhl, se jí však dále osobně přímo neúčastnil. Obor fotografie v Impulsu převzala nová pracovnice Ing. Aneta Maclová, která byla, kromě převzetí stávající rozsáhlé agendy, postavena před úkoly zcela nové pro celý Impuls – přípravu vzniku Volného sdružení východočeských fotografů a časopisu Fotoimpuls. Zhostila se jich výborně, nicméně po dvou letech odešla na post ředitelky Oblastní charity Hradec Králové a na její místo v Impulsu nastoupil Jan Rambousek, který po roce a půl zjistil, že se na organizační práci nehodí, a odešel také. Přitom fotografické vzdělávání tohoto stupně zde měl lektorsky poprvé na starosti Jaroslav Bárta, který nenavazoval na osvědčený model, ale v praxi zkoušel novou koncepci, kterou sám nevymýšlel. Vzhledem k častému střídání pracovníků oboru fotografie v SAK Impuls nemohl mít z jejich strany kontinuální podporu, která navíc nenavazovala na předcházející dobré zkušenosti s VČLK a HFK, které tito pracovníci sami nezažili. Jaroslav Bárta praktikoval spíše model ateliérového studia vhodný pro vyspělé fotografy, kdežto skuteční frekventanti takové úrovně určitě nedosahovali, jak je zřejmé z hodnocení výsledů přijímacích pohovorů v časopise Fotoimpuls 4/1996: *„Po zhodnocení zvláště technické vyspělosti a zatím málo zřetelného nasměrování ve vlastní fotografické tvorbě uchazečů byla původní koncepce konzervatoře přizpůsobena nadšencům pro fotografii a všichni byli přijati.“* Příliš demokratický styl vedení HFŠ poskytující posluchačům značnou svobodu v rozhodování neodpovídal jejich skutečné úrovni a tvůrčí vyspělosti, a proto v praxi snad ani nemohl dlouhodobě dobře

fungovat. Přestože tento typ vzdělávání skončil, Jaroslav Bárta se i v následujících letech lektorsky podílí na různých víkendových tvůrčích dílnách vyhlašovaných Impulsem, např. fotografování architektury velkoformátovou kamerou, a dalších akcích Impulsu a VSVF.

Jaroslav Bárta vyučuje na workshopu pořádaném SAK Impuls. Foto Ivan Nehera, 2002.

OBNOVENÍ HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE NA POČÁTKU 21. STOLETÍ

Úvodník Fotoimpulsu č. 3 z roku 1999, který vyšel v prosinci roku 1999, nemohl napsat nikdo jiný než tehdejší ředitelka Impulsu Mgr. Jarmila Šlaisová, přestože její jméno uvedeno není. Mimo jiné v něm uvádí [31]: „V červnu se s námi rozloučil Honza Rambousek, spojenými silami se podařilo připravit a nainstalovat všechny výstavy a uspořádat pro vás několik setkání.“ Dále hodnotí nepřilíživě vysokou úroveň soutěžních snímků X. ročníku fotosoutěže Premiéra 99 a zmiňuje: „Potvrdit to může Jana Neugebauerová, která se o fotografii v Impulsu bude zatím starat. Byla se mnou u poroty na FAMU. Byla s námi i na semináři v Deštném. Bylo nám tam fajn, fajn byl tradičně i lektor pan Josef Ptáček.“

Víkendový seminář byl zaměřen na krajinu a dokument. Pod nezvykle dlouhým úvodníkem, který hodnotí též výstavní činnost a nastiňuje další plány na rok 2000, je ještě jeden úvodník, podepsaný Janou Neugebauerovou. Za přátelským oslovením „Vážení přátelé fotografie a fotografování“ následuje stručné shrnutí úlohy časopisu Fotoimpuls, který vydává třikrát do roka VSVF ve spolupráci se Střediskem amatérské kultury Impuls, a popis způsobu jeho financování z členských příspěvků VSVF. Následuje: „Po kontrole účetnictví jsem zjistila, že mnozí z Vás nemají zaplacené členské poplatky nejen za letošní rok, ale i za léta předešlá.“ Hned za tím je uvedena citace ze stanov, která se povinnosti platit členské příspěvky týká, včetně možnosti ukončení členství ve VSVF, a výzva: „Zapátrejte proto ve svém svědomí a dožeňte zameškané. Museli bychom jinak přistoupit ke snížení nákladu jednotlivých čísel Fotoimpulsu, a to by byla škoda.“ Možná se zdá, že do tématu této práce takové podrobnosti nepatří. Jsou ale skvělou ukázkou toho, jak s příchodem Jany Neugebauerové do Impulsu nastává v oboru fotografie éra důslednosti, pořádku a systematickosti, která je tak potřebná pro to, aby fotografové a lektoři měli volné ruce k vlastní tvořivé a pedagogické práci, s perfektně zajištěným zázemím, na které se mohou vždy a za každých okolností spolehnout. Tehdejší ředitelka Impulsu Mgr. Jarmila Šlaisová o tom říká [32]: „Já jsem ji sem původně lákala na místo ekonomky. Potkala jsem ji v galerii Celebris. Byla tam jen týden, ale když jsem viděla, jak tam za ten jeden týden zpracovala všechny ty materiály – ona má

úžasný smysl pro systém – řekla jsem si: to by byla šikovná osoba na místo ekonomky v Impulsu. Pak to ale nějak nedopadlo, ekonomka přišla jiná, ale já jsem si na Janu vzpomněla, když jsem v Impulsu po odchodu Honzy Rambouska potřebovala rychle obsadit místo pracovníka pro výtvarné obory a fotografii. Byla jsem za ní doma, zda by nechtěla tu fotku vzít. Jana řekla, že to zkusí, a už to dělá sedmnáct let.“ V té chvíli Jarmila Šlaisová třikrát „ťuká na dřevo“. A já to bez váhání potvrzuji: „Všichni jsme rádi, že ji tady máme.“ Jarmila Šlaisová pokračuje: „Ze začátku někteří chlapi brblali a měli výhrady, ale brzy je to přešlo, protože Jana si tu pozici sama vydobyla. Ona je úžasně obětavá, pracovitá a skromná. Vzdělává se sama, tak potichu, takže stačí tomu všemu, co se ve fotografickém světě děje.“

Když jsem v lednu 2003 začala studovat druhý běh obnovené Hradecké fotografické konzervatoře, Janu Neugebauerovou jsem tehdy ještě neznala. Skoro jsme o ní nevěděli, ale byla tak nějak nenápadně stále přítomná, poskytovala nám skvělý servis a sama se vždy představovala jako „školník“. Jana je určitě mnohem víc než „školník“, ale i tento detail svědčí o pokoře, se kterou ke své práci přistupuje. A my jí za to moc děkujeme.

ROZHOVOR S JANOU NEUGEBAUEROVOU

odbornou pracovnící pro fotografii Impuls Hradec Králové, centra podpory uměleckých aktivit, členkou VSVF od roku 1999, členkou rady VSVF, jednatelkou a pokladníkem VSVF od roku 2000, od téhož roku členkou odborné rady pro fotografii NIPOS Artama Praha, šéfredaktorkou časopisu Fotoimpuls, organizátorkou a manažerkou Hradecké fotografické konzervatoře. V Impulsu se věnuje nejen oblasti vzdělávání fotografů (kromě HFK pořádá semináře, tvůrčí dílny, besedy a kurzy základů fotografie), ale také bohaté výstavní činnosti, kterou nejen organizuje, ale výstavy též instaluje, nezřídka za pomoci své rodiny. Organizuje každoroční fotosoutěž Premiéra a každé tři roky též Salon východočeské fotografie. Od roku 2012 je pravidelně členkou poroty Národní soutěže amatérské fotografie ve Svitavách a příležitostně členkou dalších porot amatérských fotosoutěží ve východočeském regionu; od roku 2015 vybírá cenu Impulsu v Ratibořickém mapovém okruhu.

Jana Neugebauerová se narodila 22. dubna 1961 v Opočně v podhůří Orlických hor. V roce 1980 absolvovala obor dopravní stavby na Střední průmyslové škole stavební ve Vysokém Mýtě. Potom pracovala postupně jako vychovatelka, organizátorka volnočasových aktivit pro mládež a technik dopravního střediska. Po mateřské dovolené nastoupila od 1. listopadu 1999 do střediska amatérské kultury Impuls na úsek fotografie a výtvarných aktivit, kde pracuje stále, s tím rozdílem, že organizace se od r. 2014 nazývá „Impuls Hradec Králové, centrum podpory uměleckých aktivit“. Od roku 1999 je činná též ve Volnom sdružení východočeských fotografů. Poté, co výtvarný obor převzala současná ředitelka Impulsu, se Jana Neugebauerová od roku 2015 věnuje výhradně samostatnému oboru fotografie.

Jana Neugebauerová na vernisáži výstavy soutěže Premiéra 2013. Foto Jiří Cvrkal.

Jak začala tvoje role organizátorky Hradecké fotografické konzervatoře?

Když jsem 1. 11. 1999 nastoupila do Impulsu, jedním z úkolů, který jsem dostala, bylo obnovit vzdělávání na Hradecké fotografické konzervatoři, přestože se zprvu počítalo s tím, že oboru fotografie se budu věnovat jen dočasně. Měla jsem najít lektory a znovu otevřít HFK, podobně jako fungovala léta předtím Východočeská lidová konzervatoř s profesorem Šmokem při KKS. Nejdřív jsem vůbec nevěděla, co mám dělat, ale shodou okolností jsme, hned v tom listopadu, kdy jsem nastoupila, byli v Deštném v Orlických horách na třídením krajinářském workshopu, který vedl Josef Ptáček. Poznala jsem ho tam jako profesionálního fotografa a velice se mi líbil jeho projev vůči fotografům, kteří se workshopu účastnili; když to řeknu v uvozovkách, projev ve vztahu „učitel – žák“. Rozebíral jejich fotografie a upozorňoval je na četné chyby, ale dělal to takovým způsobem, že ti lidé se ani nemohli urazit, naopak, mohli si vzít z toho ponaučení, nehledě na to, že tam spíš řvali smíchy nad tím, když si uvědomili, co vlastně provedli. Když jsem pak o tom přemýšlela, říkala jsem si, že právě on by mohl být tím pravým člověkem, který by tu školu dokázal vést.

A potom jsi ho oslovila?

V té době ještě neexistovaly mobily, takže jsem musela volat ráno mezi sedmou a osmou, pak už nebyl k zastižení. Oslovila jsem ho, ale on to zpočátku odmítal s tím, že nemá žádné podobné zkušenosti, že fotografii jako takovou nikdy neučil, byť má i pedagogické vzdělání a vedl krátkodobé fotografické kurzy. Protože jsem byla tak trošku neodbytná, nakonec svolil, ale řekl, že to nebude dělat sám, a přizval si pana profesora Ludvíka Barana.

Kdy začal první běh Hradecké fotografické konzervatoře v tomto obsazení?

Půl roku trvalo, než jsem Josefa Ptáčka přesvědčila, a pak s prof. Ludvíkem Baranem udělali osnovy. Prof. Baran se nechal inspirovat Šmokovou koncepcí lidových konzervatoří. Když byly v září 2000 osnovy hotové, vyhlásili jsme na stránkách Fotoimpulsu plánované obnovení Hradecké fotografické konzervatoře a čekali jsme, zda se někdo přihlásí. Asi byl tehdy po tom hlad, protože se nám přihlásilo přes 50 lidí. V listopadu jsme udělali přijímací pohovory a přijali jsme 28 posluchačů prvního běhu. Jarmila Šlaisová mi ale říkala, že po určité odmlce je to už třetí běh, dva že již proběhly na začátku 90. let.

Bylo studium od začátku třísemestrální?

Nesmíme říkat „semestry“, protože nejsme vysoká škola, ale musíme to označovat jako „výukové bloky“. Jsou opravdu tři, takže když začínáme v lednu, měli bychom končit následující rok v červnu. Posluchačům však dáváme možnost více konzultací a dopracování úkolů přes prázdniny, takže škola většinou končí v říjnu následujícího roku a je završena absolventskou výstavou v prosinci.

Jak se HFK proměnila v čase? Vnímáš nějaký rozdíl mezi prvním během a tím letošním, v pořadí již osmým?

Změnilo se to hodně, zejména s přechodem na digitální fotografii. Z počátku se kladl velký důraz na černobílou fotografii, vše se vyvolávalo ve fotokomoře, samozřejmě barevná fotografie měla povolené výstupy z minilabu. Juraj Gažovič, který navštěvoval HKF v letech 2001 – 2002, si jako podnikatel pořídil jeden z prvních digitálních fotoaparátů, ale u Josefa Ptáčka s tím moc nepochodil. Všechno bylo špatně. Potom Impuls zakoupil pro dokumentaci akcí „Gé dvojku“ (pozn. autorky: G2, v roce 2002 odbornou veřejností oceňovaný fotoaparát Canon PowerShot G2 s tehdy úžasnými čtyřmi megapixely), Pepa Ptáček „prohlédl“ a zanedlouho vítězoslavně přišel s „Gé trojkou“. Začal tomu přicházet na chuť. Ani ne tak po výtvarné stránce jako spíše v divadelní fotografii, protože s digitálním fotoaparátem byl zakázku schopen odevzdat hned na druhý den. Když porovnáím první běh HFK se současným kurzem, z 99 % je to nyní digitální fotografie, jejímž výstupem je tisk. Nicméně našim studentům neodpustíme, aby si do té vývojky nesáhli. V průběhu celého studia mají dva nebo tři úkoly, které musí zpracovat klasickým procesem černobílé fotografie v temné komoře.

Kromě zmíněné digitalizace, vnímáš tam ještě nějaké další změny?

Nezažila jsem ještě ani jeden běh, který byl stejný jako ten předchozí. Chápu lektory, když říkají, že je ani nebaví pořád učit to samé. Samozřejmě, ty základy se musí opakovat, ale opakují se jinak. Přednášky mohou být stejné, ale hodně se obměňují úkoly a přístupy. Hodně se rozšířily všeobecné znalosti z kultury a umění, protože jsme zjistili, že zde mají současní posluchači značný deficit. Pepa Ptáček zavedl kulturní deníčky, kam si posluchači zapisují např. zážitky z navštívených výstav, a to nejen těch fotografických. Každé setkání HFK začíná společným sdílením těchto zkušeností. Je to dobré pro ostatní, kteří se tak

mohou dozvědět o zajímavých výstavách, filmech nebo knihách. Objevují se samozřejmě kladná i záporná hodnocení. Velice jim to rozšíří obzor nejen v životě, ale i pro tu fotografii.

Josef Ptáček ale není jediným lektorem HFK. Vyučuje s ním Ivo Gil, jehož příchod během roku 2003 jsem zažila v průběhu svého studia, a dobře se pamatuji i na prof. Barana.

Profesor Baran byl na HFK od začátku, ale postupně začínal mít zdravotní problémy. Josef Ptáček tak k sobě po dvou počátečních letech přizval ještě Ivo Gila, se kterým je kamarád.

Dnes to vnímám tak, že Ptáček – Gil už je takový zavedený tandem. Mají nějak rozdělené svoje role?

(Smích.) Jak mají rozdělené role, to je takové nepsané pravidlo. Pepa je sice technik, jeho fotografie jsou po technické stránce perfektní, ale při hodnocení fotografií posluchačů konzervatoře je to Ivo Gil, který jim fotografie obrazně řečeno rozcupuje po technické stránce, kdežto Pepa Ptáček je, jak sám říká, spíš takový „snivý výtržník“. Ve fotografii stále hledá podtexty, o kterých ani autor sám neví, že by je tam mohl hledat. Snaží se v té fotografii nacházet další a další vrstvy a používá přitom jazyk až básnický.

A jak se za ta léta proměnila tvoje role?

Moje role je pořád stejná *(smích)*. Pořád „školník“. Když byla fotografie ještě živnost vázaná a my jsme proto od ministerstva školství měli akreditaci, byla pro mne nesmírná zátěž psát čtyřiceti až šedesátistránkové žádosti o akreditaci, tak to mně nyní odpadlo, ale po té organizační stránce, tam je to pořád stejné.

Jak vnímáš činnost HFK v rámci celého Impulsu a VSVF? Jak do celého toho komplexu Hradecká fotografická konzervatoř zapadá?

Za těch 16 let, co na téhle židli sedím, musím říct, že celá koncepce Impulsu je velice dobře vymyšlená, a to nejen co se týče fotografie – máme tady více oborů. Když jsem nastupovala, zakládala se pro jednotlivé obory občanská sdružení, dnes „zapsané spolky“, protože Impuls nemohl dosáhnout na určité granty. Před asi čtyřmi lety se pravidla změnila, takže dnes žádá o granty přímo Impuls. Co se konzervatoře týče, tak tím, že ji Impuls zastřešuje, se poplatky pro

posluchače stále udržují na přijatelné výši, jinak by pro ně bylo studium mnohem dražší. Myslím si, že pro lidi, kteří se fotografií neživí, ale mají ji jako svého koníčka, svou lásku, a chtějí se v ní zdokonalit, je studium finančně dostupné a přitom kvalitní.

Jak vnímáš HFK v systému různých fotografických škol v České republice?

K tomu, abych mohla porovnávat, nemám dostatek informací. Na amatérské úrovni jsou absolventi HFK určitě znát, pravidelně získávají ceny např. v národní soutěži amatérské fotografie ve Svitavách. A někteří z nich byli přijati ke studiu na ITF, takže možná jim tato průprava pomohla.

Určitě. To mohu potvrdit.

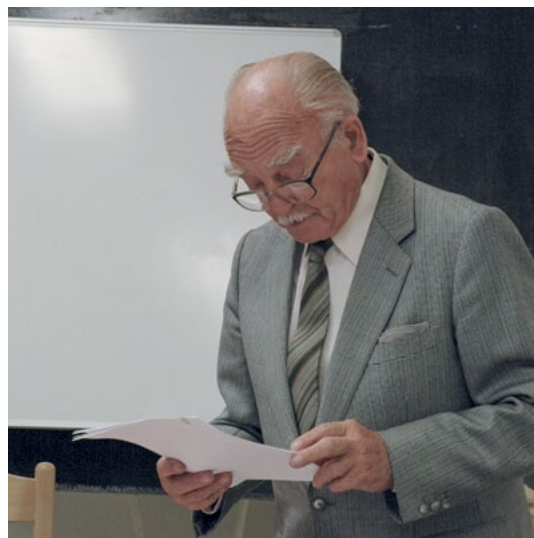
Hradeckou fotografickou konzervatoř lze jen obtížně oddělit od činnosti Impulsu a Volného sdružení východočeských fotografů. Středisko amatérské kultury Impuls bylo ustanoveno jako nástupnická organizace Okresního kulturního střediska Hradec Králové k 1. 11. 1990. Na konci roku 1990 došlo ke zrušení Krajského kulturního střediska a bylo rozhodnuto, že oblast zájmových uměleckých aktivit, včetně vyčleněné finanční dotace, bude pro rok 1991 převedena na SAK Impuls, aby bylo možné realizovat připravený plný postupových přehlídek a soutěží ve Východočeském kraji. Dodatkem ke zřizovací listině byl rozšířen rozsah činnosti Impulsu na působnost krajskou s omezením jednoho roku. Od roku 1992 byl rozsah působnosti Impulsu navrácen na území okresu Hradec Králové. Pracovníkům bývalého KKS vypršela pracovní smlouva. Impuls byl organizačně schopný zvládnout rozsah práce pro celý kraj, ale chyběly finanční prostředky. Některé okresní úřady na krajské akce přispívaly, jiné nikoli. Jednou z příležitostí, jak zajistit financování nákladů na krajské soutěže, se staly grantové programy ministerstva kultury, ze kterých mohla získávat dotace občanské sdružení, která podle zákona 83/1990 Sb. postupně vznikala. Již od roku 1991 spolupracovalo při zajištění dotací na soutěže a přehlídky pro slovesné obory a dětské tvořivé aktivity Volné sdružení východočeských divadelníků. V roce 1993 vzniklo Východočeské volné sdružení pro amatérský film a video a v roce 1996 Volné sdružení východočeských fotografů. Mgr. Jarmila Šlaisová konstatuje [33]: *„Členové sdružení se mimo získávání dotací významně podíleli na organizačním zajištění krajských soutěží, přehlídek i vzdělávacích akcí na základě dohody o spolupráci při vybraných akcích se střediskem Impuls. Tímto propojením se podařilo rozšířit organizační tým o dobrovolné spolupracovníky, bez kterých bychom nebyli schopni nárůst práce zvládnout, a v neposlední řadě bylo důležité sdružit finanční prostředky na společně realizované akce pro oblast neprofesionálního umění v kraji.“*

HFK 2001 – 2002

Hradecká fotografická konzervatoř byla poprvé inzerována ve Fotoimpulsu 2/2000, který vyšel v červenci roku 2000 [34]: „Po několika letech odmlky obnovujeme další běh dlouhodobého vzdělávání pro zkušenější fotografy amatéry – Hradeckou fotografickou konzervatoř. Vedení školy přislíbili pan prof. Mgr. PhDr. Ludvík Baran, DrSc., AFIAP a Josef Ptáček – profesionální fotograf. Výuka bude rozdělena pravděpodobně do 3 semestrů a bude zaměřena na výtvarnou fotografii. Plán výuky bude přibližně následující:...” Následuje výčet témat, který je totožný s návrhem vytvořeným Mgr. Jiřím Zikmundem pro Hradeckou fotografickou konzervatoř z roku 1991. Dnes se můžeme už jen domnívat, že lektori zřejmě nedodali nové osnovy včas do uzávěrky časopisu, a proto se v úvodu objevilo slovo „přibližně“ a použil se materiál ze začátku 90. let, který byl v Impulsu k dispozici. Nebo se lektori teprve chystali osnovy vytvořit – podle Jany Neugebauerové je dodali v září. Svědčí o tom nakonec i dovětek: „V plánu výuky mohou nastat úpravy podle vedoucích lektorů popř. podle přání posluchačů.“

MgA. Josef Ptáček. Foto Jana Bauerová, 2004.

Prof. Ludvík Baran. Foto Jana Bauerová, 2004.

V dopise z 20. srpna 2000 píše prof. Baran ředitelce Impulsu Mgr. Jarmile Šlaisové o upraveném programu Hradecké fotografické konzervatoře s tím, že zachoval původní princip a přidal inovace. Další materiál z archivu Impulsu obsahuje seznam domácích úkolů podle jednotlivých lekcí. Praktické úkoly korespondují s probíranými tématy. Z těchto materiálů je zřejmé, jak si již od začátku oba pedagogové **MgA. Josef Ptáček** a **prof. Ludvík Baran** rozdělili své role.

Prof. Dr. Ludvík Baran DrSc Mgr
Čínská 23, Praha 6, 160 00
tel. 311 90 27
Mobil 0606 921 901

20. srpna 2000

Vážená paní magistro,

posílám Vám upravený program Hradecké fotografické konzervatoře, podle Vašeho původního studijního programu. Zachoval jsem princip a vsunul inovace, které mohou pak lektori modifikovat podle svého zaměření.

Do šesté lekce na závěr druhého semestru by bylo možné vložit informaci o minulých i současných - ismech a vysvětlit jak vznikají a proč hynou, nebo proč se jimi halí autoři do tvůrčích tajemství. Přehled bych doporučoval zachytit na papír a rozmnožit jako slovníková hesla pro okamžitou orientaci. Stejně tak méně známé výrazy a termíny pro pohodlnější sledování výkladu. Budu se snažit získat disketu se skriptem „Obraz jako divadlo světa“, který jsem napsal pro tznavskou univerzitu a který by se případně hodil pro použití ve výuce.

Do konce srpna jsem nyní ve Strakoncích, první týden v září jsem s fotografy v Novém Městě n.M., v Křodsku, potom v Hlinsku. Takže budu dosažitelný mezi 10.-20.9.- do konce října podle dohody.

Přeji Vám ještě kousek léta, dobrou pohodu a jsem s přátelským pozdravem

Ludvík Baran

Hradecká fotografická konzervatoř. IMPULS SAK

I. semestr - o b e c n á č á s t

1. lekce - Úvod do studia - organizace, podíl teorie a praxe. Historie vzniku media, hledání fotogenie, statická fotografie
2. lekce - První obrazové žánry podle malířství, stavba a skladba obrazu, jak vznikají žánry, stativ a štafle, technika černobílé fotografie Od suché desky k filmu, kopie, zvětšenina, diapozitiv.
3. lekce - O světle a stínu, zobrazování optikou, prostor, perspektiva, Záměr zobrazení, vznik obrazu, obsah, forma, umělé zásahy do předkamerové skutečnosti, zásahy do pozitivu, hledání výrazu
4. lekce - Jak vidíme svět, jak ho vidí fotografie, černobílá redukce, barevná stylizace. Úvod do barevné fotografie, polarita světla, přirozený a umělý svět. lidská kultura a civilizace.
5. lekce - Rozdíl v zobrazování objektů metodou černobílé, tónované a barevné fotografie. Světlo, tonalita, kontrast, tvar, váha, hmota, linie, kvantita a kvalita tónů a barev, iluzivní prostor, plocha, rozhraní, rozlišitelný detail, elementy zobrazování
6. lekce - Stavba a skladba obrazu podle klasických žánrů, co přinesla fotografie k zobrazování světa. Hodnocení praktických cvičení

II. semestr - výtvarná fotografie

1. lekce - Hledání motivu, nápad, myšlenka zobrazení. Portrét v přirozeném a umělém světle, akt jako žánr. Celá postava, detail. Model aranžování, úprava, představa a fascinace zpodobování či stylizace.
2. lekce - Fotografie zátáží - aranžované objekty, nalezené objekty a seskupení. Význam, obsah, forma. Reklamní zobrazení. Zkratka část za celek, makro technika, technická fotografie, průmyslový design, zobrazování materiálu.
3. lekce - Krajina a architektura v exteriéru, interiéru, Kipování - horizontály a svislice, úběžníky, centrální bod, perspektiva, tonalita, kontrast, hloubka ostrosti, úhel pohledu, objektivní a subjektivní pohled.
4. lekce - Dokumentární fotografie. Direktní, koncipovaná, příprava, koncepce, sport, rodina, děti, události atd. Výraz a význam. Uplatnění, záměr, dosah, cíl. Podíl textu a slova k fotografii. Dokument oficiálních událostí.
5. lekce - Reportáž živá, nepřipravená, připravená, koncipovaná. Společnost, slavnost, oficialita, svědectví, výpověď, anketa obrazem atd. Výjev, událost, serie obrazů, děj. Celk a detail, technická práce s různými úhly zobrazení. Transfokátor, volby ohniskové vzdálenosti. Světelnost, citlivost materiálu, přístroj, práce s fleší a s normálním akumulátorovým světlem.
6. lekce - Inscenovaná, aranžovaná fotografie, reklamní fotografie. Foto montáž a koláž klasická, na počítači. Úprava modelu, úprava finální zvětšeniny, diapozitivu. Korekce na počítači.

III. semestr - komerční tvorba

1. lekce - Úloha a funkce fotografie v moderní společnosti. Předpoklady, myšlenka, projekt. Hra, zábava, svědek, imaginace, tvorba, popularizace, dokumentace, umění atd. Příklady z historie i současnosti. Hledání sama sebe, hodnocení dostatečné přípravy. Co bych chtěl a co vím. Příprava, studium, realizace, prezentace.
2. lekce - Právní a ekonomické aspekty fototvorby, Etika, paparazzi, investiční fotografie/ pátrací, objevná, odhalující, provokující, výzvědná.

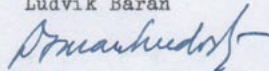
3. lekce - Fotografie v tisku, denním, magazínu, reklamních sešitech, odborných žurnálech, umělecké občasníky atd.
Redakční fotograf a obrazový redaktor, lay out, společenská objednávka, mezinárodní vydání, katalogy, plakát
4. lekce - Fotografické umělecké publikace, fotografické výstavy, Koncepce, úprava, projekt, dramaturgie či scénografický rozvrh, pozvánka, způsob prezentace
5. lekce - Jak se připravuje maketa alba, publikace, mezinárodní vystoupení, mapa, portfolio. Titul, text, grafické zalomení, kritický výběr a úprava fotografií. Fotomontáže, scanner, digitální záznam, CD ROM
6. lekce - Instalace výstavy, plán místnosti, osvětlení, úroveň pohledu, titulky, panel autora, sled vernisáže, obsah projevu, délka vystoupení, osobní výklad autora nebo teoretika před obrazy
Zakončení kurzu, předání osvědčení

Projekt respektuje časový plán a frekvenci šesti lekcí ve třech letech studia. Nejsou tu uvedena praktická cvičení, která stanovíme po dohodě s vedením kurzu a lektory, kteří také provedou hodnocení. Historie moderní fotografie bude pravidelně provázet výklady ve druhém a třetím semestru. Bude třeba kromě filmů připravit standardní soubory diapositivů notoricky známých i neznámých a nových obrazů v diapositivech, které by měly být při výuce a diskuzích promítány. Ze základních příruček by měli všichni znát knížku Rolanda Barthes / 1915-1980/ Světla komora. Podle francouzského seriálu 100 světových fotografií, které byly vybrány především jako dokumenty doby, by měly být předvedeny fotografie " n e j v ý r a z n ě j - š í ", které by měly být předmětem rozboru, aby se účastníci naučili popisovat a hodnotit zjevné i skryté elementy a posoudit i vhodnost výrazových prostředků.

Pokud se týče lektorů, máte jistě svůj kádr, který by měl přistupit k výkladu dobře orientován v metodice a postupných dosažitelných cílech. Podmínky přijetí ke studiu, průběžné hodnocení cvičení, závěrečná hodnocení jsou jistě už metodicky vyzkoušena a není na nich potřebné nic měnit.

srpen 2000

Ludvík Baran

Hradecká fotografická konzervatoř (2001-2002)

Domácí úkoly 3-semestrálního intenzivního kurzu organizovaného formou dálkového studia zaměřeného na komplexní soubor znalostí a dovedností potřebných pro fotografování a tvorbu fotografií.

Všechny fotografie na papíru 18x24 cm s rámečkem.

I. semestr

1. úkol (13.1.01)
5 fotografií - portrét při denním světle (portrét 5-ti blízkých lidí nebo jednoho člověka jejich/jeho přirozeném prostředí).
2. úkol (3.2.01)
5 fotografií krajiny
  - a) dvě fotografie stejné krajiny (stejný záběr, pohled, výřez, zoom) v různých světelných podmínkách,
  - b) moje nejmilejší krajina,
  - c) poetická průmyslová krajina (poetická formou, světlem, ...),
  - d) krajina v extrémním osvětlení.
3. úkol (10.3.01)
  - a) Přinést jednu fotografii jiného autora, která je nám blízká (nebo „vyberte jednu pozoruhodnou fotografii vaši nebo jiného autora, kterou jste schopni výkladem a rozбором vyložit, obhájit a zhodnotit“),
  - b) 3 fotografie vytvořené s pomocí umělého osvětlení, které můžeme ovládat (aspoň jeden portrét) (nebo „pořídte tři černobílé fotografie výlučně v umělém světle – doma, v obýváku, u pracovního stolu, ve sklepě, na zábavě, v baru, hospodě, pod lampou na ulici, ve světle automobilového reflektoru – jako náladovou studii, exkluzivní světelnou situaci; buď se zdrojem světla v obraze nebo mimo obraz (svíčka, zapalovač, kapesní svítilna, reflex od světelného výkladu apod.) – nezapomínejte, že podmínkou zobrazení takového světla je také vyobrazení tmy).
4. úkol (31.3.01)
Zhotovte tři fotografie zátiší v přirozeném či umělém světle, u kterých vyložíte jejich smysl i formu.
5. úkol (22.4.01)
  - a) Vytvořte a přineste k rozboru 3 fotografie živých reportážních scén v černobílé provedení (resp. 3 reportážní fotografie ze života na ulici).
  - b) Vyberte a přineste v originálu nebo reprodukcí libovolnou reportážní fotografii jiného autora, kterou obdivujete nebo která vás neuspokojila.
6. úkol (26.5.01)
Volná tvorba – ucelený soubor 10-ti fotografií.

II. semestr

7. úkol (15.9.01)
Titulní strana renomovaného populárního časopisu (barevná nebo černobílá – přiložit papír s náčrtem písma – najít téma do časopisu – obálkou zasáhnout co největší spektrum lidí).
8. úkol (13.10.01)
- Černobílá a barevná reprodukce barevného obrazu,
  - zobrazit chaos barev v reálném světě (barevný chaos),
  - nalézt a vyfotografovat výrazný barevný akcent v nebarevné krajině,
  - vytvořit fotografii, kde barva zdůrazňuje prostorovou perspektivu,
  - vytvořit fotografii, kde barva potlačuje prostorovou perspektivu (zdůrazňuje plošnost),
  - dobrovolně – reprodukce černobílého obrazu (fotografie).
9. úkol (13.11.01)
- Reprodukce 3-rozměrného předmětu (cihly),
  - fotografie v interiéru při umělém světle se záběrem okna s denním světlem (rozdíl světél maximálně tři clony),
  - fotografie v exteriéru při denním světle se záběrem interiéru s umělým světlem (rozdíl světél maximálně tři clony),
  - vytvořte fotografii, kde je co nejvíce druhů světél (denní, žárovkové, zářivkové, barevné, apod.).
10. úkol (8.12.01)
- Černobílá fotografie průkazného detailu (makrofotografie, detail),
  - barevná nebo černobílá fotografie vlastní tvorby (volné téma) s použitím adekvátních (nejvhodnějších) prostředků (tj. objektiv, filtr, film, umělé či denní světlo, stativ, dekorace, ...).
11. úkol (5.1.02)
- Fotografie pro kalendář (list zimního měsíce) – s námětem zimy, spojená s danou lokalitou (regionem), černobílá nebo barevná, na výšku,
  - Fotografie zimy – subjektivní dokument, musí vyjádřit pocit zimy, černobílá nebo barevná.

III. semestr

12. úkol (9.2.02)

- a) Fotografická zakázka (jedna černobílá nebo barevná fotografie dle přesně zadaných instrukcí),
- b) nestylizovaná fotografie skupiny lidí (aspoň tři) bez pojmenování osob a bez označení hierarchie,
- c) stylizovaná fotografie lidí více méně reklamního charakteru se zřetelnou preferencí osob a s důrazem na celkové formální uspořádání a kompozici.

13. úkol (9.3.02)

- a) Vytvoř náhodnou fotografii bez žádného tvůrčího vkladu,
- b) zobraz (zakresli) tři výřezy do výše uvedené fotografie, které z ní udělají tvůrčí čin,
- c) tři fotografie nafocené během dvou hodin v průběhu lekce v Hradci Králové (volná tvorba, vlastní kreativita).

14. úkol (14.4.02)

- a) Fotogram,
- b) Jedna abstraktní fotografie, která má vazbu k vybranému textu. Libovolný způsob vzniku obrazu (fotochemický). Abstrakce vede ke ztrátě věcného významu.
- c) Přinést 10 – 15 fotografií (náhledů) k výběru na absolventskou výstavu.

15. úkol (4.5.02)

Fotografie „obtékání“ – 5 až 10 fotografií vytvořených z jednoho místa s fotoaparátem na stativu během několika hodin či jednoho dne – příběh v daném prostředí (stejný záběr, úhel pohledu, výřez).

16. úkol (9.6.02)

Přinést 3-6 zvětšenin 30x40 na absolventskou výstavu.

17. úkol (zkouška, konfrontace 14.9.02)

- a) Vypracovat 5 zadaných otázek (max. 1 strana na otázku):
  - Vysvětlete pojem vědecká fotografie, uveďte příklad a metodu práce.
  - Vysvětlete pojem tonalita obrazu (protipóly v pojetí fotografie, organizace a realizace).
  - Popište a rozeberte práci fotografa. – Martin Martiniček.
  - Co je strmá či plochá perspektiva obrazu? Čím vzniká?
  - Kdo to byli filištínští? (pět vět)
- b) Vytvořit absolventský soubor 10 až 15-ti fotografií v minimálním formátu 24x30. Volné listy uložené v deskách. Fotografie mohou být adjustovány.

Zájemců o studium se přihlásilo 68 a v říjnu 2000 byli obesláni a pozváni k **příjímacím pohovorům, které proběhly 11. 11. 2000 v klubu SAK Impuls**, od 14.00 do 19.00 hodin [35]. Vybráno bylo **33 frekventantů**, ale studium jich úspěšně **absolvovalo pouhých 22**. Konzervatoř byla zahájena 13. 1. 2001 a osvědčení o absolvování byla jednadvaceti z nich předána dne 14. 9. 2002, přičemž jedna studentka, která požádala o odklad, dostala osvědčení po splnění všech studijních povinností dne 23. 11. 2002.

Na přednáškách se podíleli nejenom oba kmenoví lektori, ale i dva **hosté**: publicista, historik fotografie **Pavel Scheufler** a reportážní fotograf **Jan Šibík**. Během studia ve dnech **10. – 12. 5. 2002** se posluchači účastnili **víkendové tvůrčí dílny v Krkonoších s Josefem Ptáčkem**.

Závěrečné zkoušky proběhly dne **14. září 2002**. Ve zkušební komisi kromě Josefa Ptáčka a prof. Barana zasedl její předseda **Jan Dvořák**, fotograf z Prahy a učitel fotografie ve Zlíně. Absolventi obdrželi osvědčení, které jim, vzhledem k akreditaci, mohlo pomoci při získání živnostenského listu v oboru fotografie.

Přestože závěrečné zkoušky proběhly až v září, **absolventská výstava** se uskutečnila na dvou místech v Hradci Králové již ve dnech **1. – 31. července 2002**: ve výstavní síni **Foma Bohemia** na Náměstí Svobody 479 a v **Informačním centru** na Gočárově třídě. Byla to zkušenost z prvního běhu – v dalších letech se termíny absolventských výstav posunuly až na listopad či prosinec druhého studijního roku, aby skutečně vystavovali již hotoví absolventi a na konzultaci výstavních souborů a přípravu výstavy bylo více času.

Juraj Gažovčiak: Vietnamští rybáři. 2002

Na závěr studia odevzdávali absolventi nejen výstavní soubor, ale k písemnému zpracování si vylosovali zadaná témata z techniky, historie a teorie fotografie a z dějin umění. Součástí byla i žádost o písemné zhodnocení studia na HFK. Vybírám nyní několik odpovědí, které jsou pro účely této práce relevantní [36]:

Jiří Čečka, Hradec Králové:

„Hradecká fotografická konzervatoř. Ano či ne? Zcela určitě ano! Důvodů je určitě spousta a pro každého studenta mohou být trochu jiné.

Je sice pravda, že tento třísemestrální kurz nelze porovnávat s FAMU či Institutem tvůrčí fotografie v Opavě, ale to ho vůbec nesnižuje. Zárukou kurzu jsou jeho lektoři – prof. Ludvík Baran a pan fotograf Josef Ptáček. Vynikající dvojice, která se navzájem doplňuje a spojuje teorii fotografie a umění vůbec prvním z dvojice s praktickými zkušenostmi druhého z nich.

Ano, první ročník má jistě své nedostatky, jako například absenci praxe ve fotokomoře pod vedením lektorů či nedostatku času k většímu zdokonalování ve fotografickém řemesle a k získání hlubších znalostí a schopností v umělecké fotografii. Každý student však má možnost individuálně se rozvíjet a v dalším studiu či samostudiu navázat na velké množství znalostí nabytých při přednáškách, diskusích a praktických cvičeních.

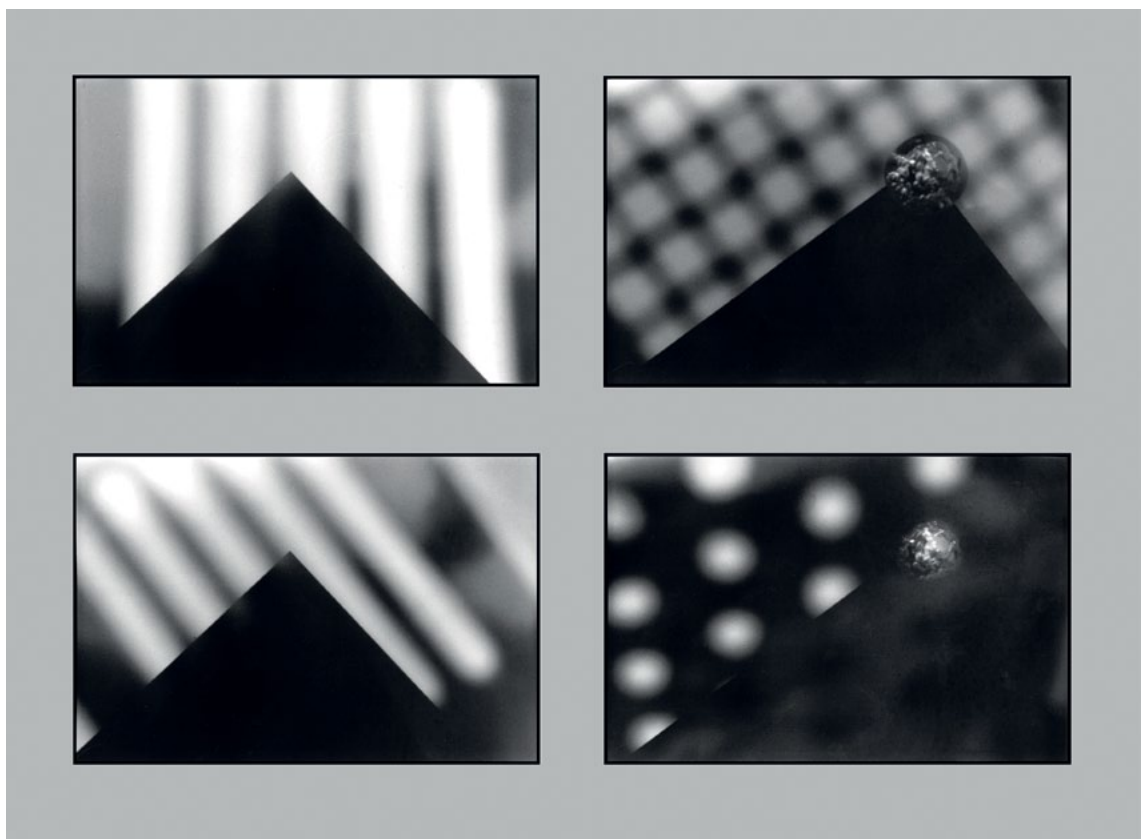
Vynikající byl pohled do dějin a teorie umění, který byl pro nás umělecké laiky a amatéry poměrně složitý, ale nesmírně obohacující a motivující k dalšímu poznání a hledání již nalezeného, ale hlavně také k objevování nových cest. Celý kurz nás vedl nejen k objevování kouzel fotografie, ale také k objevování sama sebe. Vedl nás k vlastní seberealizaci a k umění zobrazit své představy, pocity a myšlenky prostřednictvím fotografie.“

Angelika Lorencová, Rychnov nad Kněžnou:

„Co mi dala Hradecká konzervatoř? Naučila jsem se lépe pozorovat a vnímat lidi i svět kolem sebe. Ve zdánlivě všedních a obyčejných věcech a okamžicích jsem objevila kouzla, krásu a poezii života. Poznala jsem mezi svými spolužáky mnoho zajímavých lidí. Jejich talent a nadšení ve mně vyvolávají touhu pokračovat v této tvořivé činnosti, která mně poskytuje vnitřní seberealizaci.“

Michal Springer, Hradec Králové:

„Největší přínos Hradecké fotografické konzervatoře vidím v rozboru fotografií ze zadaných úkolů, které jsou jak technicky a výtvarně, tak odborně teoreticky rozebírány a konfrontovány s ukázkami fotografií z publikací předních světových autorů v daném žánru. Příprava na další téma-úkol zahrnuje nejen vysvětlení technických a formálních možností, ale i historicko-filozofický rozbor vývoje žánru v různých kontextech s jinými uměleckými směry (i současnými trendy) a dává nám tak možnosti fotograficky pochopit svět kolem nás. ... Postupem času se mi líbí i hodnocení úkolů. Nejen, že se člověk dozví něco o své fotografii od ostatních, ale kritika není záludná, protože se diskutuje tváří v tvář a ne nějaké pomlouvání ‚za rohem‘. ...“

Zdeněk Fabiánek: Sen faraóna. 2002

Renata Štěpařová: Tajnosti a lži.
2002

Michaela Stejskalová: Mája. 2002

Tomáš Pěšina, Liberec:

„Většinu času jsme se věnovali hodnocení našich úkolů. Hodnocení formou diskuse, kdy se rozebíraly naše fotografie a kdy nás lektori nutili vyjadřovat svoje názory na fotografii a číst fotografii. To bylo první velké pozitivum – číst fotografie a mluvit o nich, to mi dalo asi nejvíc.

Oceňuji velmi přístup obou lektorů k hodnocení fotografií. Podařilo se jim to, že přes záporné hodnocení se nikdy nikoho nedotkli a nejenže neodradili, ale naopak povzbudili k další činnosti.

Myslím, že jsme se setkali s ‚prací na zakázku‘. Každý úkol byla svým způsobem práce na zakázku a byli jsme nuceni dodržet zadání zakázky; myslím, že jsme tím i pochopili rozdíl mezi zakázkou a vlastní uměleckou tvorbou. ...“

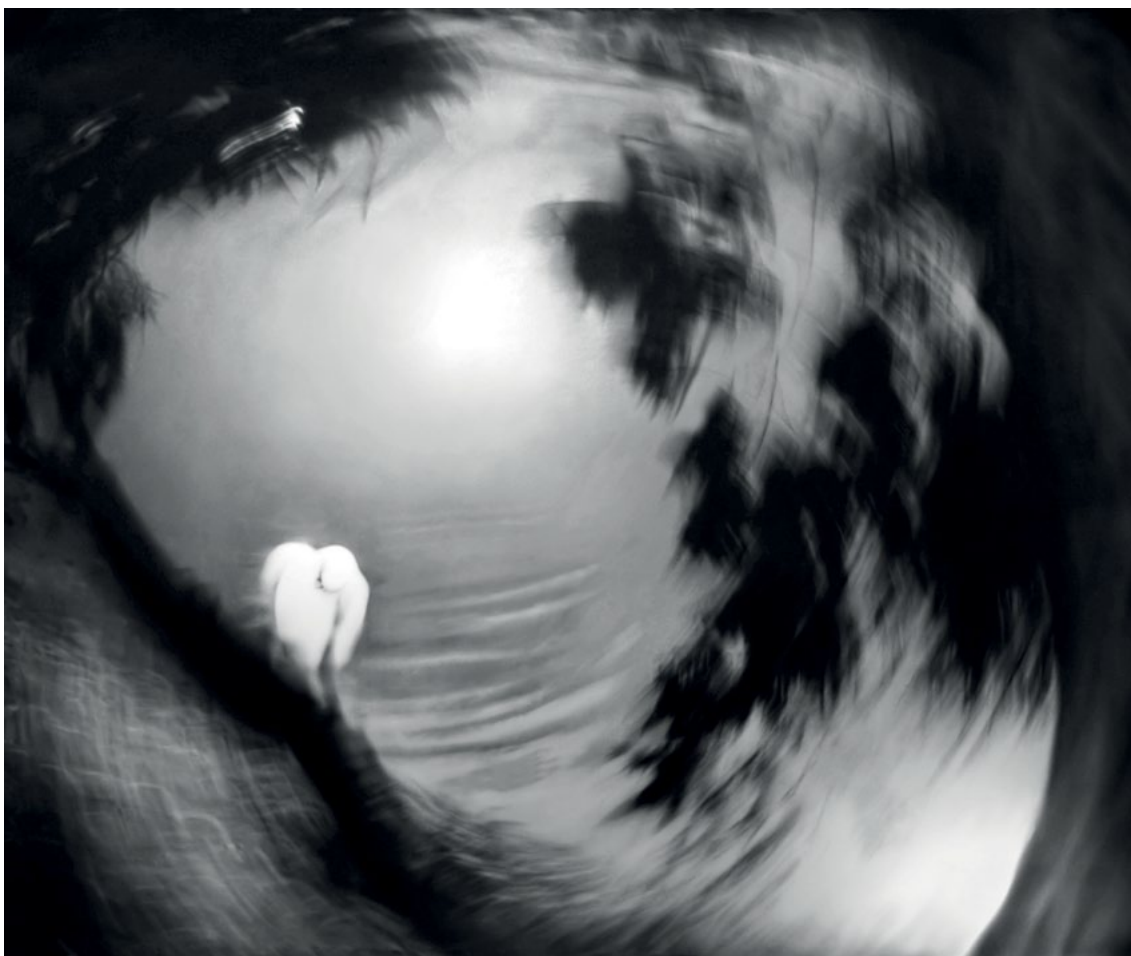
ABSOLVENTI HKF 2001 – 2002:

Ing. Jiří Čečka (Hradec Králové), **Ing. Zdeněk Fabiánek** (Vamberk), **Ing. Juraj Gažovčiak** (Červený Kostelec), **Martin Heger** (Hradec Králové), **Vladimír Hruběš** (Hradec Králové), **Petr Chlapek** (Dobřenice), **Lenka Klasová** (Pardubice), **Angelika Lorencová** (Rychnov nad Kněžnou), **Renata Marcolová** (Veřňovice), **Kamila Neherová** (Kvasiny), **Iva Pavlátová** (Nové Město nad Metují), **Ing. Tomáš Pěšina** (Liberec), **Jana Runštuková** (Jaroměř), **Zdeněk Rychtera** (Hradec Králové), **Blanka Sedláčková** (Hradec Králové), **Michal Springer** (Hradec Králové), **Michaela Stejskalová** (Náchod), **Miroslav Šimek** (Hradec Králové), **Renata Štěpařová** (Nové Město nad Metují), **Petr Šulc** (Náchod), **Radoslav Vídeňský** (Vamberk), **Gabriela Syrovátková Dernerová** (Jaroměř-Josefov).

Ing. Jiří Čečka je od 30. ledna 2010 členem kontrolní komise VSVF, **Ing. Zdeněk Fabiánek** je aktivní ve fotoklubu SOVA Vamberk, pravidelně přispívá do časopisu Fotolimpuls a v roce 2003 byl zvolen do rady VSVF, **Ing. Juraj Gažovčiak** získal v roce 2002 první cenu v kategorii A2 na 22. národní soutěži amatérské fotografie (předseda poroty: Jindřich Štreit) a vystavuje své cestopisné a reportážní fotografie, **Iva Pavlátová** se účastní regionálního fotografického dne (Česko-polské fotografické léto Náchod, Ratibořický mapový okruh – Cena Impuls 2015), **Blanka Sedláčková**, občanským povoláním dlouhá léta mistrová v podniku FOMA Bohemia, vedla v roce 2005 pro SAK Impuls dva kurzy speciálních technik, **Michaela Stejskalová** byla přijata na **ITF FPF SU**, kde absolvovala bakalářské studium v roce 2008 (titul BcA.), **Renata Štěpařová** byla v roce 2006 přijata na **ITF FPF SU**, kde absolvovala bakalářské studium v roce 2010 (titul BcA.) a poté i magisterské studium (titul MgA.), **Petr Šulc** se aktivně účastní činnosti Fotoklubu Náchod a **Zdeněk Rychtera** spolu s dalšími umělci založil skupinu *Nekonkrétno*, s níž vystavuje převážně v královéhradeckém regionu. Někteří z absolventů pravidelně získávají ceny ve fotosoutěži Premiéra každoročně pořádané Impulsem a vystavují na výběrových přehlídkách Salon východočeské fotografie, které se konají každé tři roky (Juraj Gažovčiak, Michaela Stejskalová, Renata Štěpařová a další).

Pro velký zájem absolventů bylo pro deset nejlepších z nich otevřeno půlroční
nástavbové studium zaměřené zejména na filozofický obsah fotografie. Lektory
byli prof. Ludvík Baran a Josef Ptáček, hostovali Lucia Lendelová a Petr Zhoř.
Tento model se opakoval ještě jednou, a sice v roce 2011, kdy proběhl tzv.
pokračovací kurs.

Michaela Stejskalová: Zimní sen. 2002

HFK 2003 – 2004

Inzerce dalšího běhu „*tohoto dlouhodobého vzdělávání pro zkušenější fotografy amatéry*“ [37] se v úvodu příliš neliší od té předcházející z roku 2000. Opět byli uvedeni lektoři, kteří „*přislíbili vedení školy*“, tj. pan **prof. Mgr. PhDr. Ludvík Baran, DrSc.** a profesionální fotograf pan **MgA. Josef Ptáček**. U učebních osnov je uvedeno, že jsou zpracované prof. Baranem. Co je zde uvedeno nově, to jsou následující kategorie:

„Charakteristika a cíl:

Získání komplexních teoretických i praktických informací pro fotografování a výrobu fotografií. Posluchači získají základní znalosti a dovednosti v oblasti černobílé fotografie, barevné fotografie, skladby obrazu, kompozice.

Forma vzdělávání:

Výuka je koncipována do víkendových setkání 1x měsíčně (většinou v sobotu), ke společné výuce jsou pořádány společné konzultace.

Kritéria pro výběr účastníků:

Uchazeči o studium musí mít zvládnutou základní práci s fotoaparátem a výrobu černobílých fotografií v temné komoře. Pro zpracování samostatných domácích cvičení je pro všechny podmínkou možnost práce v temné komoře s kompletním vybavením pro černobílý proces včetně zpracování zvětšenin, výřezů, retuší... Zájemci o studium mají předepsané požadavky k přijímacím pohovorům, přičemž nejdůležitější je předvedení vlastní tvorby a její obhajoba.“

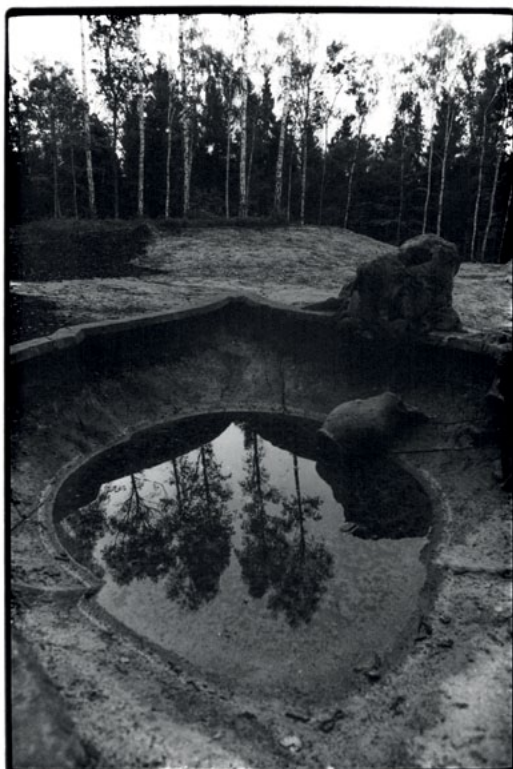
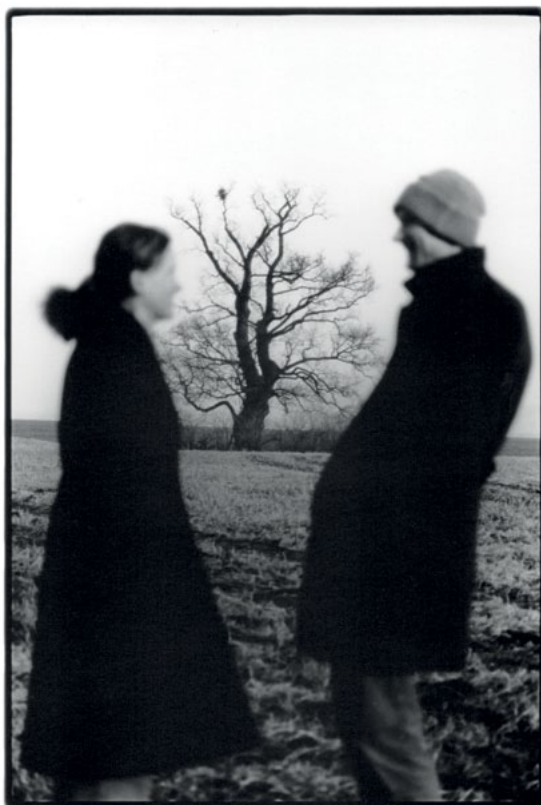
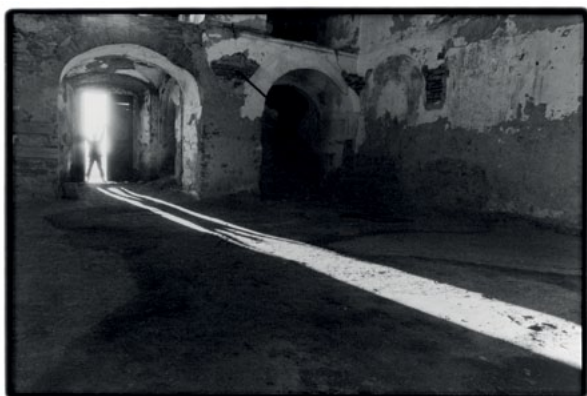
Přijímací pohovory proběhly 28. listopadu 2002. Bylo **přijato 28 posluchačů**. Výuka byla zahájena v lednu 2003, kdy se sešlo již jen **27 studentů**.

V průběhu roku **2003** proběhly dva výukové bloky, celkem **deset výukových lekcí**. Vedoucími lektory byli **MgA. Josef Ptáček** – tehdy zástupce pro zahraniční styk vedoucího Katedry fotografie FAMU Praha a **prof. Ludvík Baran**, dlouholetý pedagog FAMU Praha. Na výuce se dále podíleli: **Lucia Lendelová** – filosofka, kritička a teoretička fotografie z Bratislavy, **Petr Zhoř** a **Zdeněk Helfert** – profesionální fotografové z Prahy. V průběhu tohoto „běhu“ HFK přišel jako lektor **MgA. Ivo Gil**, který v dalších ročnících vystřídal prof. Barana jako kmenový lektor. Prof. Baran sice na HFK stále působil, ale vzhledem k jeho zhoršujícímu

se zdravotnímu stavu už ne tak často a intenzivně jako na začátku a v roce 2008 svou činnost na HFK zcela ukončil. Další **výukový blok** proběhl **v prvním pololetí roku 2004**, obsahoval **šest celodenních lekcí**, jeden **konzultační den** a jednu **třídenní praktickou dílnu**. Byla určena primárně pro posluchače HFK, ale byla otevřena i dalším zájemcům. Proběhla ve dnech **28. – 30. května 2004 v Zelené hoře u Žďáru na Sázavou** pod vedením MgA. Josefa Ptáčka a MgA. Ivo Gila a byla zaměřena na fotografování architektury a práci s velkoformátovou kamerou – kardanem. Po zkušenosti z předešlého běhu bylo rozhodnuto, že absolventská výstava proběhne až v říjnu, aby nedošlo k tomu, že vystavovat budou posluchači ještě před absolutoriem. V řádném termínu dokončilo HFK **18 posluchačů**, dva si zažádali o odklad.

Absolventská výstava byla ke zhlédnutí opět ve dvou výstavních prostorech: ve **výstavní síni Foma Bohemia** a ve výstavních prostorách **Informačního centra** v průběhu října 2004.

Na vernisáži výstavy promluvil pan prof. Ludvík Baran [38]. Na závěr své řeči zhodnotil svým nezaměnitelným způsobem smysl HFK: *„K čemu tedy byla škola? Ukazovali jsme vám cestu k vlastnímu probuzení a osvobození. Nebyly to normy, které jsme vám nutili při organizaci a tvorbě obrazu? Nebyly! Cvičili jste se v kázni! Učili jste se formulaci, poetizaci, imaginaci, manipulaci věcí, světla, prostor a všech prostředků, jimiž se vytváří obraz. Obraz, aby zaujal, vzrušil, přímo a jasně oslovil diváka. Vždyť je pro diváka. Pro jednoho i pro tisíce. Je to posel myšlenky i motýl svěžího, nového pohledu krásy. Obraz je nový, orámovaný, vybraný, pečlivě promyšlený a redukovaný svět – jak já to vidím. Nejlepší obraz je ten, který v divákovi vzbudí odezvu, který navodí dialog. Je-li příliš vyumělkovaný, příliš odcizený, je-li zkomolený či nesrozumitelný, pak nejsme na jedné straně s autorem. Jsme analfabeti či zaujatí a povýšení, či indolenti. V různých dobách, časech, situacích dovede obraz mluvit jinou svou specifickou řečí. Musí však ,promluvit‘! Podívejme se, jak promlouvají vaše obrazy, alespoň některé z nich.“*

*Jana Bauerová:
Výběr z domácích
úkolů na HFK.
2003*

ABSOLVENTI HFK 2003 – 2004:

Petra Anderlová (Kostelec nad Orlicí), **PaedDr. Jana Bauerová** (Čáslav), **Ingrid Buchertová** (Beroun), **Romana Faltusová** (Česká Třebová), **Lýdie Haismannová** (Hradec Králové), **René Jansa** (Česká Třebová), **Jana Jeřábková** (Praha), **Ing. Kataruše Krejčíková** (Hradec Králové), **Kateřina Palacká** (Praha), **Lenka Majerová** (Orlová-Poruba), **MUDr. Milan Maršálek** (Rohovládová Bělá), **Mgr. Dagmar Novotná** (Chrudim), **Petra Plisková** (Pardubice), **Karolína Pažitná** (Týniště), **MUDr. Jiří Srna** (Rádlo), **René Svoboda** (Kutná Hora), **Pavla Táborská** (Litice nad Orlicí), **Lenka Židová** (Broumov).

V roce 2004 jsem patřila k absolventům HFK. Když jsme byli na závěr studia požádáni o písemné zhodnocení HFK formou odpovědi na otázku: „**Co mi dala a co mi vzala Hradecká fotografická konzervatoř?**“, snažila jsem se odpovědět upřímně a poskytnout tak lektorům i organizátorům vypovídající zpětnou vazbu. Naše odpovědi byly otištěny v časopise Fotoimpuls [39] a když si je dnes po letech pročítám, s klidným svědomím se pod tu svou mohu znovu podepsat:

„Vzala mi (HFK) šest tisíc korun českých školného a další finance vyplácené na zničené fotonapíry ve snaze docílit fotografie takové, že ,lepší už to nebude‘. Vzala mi spoustu času, který jsem mohla strávit meditací, hraním na lyru, cvičením jógy a tai-chi, vařením, sekáním trávníku na zahrádce, plaváním nebo psaním pohádek. Dala mi toho mnohem víc, jenže je ještě příliš brzy na to uvědomit si, co všechno.

Jednoznačně mi dala možnost pravidelného setkávání s milými a inteligentními lidmi, kterým to, stejně jako mně, stálo za to, trávit některé soboty diskusemi nad přinesenými fotografiemi, zapisováním přednášek, nasloucháním zajímavým hostům. Dala mi možnost alespoň trošku poznat zajímavé osobnosti fotografického světa, pana Josefa Ptáčka, pana profesora Ludvíka Barana i pana Ivo Gila, ale i ,dobrou duši‘, organizátorku Janu Neugebauerovou, protože bez ní a jejího nasazení by se pravděpodobně nic takového jako hradecká fotokonzervatoř neuskutečnilo. Nic z toho není planým lichocením, můj obdivný pohled upřený k pedagogům i organizátorům je podepřen léty mé pedagogické a organizační práce, byť na jiném poli.

Očekávala jsem, že škola mne ,dokope‘ k vyvolávání černobílých filmů a fotografií. Stalo se tak. Očekávala jsem více technické teorie, které se mi nedostalo.

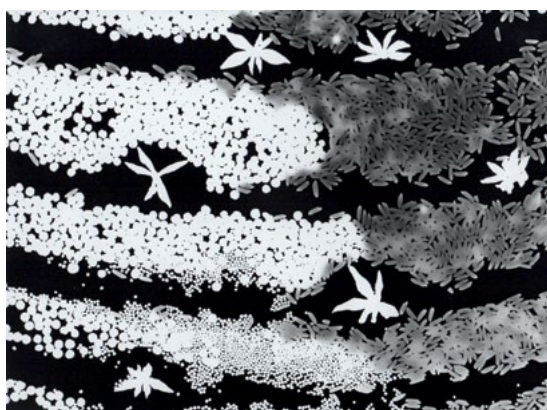
Osobně bych navrhovala sepisováním odpovědí na zadané otázky celé studium začít, ne končit. Vyrovnaly by se tak rozdíly ve vstupní informovanosti jednotlivých studentů, dozvěděli bychom se, za kým jít, budeme-li chtít s něčím konkrétním poradit – a to nemám na mysli jen pedagogy, ale zejména účastníky kursu. Více by nás to přimělo ke studiu odborné literatury. Otevřely by se nám obzory, zjistili bychom, co všechno nevíme, kde si máme doplnit mezery. A já osobně bych se dopouštěla méně chyb při vyvolávání černobílých materiálů.

Doufám, že Hradecká fotografická konzervatoř mi prospěla, i když v tuto chvíli asi ještě neumím přesně definovat jak. Jistě to bude chtít určitý odstup, najít si zase čas na to své, na svou vlastní tvůrčí práci, která jakoby hibernovala někde v jeskyni, zavalena množstvím domácích úkolů, které jsem se snažila se ctí splnit. Podle posledních příznaků se ale probouzí, neusnula tedy na věky. Teprve až se k takovým činům vzchopím, budu moci posoudit, kam mne tato škola posunula.

V jistém smyslu slova by tato škola mohla být označována za ‚rozvojovou‘, protože naši pedagogové se snažili dovést nás k uvědomění si vlastní osobnosti a jejímu rozvoji nejen ve vztahu k fotografii, ale vůbec ke světu, který nás obklopuje, který je objektem našeho fotografického zkoumání, který je zobrazován našima očima, nezaměnitelnýma s očima někoho jiného, očima, které jsou propojeny nejen s prstem na spoušti, ale hlavně s naším srdcem (tady jsem si dovolila parafrázovat H. Cartiera-Bressona), které, přestože a protože je jen a jen naše, je zároveň domečkem pro celý svět, odemykatelným pouze zevnitř.“

Projdeme-li si ještě jednou jména absolventů z roku 2004, můžeme konstatovat, že **Petra Anderlová** je aktivní členkou rychnovského fotoklubu a členkou rady VSVF, **Jana Bauerová** byla přijata na ITF FPF SU, kde v roce 2012 zakončila bakalářské studium (titul BcA.) a touto diplomovou prací se chystá završit tam i studium magisterské, **Lýdie Haismannová**, učitelka výtvarných oborů na ZUŠ Habrmanova v Hradci Králové, tam od doby absolutoria na HFK vyučuje též fotografii, podobně jako **Dagmar Novotná** na ZUŠ v Chrudimi, **Romana Faltusová** se účastnila mnoha projektů pořádaných aktivním fotografem a organizátorem Vladimírem Skalickým z Lanškrouna, stejně jako **René Jansa** (oba jsou z České Třebové), **Jana Jeřábková** pracovala v Pražském domě fotografie (PHP – Prague House of Photography), **Katuše Krejčíková** lektorovala kurs černobílé

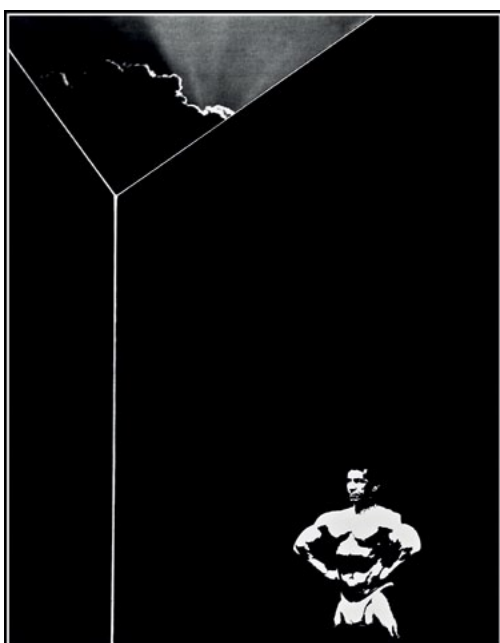
fotografie v Impulsu a vystavovala na Salonu východočeské fotografie 2003, **Jiří Srna** hojně vystavoval své foto-grafiky, i když dnes se věnuje spíše kreslenému humoru, a stejně tak jako **Milan Maršálek** se v roce 2002 stal členem rozšířené rady VSVF, **René Svoboda** se z reportéra Kutnohorského deníku vypracoval na fotoreportéra, **Lenka Židová** vede broumovský fotoklub a je činná v radě VSVF. Mnozí z výše jmenovaných opakovaně získávali ceny ve fotosoutěži Premiéra i v národní soutěži amatérské fotografie ve Svitavách a vystavovali na Salonech východočeské fotografie.

*Jana Bauerová: Fotogramy.
Domácí úkol HFK, 2003*

*Katuše Krejčíková: Z cyklu
Krajina mého srdce. 2004*

Jiří Srna: V koutě. 2003

Romana Faltusová: Bez názvu. 2003

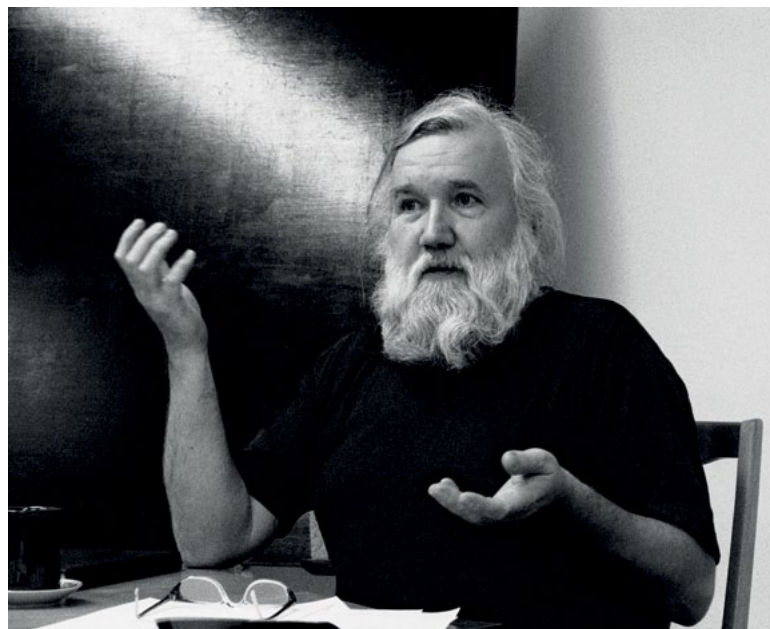
V dubnu 2004 vybudovalo SAK Impuls fotokomoru v pronajatých prostorách na Pospíšilově třídě, v blízkosti svých kanceláří a učeben nacházejících se tehdy v Okružní ulici. Impuls se od té doby dvakrát přestěhoval a další stěhování jej v blízké budoucnosti čeká. Stěhuje se ale vždy i temná komora a v nových prostorách nachází svoje místo. Slouží nejen k pořádání workshopů, které se bez ní neobejdou, ale za symbolický poplatek v ní mohou pracovat také fotografové, kteří vlastní zázemí pro klasický černobílý proces nemají. Je to velkým usnadněním pro zájemce o studium na HFK, kde je černobílá analogová fotografie vyžadována, přestože ve stále menší míře. Mnozí zájemci o studium na HFK, kteří fotí výhradně digitálně, mají před černobílým procesem respekt. Jak mi potvrdila Jana Neugebauerová, některé to odrazovalo od toho, aby si podali přihlášku. K odstranění této bariéry významně pomohla dvoudenní tvůrčí dílna s názvem *Pionýrský den*, kterou Impuls každoročně pořádá od roku 2012. Název je odvozen nejen od „ducha pionýrských objevů“, jimiž černobílá fotografie pro mnohé fotografy dnes opravdu je, ale i od fotoaparátu Pionýr, který účastníci dílny dostanou k zapůjčení, a který si po jejím ukončení mohou zakoupit. Mnozí z těch, kteří se chystají na HFK a s klasickou černobílou fotografií nemají žádné zkušenosti, tak nejprve zamíří na tento workshop.

Praktické semináře černobílé fotografie probíhaly ve fotokomře již dříve. (2006: *Základy fotografování do A do Z a Černobílá fotografie pro pokročilé* – lektor MgA. Otmar Petyniak, absolvent ITF FPF SU; 2006 a 2007: *Nebojte se v temné komoře* – dílna pro děti a mládež ve věku 10 až 18 let – lektorka Ing. Katuše Krejčíková a další).

*V temné komoře.
Foto archiv Impulsu, 2013.*

*Fotograf
Petr Zhoř
hostem
na HFK.
Foto Jana
Bauerová,
2004.*

*Výuka na HFK. Zleva: posluchačky Lýdie Haismannová a Katuše Krejčíková,
lektoři Ivo Gil a Josef Ptáček. Foto Jana Bauerová, 2004.*

HKF 2005 – 2006

V časopise Fotoimpuls je inzerován jako „*Pátý běh Hradecké fotografické konzervatoře*“ [40]. Touto proklamací tedy organizátoři záměrně navázali na dva běhy HFK, které v letech 1991 – 1996 vedl Mgr. Jiří Zikmund, již pod SAK Impuls. Propozice jsou stejné, jen jsou zpřesněny předepsané požadavky k přijímacím pohovorům: všeobecný přehled o dění ve fotografii, základní technické znalosti a požadavek nejdůležitější – předložení vlastní tvorby a její obhajoba. Podmínkou studia je opět možnost práce v temné komoře s komplexním vybavením pro černobílý proces. Vedoucími lektory jsou tentokrát **MgA. Josef Ptáček**, fotograf a pedagog FAMU a **MgA. Ivo Gil**, fotograf, kurátor fotografických výstav a jeden ze zakladatelů Národního muzea fotografie v Jindřichově Hradci. Podává se též informace o tom, že se jedná o třísemestrální studium organizované formou dálkového studia, které je akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, a absolventi získávají osvědčení pro fotografické práce.

Josef Ptáček a Ivo Gil na workshopu na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou. Foto Jana Bauerová, 2004.

Přijímací pohovory proběhly 3. prosince 2004. Z celkového počtu **32 uchazečů** bylo vybráno **21 posluchačů**. Dva z nich ke studiu nenastoupili a jedna posluchačka studium vzdala po třech měsících výuky. Ke konci roku 2005 ve studiu pokračovalo **18 frekventantů**.

V roce 2005 se uskutečnilo devět celodenních lekcí. Na výuce se kromě Josefa Ptáčka a Ivo Gila podíleli **hosté – prof. Ludvík Baran a Mgr. Lucia Lendelová.**

Studium úspěšně dokončilo pouhých **9 absolventů.** Osvědčení vydané dne 16. září 2006 bylo absolventům předáno 12. října 2006. **Absolventská výstava** proběhla ve dnech **3. – 31. října 2006 ve výstavní síni Foma Bohemia.**

Tomáš Roček: Pohyb. 2006

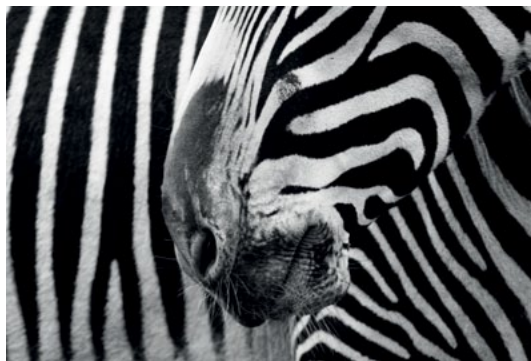
ABSOLVENTI HFK 2005 – 2006:

Břetislav Fiala (Jablonec nad Nisou), **Markéta Hritzová** (Praha), **Tomáš Peřura** (Budislav), **Tomáš Roček** (Hradec Králové), **Martin Ryšánek** (Hradec Králové), **Ing. Eva Stanovská** (Dřenice), **Jan Tichý** (Svitavy), **Petra Veselková** (Libřice) a **Ing. Stanislav Voleský** (Hradec Králové).

Břetislav Fiala se fotografii věnuje profesionálně a na přehlídce Czech Press Photo 2007 získal 3. cenu v kategorii umění za cyklus *Tele-vize*. Posлуhačka **Markéta Hritzová** byla ještě v průběhu studia HFK přijata na ITF FPF SU, který začala studovat na podzim roku 2005, a později tam studium úspěšně dokončila. **Tomáš Roček** získal cenu na soutěži Premiéra za svoje invenčně nafotografované akty. **Eva Stanovská** je v současnosti jednou z výrazných postav východočeské amatérské fotografie. Úspěšně soutěží (ceny ze soutěží Premiéra – Hradec Králové, Národní soutěž a výstava amatérské fotografie – Svitavy, Praha fotografická), pravidelně vystavuje a organizuje: je členkou rady VSVF, členkou pardubického fotoklubu Alfa a zakladatelkou pardubického fotoklubu FoPa složeného výhradně z absolventů HFK.

Eva Stanovská: Taje mé stodoly. 2006

Petra Veselková: Podobnosti. 2006

HKF 2007 – 2008

V lednu roku 2007 byl zahájen 6. běh Hradecké fotografické konzervatoře. Přihlášku podalo **31 zájemců** a studium zahájilo **23 posluchačů**. Studium úspěšně dokončilo **14 absolventů**.

Kurz proběhl opět pod vedením **lektorů MgA. Josefa Ptáčka a MgA. Ivo Gila**. V roli hosta se opět objevil **prof. Ludvík Baran**, ale také historik fotografie **Pavel Scheufler**, výtvarník a grafik **Jan Měřička**, pedagog FAMU, a **Mgr. Vítězslav Krejčí**, produktový manažer firmy FOMA, fotograf a člen rady VSVF.

Kromě pravidelných **sobotních lekcí** proběhly celkem dva **víkendové semináře**. První z nich ve dnech **11. – 13. října 2007 se zaměřením *Krajina, architektura, improvizovaný ateliér*** proběhl v Novém Městě nad Metují. Účastníci byli ubytovaní v Lázních Rezek a školili se převážně v práci s kardanem – velkoformátovou kamerou – pod vedením obou lektorů. Víkendový seminář souvisel s pravidelným studiem – ve zvacím dopise na třetí lekci II. semestru 10. listopadu 2007 je kromě jiných zadání i požadavek na úkoly vyplývající z tohoto semináře.

Druhý víkendový seminář proběhl ve dnech **23. – 25. května 2008 v Neratově a Bartošovicích v Orlických horách**. Byl zaměřen na architekturu (barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie) a na sociální dokument (Sdružení Neratov, Farma Orlice, chráněné dílny Kopeček).

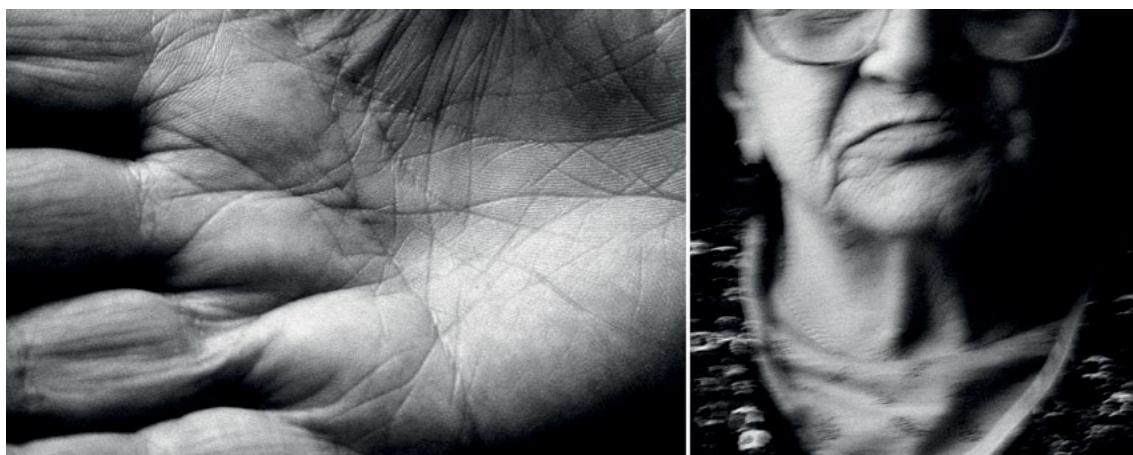

Petr Mentberger: *Rodina - Katka*. 2008

Studium úspěšně dokončilo **14 absolventů**. Osvědčení vydané dne 20. září 2008 bylo absolventům předáno 10. října 2008. **Absolventská výstava** proběhla ve dnech **3. – 31. října 2008 ve výstavní síni Foma Bohemia**.

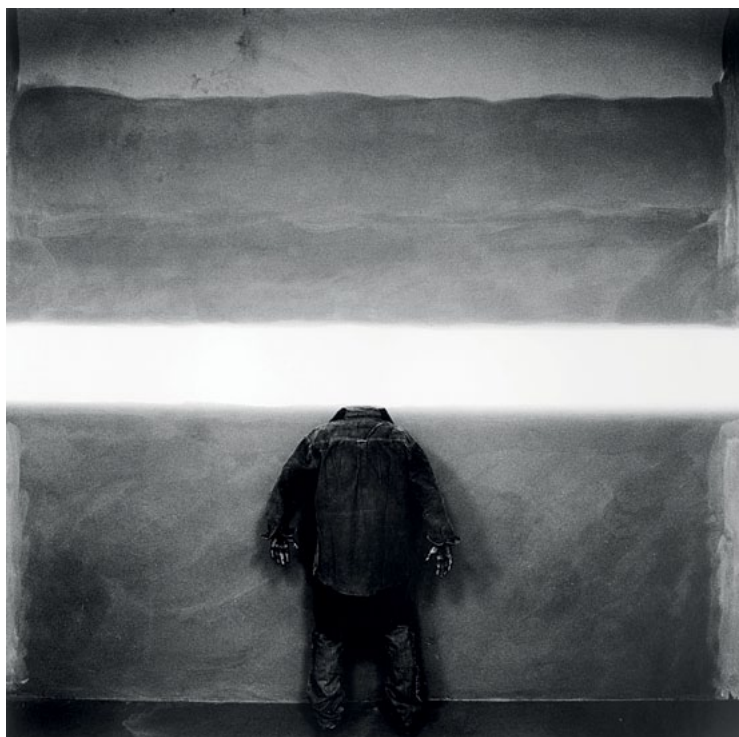
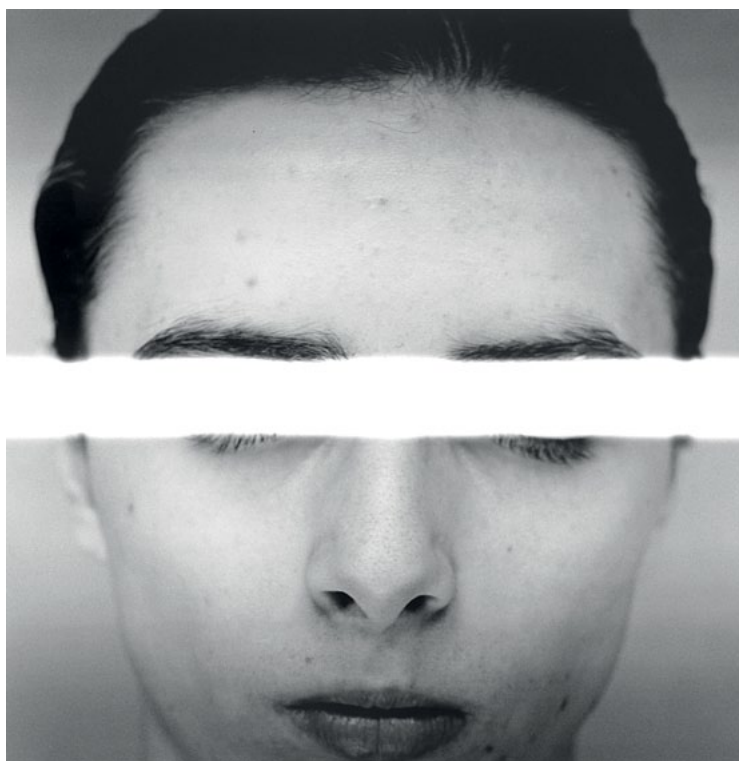
ABSOLVENTI HFK 2007 – 2008:

DiS. Lukáš Dařbuján (Pardubice), **Martin Hlavica** (Kelč), **Eva Kešnerová** (Trutnov), **Jan Kovář** (Potštejn), **Ing. Lucie Krulišová** (Husinec-Řež), **Pavel Kusala** (Rychnov u Jablonce), **Jana Meravá** (Hradec Králové), **Ing. Libor Pechl** (Lanškroun), **Ing. Denisa Řeháková** (Všestary), **Ing. Michaela Smékalová Šváchová** (Praha), **Petr Štosek** (Liberec), **Ing. Tomáš Řezníček, Ph.D.** (Lanškroun), **Veronika Guilds** (Praha), **Petr Mentberger** (Hradec Králové).

Petr Mentberger: Rodina - babička. 2008

Martin Hlavica byl přijat ke studiu tvůrčí fotografie na ITF FPF SLU v akademickém roce 2008-2009; téma jeho bakalářské teoretické práce z roku 2013: *Ivo Gil*. **Eva Kešnerová** je aktivní členkou Spolku podkrkonošských výtvarníků Trutnov, ráda pracuje s velkoformátovou kamerou a v regionu vystavuje. **Jan Kovář** je členem fotoklubu v Rychnově nad Kněžnou, **Libor Pejchl** se účastní činnosti fotoklubu Lanškroun. **Petr Mentberger** byl přijat ke studiu tvůrčí fotografie na ITF FPF SLU v akademickém roce 2008-2009; téma jeho bakalářské teoretické práce z roku 2011: *Josef Ptáček*.

Martin Hlavica: Z cyklu Transformace světlem. 2008

Jan Kovář: Chuť létat. 2008

HFK 2009 – 2010

V časopise Fotoimpuls o tomto běhu HFK takřka nic nenajdeme, kromě několika řádků ve výročních zprávách VSVF, kde lze zjistit pouze počet absolventů. Archivní materiály jsou naopak ve vzorném pořádku. Nenalezneme zde sice celkové osnovy, ale podrobné rozvržení a náplň každé z jednotlivých sobotních lekcí obsahuje složka „Třídní kniha“. V archivu předchozího běhu 2007 – 2008 lze objevit pouze zvací dopisy s upřesněním úkolů, které mají studenti s sebou přivést, ale takto rozpracované materiály jsou k dispozici poprvé (a zřejmě i naposled) pro léta 2009 – 2010. Výuka je takto organizována dodnes, jak jsem se mohla přesvědčit při své návštěvě HFK v sobotu 9. 5. 2016. Tento rozsáhlý a detailní materiál lze tedy využít k charakteristice studia na HFK za několik posledních let až do dnešní doby.

OBSAH A ORGANIZACE VÝUKY

Sobotní výuka je rozdělena do dvou bloků, dopoledního (9.00 – 12.20) a odpoledního (13.20 – 19.00). Vždy se začíná tzv. **kulturními zážitky**: „*Kulturní zážitky – sdělení, vlastní názor (odevzdání).*“ Posluchači si píší deníček, do kterého zaznamenávají své návštěvy výstav (nejčastěji), ale i zhlédnutí zajímavého filmu nebo přečtení knihy. Často se nad příspěvky rozproudí živá diskuse. Posluchači jsou vedeni ke schopnosti hodnocení v širším kulturním kontextu. Pro některé z nich je to záležitost zcela nová a natolik inspirující, že je to motivuje k dohledávání informací v literatuře a hlubšímu studiu. Jeden z posluchačů tohoto ročníku, **Ing. Svatopluk Krč**, uvádí [41]: „*Z počátku jsem plně nechápal, proč je taková důležitost kladena na kulturní zážitky. Nikdy předtím jsem o kultuře tak nepřemýšlel. Posléze jsem si začal uvědomovat, jak formuje osobnost a rozšiřuje obzor vidění.*“

Po sdílení kulturních zážitků občas následuje **test nebo rozbor testu** z minulého setkání včetně správných odpovědí. Testy jsou zaměřené na všeobecný kulturně-historický přehled, fotografickou techniku a okrajově na teorii fotografie. Najdeme je hlavně na začátku studia v prvním výukovém bloku. Pro pedagogy

je to zjištění, jaká je úroveň posluchačů, tudíž důležitá zpětná vazba pro plánování další výuky. Studenti jsou opět motivováni dohledat si znalosti, které jim chybějí. Testy probíhaly i v dřívějších ročnících, ale jejich vyhodnocení nebylo důsledně probíráno v celém kruhu a ani ne hned na příští konzultaci. Zpětnovazební efekt pro posluchače se tak oproti minulosti zvýšil. **Martin Ryšánek**, absolvent HFK z roku 2006, píše [41]: „*Díky konzervatoři jsem získal spoustu nových informací, zejména tím, že jsem byl stimulován k jejich dalšímu vyhledávání. Jinak bych je patrně nikdy neměl potřebu vyhledávat.*“

Během sobotního dopoledne následuje **konzultace a rozbor zadaných prací**, tj. domácích úkolů. Studenti předkládají své fotografie v náhledovém formátu na stůl, pedagogové hodnotí a k hodnocení jsou vyzýváni též sami posluchači. Citujme opět Martina Ryšánka [42]: „*Dalším důvodem je i konfrontace. Bylo mi umožněno se tu dozvědět, jak o fotografii a fotografování uvažují jiní.*“ **Mgr. Ondřej Staněk**, absolvent HFK z roku 2010 mimo jiné ve svém příspěvku s názvem *HFK – krásný ztráty* sděluje [41]: „*Nevím, zda jsem se naučil lépe fotografovat. Určitě jsem se naučil lépe koukat. Lépe koukat ještě neznamená lépe vidět, ale i to jsem se snad trochu naučil. Hradeckou školu vnímám především jako Die Schule des Sehens. Krásnou ztrátou je pak důsledek: totiž že na dost svých fotografiích, nad nimiž jsem se dříve dmul či dojímal, se nyní dívám s posmutnělou shovívavostí nebo se na ně nedívám raději vůbec. Respektive: že fotografie, které bych, nebýt téhle školy, dělal dál, už dělat nechci. Hradecká škola byla svého druhu nakopnutím. Pozitivním, neboť přichází-li kopanec do zadku ze správného úhlu, může člověka posunout dobrým směrem. To se určitě stalo. Největším posunem bylo to, že zatímco dříve jsem nejprve fotil a pak přemýšlel, snažím se teď nejdřív přemýšlet a pak fotit.*“

Odpoledne od 13.20 začíná **přednáškou**, většinou doplněnou projekcí. Přednášejí buď kmenoví lektori: Josef Ptáček (Úvod – co je to fotografie, Fotografujeme krajinu, Portrét, Zahrady, Velkoformátové fotografické přístroje – kardany, Barva – teorie, Architektura – úvod, Fotografování v extrémních světelných podmínkách, Dominanty a artefakty v krajině, Architektura – historie a vývoj), Ivo Gil (Úvod do procesu černobílé fotografie a analogového záznamu, Makro a mikrofotografie, Světlo – teorie, Barevná perspektiva, Reportážní fotografie – historický úvod, současní představitelé, Dokumentární fotografie – historický

úvod, současní představitelé, Skladebné prvky fotografického obrazu, Reklama) nebo hosté, např. grafik a pedagog FAMU Jan Měřička (Grafická řešení plochy, reklamního prospektu, Časopis, titulní strana, Kniha, Základní poučky o písmu).

Na některých stěžejních tématech, zejména v úvodu studia, se při jejich prezentaci podílejí oba lektori (představení náplně výuky v celém průběhu konzervatoře – způsob práce, zadávání cvičení, dlouhodobá cvičení /sociální dokument, architektura, proměny/, formální stránka odevzdávaných cvičení, plnění úkolů, seminární práce, výstavní soubory atd., fotografická technika, ...). Stejně tak se oba lektori podílejí na hodnocení fotografií a konzultaci výstavních souborů.

Novinkou oproti minulosti je zařazování **praktických cvičení**, která navazují na odpolední přednášku, a která probíhají buď v přímo v učebně nebo v exteriéru v jejím bezprostředním okolí. Na přednášku o fotografické technice tak navazuje praktické cvičení zaměřené na obsluhu různých druhů fotoaparátů (analogový, digitální), na přednášku *Úvod do procesu černobílé fotografie* navazuje nácvik praktické obsluhy vyvolávacích tanků v temné komoře, další praktické cvičení je zaměřeno na práci s různými druhy objektivů podle jejich ohniskové vzdálenosti (základní 50 mm, krátký 28 mm a širokoúhlý 135 mm); při jedné z dalších konzultací následuje praktické cvičení na tzv. obtékání včetně výběru místa a zafixování fotoaparátu. Na přednášku *Fotografujeme krajinu* navazuje praktické cvičení fotografování městské krajiny. V závěru prvního výukového bloku (semestru) se celá odpolední výuka soustředí na praktická cvičení nejasných a problematických témat, která byla v tomto bloku probrána. V roce 2009 probíhala tato cvičení v exteriéru – ulicích a parcích Hradce Králové. Tato konzultace proběhla v netypickém datu – o prázdninách, konkrétně 7. srpna 2009. Dopoledne této celodenní konzultace bylo věnováno odevzdávání „restů“ týkajících se kulturních zážitků, konzultaci chybějících domácích úkolů a závěrečného výstavního souboru (obdoba klauzurní práce) 1. výukového bloku. Lektori tak zjevně vyšli vstříc posluchačům, kteří nestíhali své práce zkonzultovat a odevzdat včas. V rámci druhého výukového bloku (semestru) se odehrála praktická cvičení na barvu a barevnou perspektivu v okolí učebny, po teoretickém úvodu do reportážní fotografie se posluchači odebrali do ulic a restaurací Hradce Králové na dvouhodinovou fotografickou reportáž, v rámci dokumentu měli zadáno dokumentovat prostředí HFK. Na přednášku grafika Jana Měřičky

navázala praktická montáž dvoulistu odborného časopisu pod jeho vedením, po přednášce Ivo Gila ve třetím výukovém bloku na téma Skladebných prvků fotografického obrazu následovalo praktické cvičení na výřezy ve fotografii a zlatý řez, na přednášku Josefa Ptáčka z architektury navázalo praktické cvičení „svícení předmětů tak, aby byl poznat materiál, ze kterého jsou vyrobeny“ atd. Dvě z praktických cvičení byla celodenní až dvoudenní a proběhla pod vedením externích lektorů. Ing. Katuše Krejčíková, absolventka HFK z roku 2004 a lektorka kurzů SAK Impuls pro děti a mládež *Nebojte se v temné komoře* zasvětila posluchače HFK do práce ve fotokomoře, která je od dubna 2009 v Impulsu k dispozici. Dva celodenní bloky měly mezi sebou týdenní pauzu. Probíhaly od 9.00 do 19.20 s přestávkou na oběd. První blok dne 21. března 2009 byl věnován negativnímu procesu, druhý blok dne 28. března 2009 procesu pozitivnímu. Posluchači tak měli možnost sami si připravit negativy na příští schůzku.

Dne 6. února 2010 proběhla praktická výuka mimo „domácí půdu“ Impulsu, v ateliéru firmy FOMEI, a. s. na adrese Machkova 587, Hradec Králové. Dopolední výuka (8.00 – 13.00) byla věnována seznámení se zařízením ateliéru pod vedením pracovníka FOMEI René Tomaidese a soustředila se na fotografování zátiší. Výuku stavění zátiší, způsobu svícení apod. vedl Ivo Gil. Odpoledne (14.00 – 19.00) probíhalo opět ve spolupráci René Tomaidese s lektorem HFK, tentokrát Josefem Ptáčkem, a bylo zaměřeno na portrétní fotografii.

V průběhu tohoto běhu HFK se uskutečnily dva **víkendové semináře**. Volba místa koresponduje s fotografickým zaměřením volné tvorby hlavního lektora HFK, totiž se zálibou Josefa Ptáčka v barokní architektuře a barokních krajinách poznamenaných lidskou rukou. První z víkendových seminářů proběhl ve dnech 22. – 24. května 2009 v Areálu srubů Větrný Vrch v obci Dolní Morava. Součástí bylo fotografování architektury nedalekého kláštera v Králíkách, nácvik práce s velkoformátovými fotografickými přístroji, ale také fotografování v extrémních světelných podmínkách (zprostředkování zážitku noci). Druhý víkendový seminář se konal o rok později, 28. – 30. května 2010, v Bartošovicích v Orlických horách. Ubytování bylo zajištěno v Orlické chatě U Rampušáka, která disponuje učebnou vhodnou k přednáškám a promítání. Kromě fotografování architektury (kostely v Neratově a Bartošovicích) proběhla fotografická cvičení na téma *Dvě figury a strom* (dvě fotografie s různou preferencí, třetí fotografie

s vlastním kreativním řešením), na téma *Dvojportrét*; následovala etuda *Kapesníček* a fotografování bylo zakončeno praktickým cvičením v extrémních světelných podmínkách (noc).

Vraťme se však k pravidelným sobotním lekcím. Po dopoledním sdílení kulturních zážitků, eventuálních testech a jejich vyhodnocování, a po odpolední přednášce rozšířené často o praktické cvičení následuje vždy **zadání domácích cvičení**. Jakkoli dříve převládala konkrétní, jasně srozumitelná zadání, postupně začala nabývat na síle zadání „nekonkrétní“, která donutí fotografy nad zadáním přemýšlet, a která mohou být impulsem ke „změně trajektorie“ jejich volné tvorby. Svě o tom ví například fotografka **Mgr. Barbora Pejšková**, která vystudovala výtvarnou výchovu na pedagogické fakultě, absolventka HFK z roku 2010, se kterou jsem v roce 2014 vedla rozhovor na téma *O fotografii a prostoru* [43], protože právě prostor se mi jeví jako společný jmenovatel její současné tvorby, kterou v několika cyklech představila na Salonu východočeské fotografie v roce 2014: „Vystavovala jsi obrazy, grafiky, cestopisné fotografie z Islandu. Odkdy jsi začala s fotografií pracovat jiným způsobem? *To souviselo s mým prvním cvičením z Hradecké fotografické konzervatoře, s tématem Osobní prostor, které jsem ale dělala jako úplně poslední, protože jsem si s ním pořád nevěděla rady a odsouvala jsem ho na konec. Zároveň to byla první práce, kterou jsem udělala zcela volně: tak, aby splňovala obecná kritéria zadaného úkolu, ale ve skutečnosti je tam dalece víc toho, co jsem chtěla říct já.*“

*Barbora
Pejšková:
Z cyklu
Osobní
prostor.
2010*

V HFK 2009 – 2010 bylo zadání „vyfotografujte svůj osobní prostor libovolnou technikou, 5 – 7 fotografií 18x24 cm“ opravdu tím úplně prvním. Současně byl zadán fotogram (3 různé fotografie, zadání podle /ne/průhlednosti) a explikace výstavního souboru, který bude závěrečnou prací 1. výukového bloku. Jednotlivé úkoly logicky navazují na témata přednášek a mají svou vnitřní strukturu. Například po přednášce na téma *Fotografujeme krajinu* následovaly tyto domácí úkoly: „4 ks fotografií krajiny 18x24 cm s rámečkem libovolnou technikou: 1x subjektivní krajina, 1x abstraktní krajina, 1x krajina vnitřní, 1x krajina vnější; 4 různé světelné podmínky: 1 situační fotografie vybraného místa (stačí 9x12 cm), 1x fotografie vybraného místa (18x24 cm s rámečkem) – definitivní.“ Pokud bych měla toto konkrétní zadání hodnotit, postrádám zde úkol na objektivní zobrazení krajiny (například do vlastivědné publikace). V jiných cvičeních však porovnání objektivní a subjektivní pohledu nechybí: „Vyfotografuj 2x stejnou věc: 1x do naučeného slovníku, 1x jako osobní emoční sdělení.“ Měla bych také výhrady k „rámečkování“, které se objevuje ve více úkolech. Je zřejmé, že jde o snahu přimět posluchače k úvahám o adjustaci fotografie, nicméně v naší digitální době se z toho snadno může stát formální zlovyk, který výsledku spíše uškodí, než aby mu prospěl.

Kromě nekonkrétních zadání typu „osobní prostor“ nebo „zážitek noci“ však nechybí ani osvědčené stupínky vedoucí k řemeslné zručnosti. A tak probírání architektury zahajuje obligátní cihla na několik způsobů, v rámci zátiší je požadováno zátiší nalezené, vytvořené, reprodukce zátiší z knihy i jeho rekonstrukce atp. Při fotografování struktur a povrchů je zakázáno používat editační software; cílem je, aby posluchači uměli strukturu správně vyfotografovat a nedoháněli nedostatky ve vlastním fotografování při postprodukcí. Řemeslo a tvůrčí aspekt se zdají být v rovnováze, která se ustavuje stále znovu a znovu.

Při pročítání „třídni knihy“ z let 2009 – 2010 jsem narazila na oblíbené evergreeny, které potrápily i nás v letech 2003 – 2004. Jedná se například o cvičení *Dvě postavy a strom*, kterým jsme kdysi začínali, nebo o koncipovanou reportáž z prodeje vánočních kaprů. Rozdíl je v tom, že v letech 2003 – 2004 úkoly celého prvního výukového bloku (semestru) bylo nutné zpracovat analogově formou černobílé fotografie, kdežto dnes mohou posluchači zvolit libovolnou techniku, přestože černobílá fotografie z osnov úplně nevytizela.

Jak se výuka chýlí ke konci, přibývá volnějších konzultací zaměřených na dosud nesplněné domácí úkoly a zejména konzultací závěrečného výstavního souboru. Posledním praktickým cvičením je adjustace fotografií pro absolventskou výstavu a její vlastní příprava. Nechybí písemné testy, jejich rozbor a ústní zkoušení. Bez toho posluchači závěrečné osvědčení nedostanou.

Z celkem **23 přijatých posluchačů** studium úspěšně završilo **16 absolventů**, z nichž 15 dokončilo v řádném termínu. Osvědčení jim bylo vydáno dne 31. října 2010. Jeden absolvent požádal o odklad a HFK zdárně dokončil 15. ledna 2011.

Kamila Olševičová: Z cyklu Lidské měřítka. 2010

ABSOLVENTI HFK 2009 – 2010:

Lucie Dvořáková (Praha), **Klára Fialová** (Vysoké Mýto), **Mgr. Eliška Hladíková** (Chrudim), **Ivan Hlushko** (Lázně Bělohrad), **Petr Jiskra** (Kladno), **Ing. Jan Kazda** (Liberec), **Ing. Svatopluk Krč** (Rasošky), **Bc. Hana Malinová** (Třebestovice), **Michal Mareš** (Hradec Králové), **RNDr. Kamila Olševičová, PhD.** (Hradec Králové), **Mgr. Barbora Pejšková** (Hradec Králové), **Vladimír Rešetár** (Karlovy Vary), **Ing. Libor Sakmary** (Dobříš), **Mgr. Ondřej Staněk** (Praha), **Karolína Trudičová** (Náchod), **Petr Pustina** (Libřice nad Vltavou).

Petr Jiskra a **Ondřej Staněk** byli přijati ke studiu tvůrčí fotografie na ITF FPF SU v roce 2011, **Lucie Dvořáková** byla přijata v roce 2016 a ITF začne studovat od letošního září. Absolvent **Petr Pustina**, který požádal o odklad a HFK dokončil až 15. 1. 2011, byl přijat ke studiu fotografie na FAMU. **Eliška Hladíková** využívá nově nabytých znalostí a dovedností při své práci učitelky výtvarného oboru na chrudimské ZUŠ, účastní se workshopů, získává ceny na soutěži Premiéra i na národní soutěži amatérské fotografie ve Svitavách. **Vladimír Rešetár** vede fotoklub v Karlových Varech. Absolventi **Petr Jiskra**, **Michal Mareš**, **Kamila Olševičová** a **Barbora Pejšková** založili fotografickou skupinu *Pictus*. Poslední dvě jmenované byly hojně zastoupeny na Salonu východočeské fotografie 2014.

Barbora Pejšková: Zlatý brouk. 2010

Barbora Pejšková: Černý kocour. 2010

Ročník 2009 – 2010 jistě patřil k těm silnějším. Je zřejmé, že HFK své posluchače inspiruje a přináší to nejcennější: změnu úhlu pohledu na fotografii a prošlapávání cest k vlastní tvorbě. Svědčí o tom i následující postřehy absolventů [44].

Lucie Dvořáková:

„Po první hodině jsem si zhodnotila situaci, že je to forma jako ‚Terapie fotografií.‘ Myslím si to vlastně dodnes. Tahle škola funguje jako malá terapeutická skupina. Studenti jsou v ní konfrontováni se svými spolužáky, učiteli i sami se sebou, s vlastním pohledem, názorem, názorem druhých, vlastní tvorbou, cizí tvorbou... každý má šanci získat velmi mnoho, ale taky něco dát. Vnímala jsem to jako možnost překonávat sama sebe. Dalo mi to vlastně i víc, než jen znalosti o fotografii a focení. Je to šance, jak pracovat sám na sobě ve všech směrech.“

Karolína Trudičová:

„Když jsem nastupovala před dvěma lety na tuto školu, tak jsem byla asi hodně naivní a myslela jsem si, že umím fotit. Po prvním odevzdání úkolu jsem zjistila, že to tak není, mám toho hodně před sebou a musím začít nad každou fotografií přemýšlet. Toto v mém případě bylo hodně důležité. Koukat se na fotky úplně jinak než do té doby.“

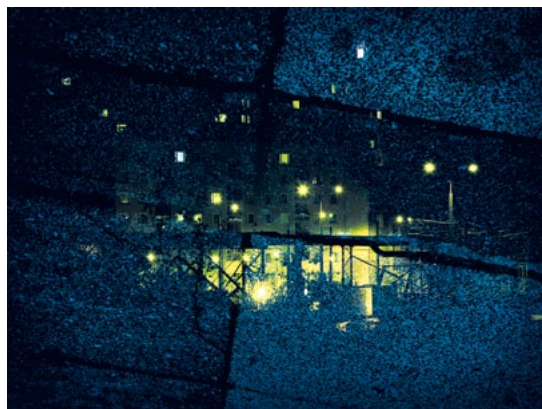
Karolína Trudičová: *Under woman glamour.* 2010

Hana Malinová:

„Dostala jsem za úkol přemýšlet sama o sobě a získala pár zajímavých odpovědí.“

Libor Sakmary:

„Dospěl jsem též k posunu toho, co chci fotografií vyjádřit, že nemá smysl náhodná tvorba, ale je třeba mít záměr a vědět, co chci vlastně sdělit. Tím jsem se zároveň dostal na jakési rozcestí, na kterém ještě stále přešlapuji, nejsa si jist, kam se vydat.“ Pro autorku tohoto textu, který se pomalu ale jistě chýlí ke konci, je ovšem povzbuzující ještě jedna věta Libora Sakmaryho: *„Ztratil jsem iluzi, že se naučím dělat věci včas.“*

Libor Sakmary: Stopy letu ptáků. 2010

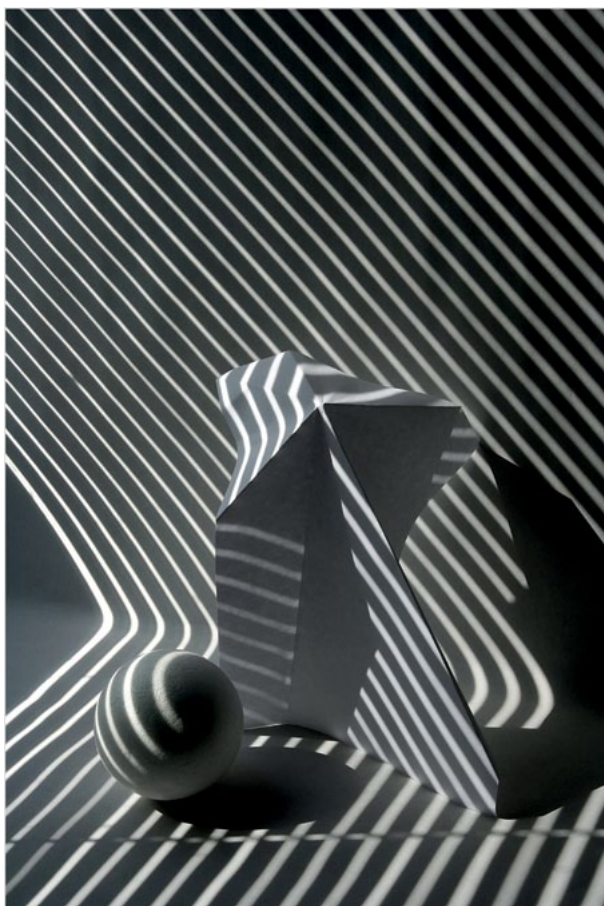
Vladimír Rešetár:

„Dala mi (HFK) poměrně velmi nezkraslený obraz o mně samém (chvílemi velmi tvrdá realita). ... Získal jsem diametrálně odlišný pohled na význam fotografie a začal jsem ji vnímat naprosto jinak.“

Posluchači tohoto běhu byli opravdu výjimeční. Kromě absolventské výstavy si sami zorganizovali v průběhu studia ještě jednu výstavu s názvem *Studenti Hradecké fotografické konzervatoře* v zámecké galerii Diany Phipps Sternbergové v Častolovicích ve dnech 3. – 31. 7. 2010.

Ondřej Staněk:
Z cyklu
Nedomazlenky.
2010

Eliška Hladíková: Z cyklu
Opravdová zátiší. 2010

**STUDENTI HRADECKÉ
FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE**

DVOŘÁKOVÁ LUCIE
FIALOVÁ KLÁRA
HLADÍKOVÁ ELIŠKA
KAZDA JAN
KRÁSA JOSEF
MALINOVÁ HANA
MAREŠ MICHAL
OLŠEVIČOVÁ KAMILA
PEJŠKOVÁ BARBORA
PRÁT KAREL
PUSTINA PETR
SAKMARY LIBOR
STANĚK ONDŘEJ
TRUDIČOVÁ KAROLÍNA

ZÁMEK ČASTOLOVICE
ZÁMECKÁ GALERIE DIANY PHIPPS STERNBERGOVÉ
3. 7. - 31. 7. 2010

Problém nastal s výstavní sítí. Po dlouhá léta spolupracoval Impuls s podnikem Foma Bohemia spol. s r. o. na provozu výstavní sítě Foma Bohemia na Náměstí Svobody 479. Výstavní síť navazovala na značkovou prodejnu FOMA fotomateriálů této firmy a během let působení si získala značný věhlas.

„Do Hradce se prostě za fotografií jezdilo“ [45], vzpomíná Mgr. Jarmila Šlaisová, první ředitelka SAK Impuls, která měla až do roku 1995 na starosti i obor fotografie. Foma Bohemia spol. s r. o. ukončila činnost výstavní sítě v prosinci 2008 s tím, že „Výstavu v prosinci tohoto roku (do 15. 12.) je třeba považovat za poslední.“ V oznámení o ukončení činnosti značkové prodejny FOMA i výstavní sítě [46] píše dále Ing. Jan Jelínek, MBA, obchodní ředitel následující: „Jmenovitý dík z naší strany patří zejména Vaší kolegyni paní Neugebauerové za obětavou a bezchybnou organizační i provozní činnost při spravování této více než regionálně významné fotografické galerie.“ Nové prostory pro absolventské výstavy HFK se Janě Neugebauerové podařilo zajistit v galerii U Přívozu, která je součástí nové reprezentativní budovy Státní vědecké knihovny Hradec Králové.

Absolventská výstava HFK 2009 – 2010 tedy proběhla **v galerii U Přívozu** ve dnech **1. – 31. prosince 2010**. Na vernisáži byla všem úspěšným absolventům předána osvědčení.

Absolventská výstava v galerii U Přívozu, 2010. Foto archiv Impulsu.

HFK 2011 – 2012

V časopise Fotoimpuls č.1 z roku 2010 je pro případné zájemce poprvé takto uceleně, stručně a výstižně popsán charakter studia na HFK [47]; v požadavcích na uchazeče se odráží posun k digitální fotografii:

„Intenzivní studium fotografie v rozsahu tří výukových bloků, organizované formou dálkového studia. Uskutečňuje se v pravidelných víkendových setkáních jedenkrát měsíčně, převážně v klubu Střediska amatérské kultury Impuls v Hradci Králové. Podmínkou pro uchazeče je dovršení 18 let při zahájení studia. Ukončené středoškolské vzdělání. Studium je akreditováno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Studium je koncipováno pro vyspělé fotografy, kteří zvládli fotografickou techniku nejenom digitální ale i analogovou, včetně černobílého procesu při zpracování fotografií ve fotokomoře. Při studiu je nutná základní znalost počítačových programů pro práci s digitální fotografií a je povoleno zpracování fotografií v minilabu. Pro realizaci samostatných cvičení je podmínkou, aby každý frekventant měl možnost pracovat ve fotokomoře. K dispozici je plně vybavená fotokomora Střediska amatérské kultury Impuls v Hradci Králové.“

K přijímacím zkouškám měli uchazeči v povinné části předložit ukázky vlastní fotografické tvorby maximálně do 20 fotografií, rozměru minimálně 13x18 cm. Povoleny byly i ukázky několika žánrů. Byly specifikovány i požadavky teoretické (základní technické pojmy ve fotografii), všeobecný přehled z dějin fotografie a všeobecný kulturní přehled. Ve volné části mohli na doplnění předložit výtvarné práce, literární texty apod. Za přijímací pohovor byl stanoven poplatek 200 Kč.

Účastnický poplatek během let stoupal. Účastníci běhu 2003 – 2004 platili 6 000 Kč za celé studium, účastníci běhu 2011 – 2012 již platili 10 000 Kč. Pravidla vždy zněla a stále zní, že při odstoupení ze studia se poplatek nevrací. Přesto to ale není cena nikterak závratná, porovnáme-li ji s cenami mnoha komerčních a zdaleka ne tak kvalitních kurzů, vezmeme-li v úvahu počet vyučovacích hodin, kvalitu lektorů i možnost samostatné práce ve fotokomoře SAK Impuls.

Jsou zde též uvedeny rámcové osnovy, které odpovídají vyučované látce rozvržené pak do jednotlivých lekcí a seminářů.

Rámcové osnovy

1. Úvod

Představení témat 1. semestru, informace o základních požadavcích na posluchače – podmínky pro postup do dalšího semestru.

Temná komora, fotografická chemie, pozitiv.

2. Co je to fotografie

Podmínky vzniku fotografie.

Jednoduchý úvod do základů technických pojmů: clona, hloubka ostroty, fotoaparát, objektiv, blesky, stativ, filtry.

3. Světlo

Druhy světla, světelné zdroje, odrazné desky, druhy reflektorů, barevná teplota, technika svícení.

4. Portrét ve fotografii

Základy, lidská tvář a její řeč, portrét a jeho pojetí, prostředí portrétního ateliéru a volba kamery, osvětlení portrétního ateliéru.

5. Hledání motivu

Nápad, myšlenka, zobrazení.

6. Fotografie zátiší

Aranžované objekty, nalezené objekty a seskupení. Ateliér.

7. Fotografie

Zrcadlo, skutečné zobrazení, aranžované přetvoření skutečnosti; fotografie: popisná, emotivní, inscenovaná, neinscenovaná, čistá, manipulovaná (montáž, koláž), umělecká, komerční.

8. Skladebné prvky ve fotografii

Kompozice, tvar, světlo, barva, tonalita, kontrast, rytmus, obrazy v obraze, opakování motivu.

9. Barva

Úvod do barvy. Barva ve fotografii. Barevná fotografie.

10. Makrofotografie; Mikrofotografie; Reprodukce

11. Reportážní fotografie

Úvod do historie, základní pojmy, zahraniční a české osobnosti a jejich tvorba.

12. Dokumentární fotografie

Úvod do historie, základní pojmy, zahraniční a české osobnosti a jejich tvorba.

13. Krajina

Úvod do problematiky fotografování krajiny, volba stanoviště a času, roční období, krajina vnitřní a vnější.

14. Architektura

Úvod do fotografování architektury – historie, slohy; perspektiva; fotografické přístroje – technika fotografování; exteriér, interiér; světlo přirozené a umělé, osvětlování interiérů, barevné korekce; volba stanoviště, volba času, roční období.

15. Reklama

Úvod do historie reklamy, reklamní agentury, reklamní fotografie v médiích, reklamní katalogy, odborné časopisy, billboardy atp.

16. Fotografické žánry

17. Historie fotografie

18. Výstava absolventských souborů

Přijímací pohovory proběhly 27. listopadu 2011 a z celkového počtu **31 přihlášených uchazečů** bylo vybráno **23 posluchačů**. V lednu 2011 zahájilo výuku **21 studentů**.

Tři výukové bloky obsáhly celkem 181 výukových hodin. Kromě vedoucích pedagogů **doc. MgA. Josefa Ptáčka** a **MgA. Ivo Gila** se na výuce podíleli další odborní lektoři: **Pavel Scheufler** – historik fotografie, **PharmDr. Jan Měřička** – grafik a pedagog FAMU Praha a další.

Kromě pravidelné sobotní výuky proběhly **dva víkendové workshopy**. První z nich se konal ve dnech **3. – 5. června 2011 v areálu srubů Větrný Vrch, Dolní Morava**. Součástí programu bylo fotografování v terénu v okolí kláštera v Králíkách a fotografování dřevěného kostela v Polsku. Druhý víkendový workshop proběhl za necelý rok v termínu **4. – 7. května 2012 v Horní Stropnici**. Fotografování v terénu se střídalo s večerním promítáním a hodnocením snímků nafotografovaných během dne.

Na rozdíl od minulého běhu, kdy mnohé se dalo vyčíst z pečlivě vedené třídní knihy, jsou pro tento běh k dispozici opět spíše jen dokumenty typu zvacích dopisů s připomínkami zadaných domácích úkolů. Porovnáním s minulým během je však zřejmé, že k velkým změnám nedošlo. Kromě klasických domácích úkolů však přibýly tzv. „malé úkoly“, např.: „*Vyfotografuj cokoli tak, že lépe*

už to nejde; dvě formy existence téhož; rychlost; generační konflikt; najděte, vyberte a předložte fotografii, která je vašemu srdci nejbližší – udělat reprodukci a k fotografii napsat explikaci; vyfotografuj jakoukoli kreativní fotografii; vyfotografuj cokoli neobvyklého; vyfotografuj svůj vlastní pocit k větě: Nejtemnější je barva smutku. Vytvoř fotografii jednoznačného významu.“

HFK 2011 – 2012 úspěšně ukončilo **13 absolventů**. Osvědčení bylo vydáno 7. října 2012 a absolventi si ho převzali na vernisáži své **absolventské výstavy**, která proběhla v galerii **U Přívozu** ve dnech **7. – 31. prosince 2012**.

Martin
Lukeš:
Tetování.
2012

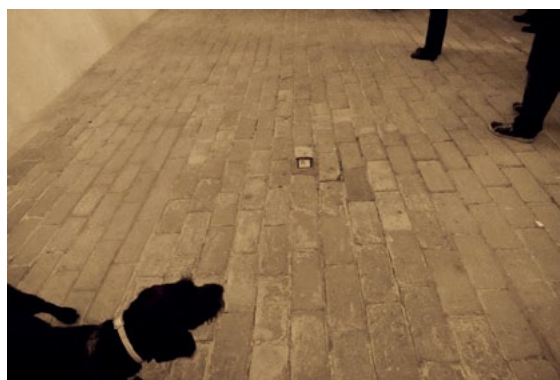
ABSOLVENTI HFK 2011 – 2012:

Zuzana Capoušková (Pardubice), **Tomáš Král** (Mladá Vožice), **Mgr. Jan Lose-nický** (Česká Skalice), **Martin Lukeš** (Praha), **Mgr. Věra Machková** (Hrádek nad Nisou), **Ing. Renáta Molová** (Praha), **Petr Nálevka** (Liberec), **Mgr. Bohuslava Planková** (Dolní Čermná), **Ing. Martin Sekal** (Kladno), **Ing. Jiří Sitař** (Lhota pod Libčany), **Ing. Jindra Součková** (Pardubice), **Ing. Petr Spáčil** (Řitka), **Petr Svoboda** (Hradec Králové), **Marie Vojkovská** (Krnov).

Zuzana Capoušková a **Jindra Součková** se staly členkami pardubického foto-klubu FoPa, **Martin Lukeš** získal jednu z hlavních cen v soutěži Premiéra, stejně jako **Věra Machková** a **Renáta Molová**.

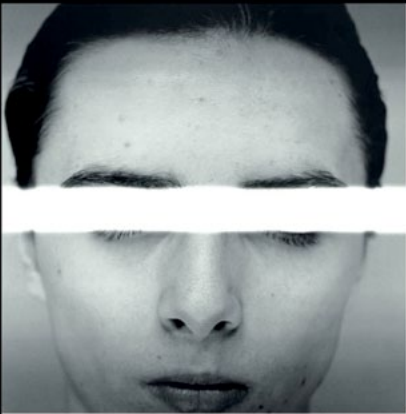
Věra Machková: Lunety. 2014

Renáta Molová: 2+2+4. 2012

V hodnocení HFK se mnozí studenti opět shodli na tom, jak pro ně bylo důležité být konfrontován s fotografiemi ostatních, být schopen vytvořit si a zformulovat na ně názor, stejně tak jako hovořit o vlastních fotografiích a kulturních zážitcích. Nejdůležitějším momentem se absolventům opět jeví změna pohledu na fotografii, změna myšlení.

Kromě prosincové absolventské výstavy se v roce 2012 konala ještě jedna výstava HFK. Jednalo se o **výstavu fotografií absolventů Hradecké fotografické konzervatoře z let 2001 – 2010**, která probíhala ve dnech **3. května – 2. září 2012 v předsálí kongresového centra České národní banky** na Senovážném náměstí 30, Praha 1. Lektoři doc. MgA. Josef Ptáček a MgA. Ivo Gil se při této příležitosti vyjadřují k HFK [47]: „*Hlavním smyslem této instituce je seznamovat posluchače s celou šíří fotografie a souvislostí s ostatními uměleckými obory. Důraz je kladen na individuální rozvoj osobnosti. Úkoly jsou zaměřeny na samostatnost myšlení a rozhodování. ... Jsme institucí s řízeným samostudiem.*“

Hradecká fotografická konzervatoř
fotografie absolventů

Lucie Dvořáková Martin Hlavica Jan Kovář
Michal Mareš Petr Mentberger
Kamila Olševičová Barbora Pejšková
Tomáš Roček Libor Sakmary Eva Stanovská
Michaela Stejskalová Karolína Trudičová
Petra Veselková Tomáš Zedníček

Česká národní banka
Czech National Bank
Vás srdečně zve na zahájení výstavy
cordially invites you to the opening of an exhibition
fotografií absolventů Hradecké fotografické konzervatoře
of photographs by graduates of Hradec Photography College
ve foyeru Kongresového centra ČNB,
In the foyer of the ČNB Congress Centre
Senovážné náměstí 30, Praha 1 – Nové Město,
Senovážné square 30, Praha 1 – Nové Město
ve čtvrtek 3. května 2012, 17.00 hod.,
on Thursday 3rd May 2012 at 5 pm
úvodní slovo Josef Ptáček.
opening speech by Josef Ptáček
Výstava potrvá do 14. září 2012.
The exhibition will run until 14th September 2012

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ BANKA

impuls

*Mgr. Jarmila Šlaisová
a doc. MgA. Josef
Ptáček před vernisáží
v prostorách ČNB.
Foto archiv Impulsu,
2012.*

HFK 2013 – 2014

Propozice pro uchazeče uveřejněné v časopise Fotoimpuls 2/2012 jsou stejně podrobné jako před dvěma lety, možná lehce zpřesněné, opět včetně podrobných rámcových osnov. Poplatek (školné) se zvýšil na 11 000 Kč za celé studium. Přihlášky se přijímaly do 4. listopadu 2012.

Ke studiu bylo **přijato 26 fotografů**, v lednu 2013 zahájilo výuku **25 studentů**.

Lektoři **doc. MgA. Josef Ptáček** a **MgA. Ivo Gil** si v průběhu studia opět přizvali stejné hosty: grafika **PharmDr. Jana Měříčku** a historika fotografie **Pavla Scheuflera**. Proběhly **dva víkendové workshopy: 17. – 19. května 2013 v Dolní Moravě a Králíkách** zaměřený na fotografování s velkoformátovými kypovacími kamerami a **23. – 25. května 2014 v Moravském Berouně**, který byl více zaměřen na reportážní a dokumentární fotografii s cílem zmapovat běžný všední život města.

Studium úspěšně dokončilo **13 absolventů**. Osvědčení vydané dne 6. září 2014 obdrželi dne 28. 11. 2014 na vernisáži své **absolventské výstavy v galerii U Přívozu**. Výstava se konala ve dnech **28. listopadu – 31. prosince 2014**.

Obsazení HFK v závěru studia. Foto archiv Impulsu. 2014

ABSOLVENTI HFK 2013 – 2014:

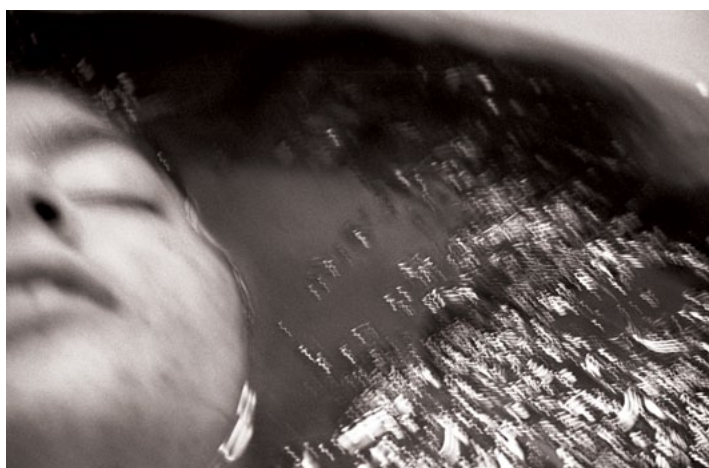
Alice Bardoňová (Praha), **Věra Bucková** (Mladá Boleslav), **Edita Fadrhonicová** (Pardubice), **Jiří Fejfar** (Liberec), **Ing. Jaroslav Jirman, MBA** (Trutnov), **Tomáš Křivka** (Hradec Králové), **Mgr. Lenka Nespěšná** (Borová), **Jiří Papoušek** (Pardubice), **Ing. Michaela Poláčková** (Praha), **Bc. Zuzana Průchová** (Hradec Králové), **PaedDr. Eliška Rafajová** (Třebotov), **Kateřina Šušlíková** (Mohelnice) a **Ing. Kateřina Vojtová** (Praha).

Jiří Papoušek je členem pardubického fotoklubu FoPa, který se pod vedením Evy Stanovské formuje právě z absolventů HFK, **Zuzana Průchová** se svým vztahem k divadlu a „jiným“ pohledem získala zakázku fotografování pro Open-Air program festivalu Divadlo evropských regionů, který každoročně v červnu probíhá v Hradci Králové.

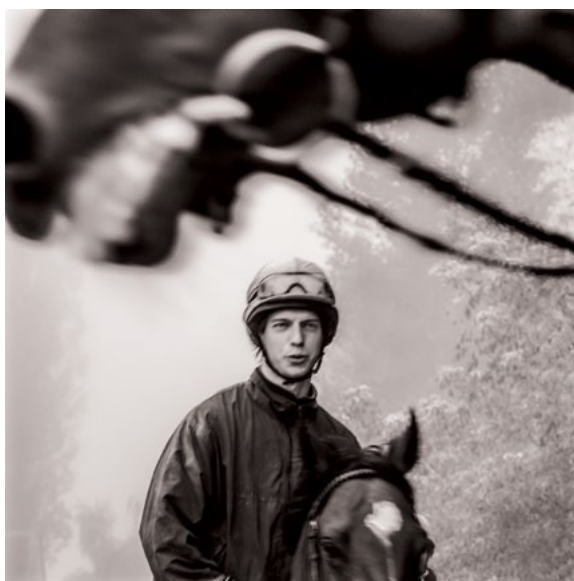
Přerod ve fotografa-tvůrce, který mnozí absolventi minulých ročníků již popisovali, vyjádřila trefně **Alice Bardoňová** [48]. Po líčení svízelných začátků studia následuje její vyznání: *„Během druhého půlroku, neumím říct přesně kdy, takže řekněme jednoho krásného dne, se cosi základního proměnilo. Obrazy se začaly tvořit nejdříve v mé hlavě. Často celý proces začal cestou z výstavy či koncertu. Nejrůznější představy se prolínaly v myšlenkách několik dní nekoordinovaně a zcela nelogicky přes sebe. A pak to přišlo. Celý průběh uzrál třeba v půl čtvrté ráno a probudil mne ze snu. Teprve v této fázi mohl přijít na řadu fotoaparát.*

Inspirace – nápad – myšlenka – tvorba. V duchu jsem se hádala sama se sebou, jestli tato cesta je správná. Nezřídka jsem pak pracovala dlouhé hodiny i dny se snahou přiblížit se co nejvíce vlastním vizím. Kupodivu fotografování nebyla taková ‚dřina‘ jako předtím. K mému překvapení vše šlo vlastně lehce, samovolně, jakoby hravou formou.“ Výstižný je i její popis schopnosti přijímat kritiku: *„Přestože se kritika dál snášela na mou hlavu, přijímala jsem ji úplně jinak. Z jejího obsahu jsem se naučila vzít pro sebe rady. Většinou jsem s nimi souhlasila a byla za ně vděčná. Stávalo se ovšem též, že jsem najednou měla potřebu stát si za svým a nenechat si nikým ovlivnit úhel pohledu.“* Že HFK je v tomto smyslu rozvojovou školou, že jde o mnohem víc než jen o fotografování, to potvrzují i následující slova Alice Bardoňové: *„Co ovšem důležitého (a v podstatě nejdůležitějšího) se během studia stalo? Obstála jsem sama před*

sebou. HFK mi dala jakýsi bod v hledání směru, kterých chci nadále jít. Chci tvořit poctivě a pravdivě, abych nikdy nemusela sama sobě lhát. Chci, aby obraz nebyl prázdný, aby vycházel z mých emocí, a mých myšlenek, z mých nápadů, z mého nitra, z mojí duše. ... Našla jsem v tvorbě sama sebe.“

Kateřina Šušlíková: Z cyklu Proměna poznání. 2014

Eliška Rafajová: Z výstavního souboru. 2014

HFK 2015 – 2016

Tento „běh“ je zatím „v běhu“. Studenti se připravují na odevzdání závěrečných prací, takže by bylo předčasné cokoli hodnotit. Změnou, která stojí za zmínku, je fakt, že absolventská výstava bude koncipována z vybraných výstavních souborů, které posluchači odevzdávali na konci prvního a druhého výukového bloku. Místo třetího výstavního souboru odevzdají studenti autorskou knihu (či spíše maketu knihy) svých fotografií. Knihy budou spolu s fotografiemi z předchozích výukových bloků prezentovány na absolventské výstavě. Přednášku z typografie a knižní grafiky přednesl hostující pedagog FAMU, grafik Jan Měřička na květnovém sobotním setkání. Koncem června 2016 zorganizovala Jana Neugebauerová pro studenty Hradecké fotografické konzervatoře ještě workshop s grafičkou a designérkou MgA. Darinou Fialou.

*Designérka
MgA.
Darina
Fiala na
workshopu
knižní
vazby.
Foto Jana
Bauerová,
2016.*

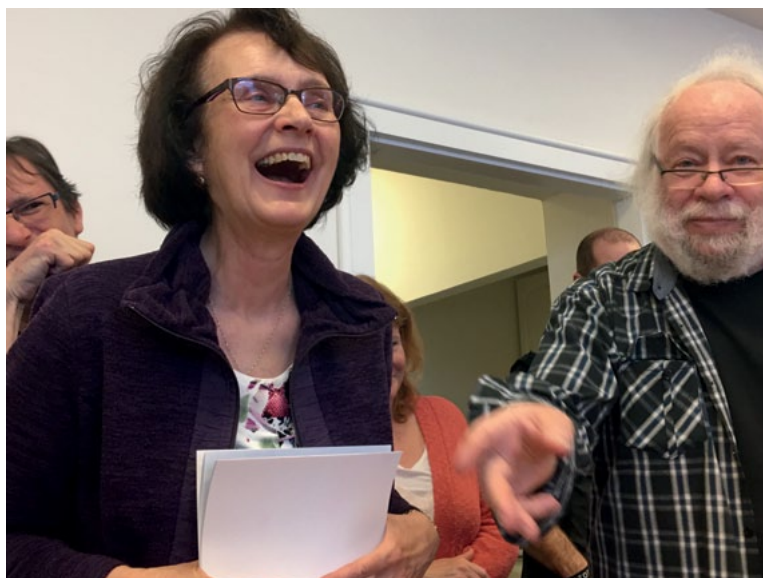

*Grafik Jan
Měřička
hodnotí
domácí
úkoly
studentů.
Foto Jana
Bauerová,
2016.*

V SOUČASNÉ DOBĚ NA HFK STUDUJÍ:

Jindřich Beneš (Svitavy), **Ivana Dondová** (Kladno), **Markéta Kalousková** (Hradec Králové), **RNDr. Vladimír Ludvík** (Hradec Králové), **Mgr. Věra Marvanová** (Praha), **Hana Michaličková** (Hradec Králové), **Michaela Poláčková** (Praha), **Ing. Pavel Soušek** (Praha), **Václav Staněk** (Plzeň), **Bc. Iveta Šolínová** (Kostelec nad Orlicí), **Kateřina Šušlíková** (Mohelnice), **Petr Ulrich** (Brandýs nad Labem), **Dita Valachová** (Horní Ředice), **Patrik Valášek** (Starý Jičín), **Luboš Víteček** (Rychnov nad Kněžnou), **RNDr. Jana Vykydalová** (Olomouc), **Eva Žáková** (Hradec Králové). Dvě posluchačky, zde neuvedené, studium nedávno dočasně přerušily z rodinných důvodů.

Atmosféra studia na HFK. Foto Jana Bauerová, 2016.

SOUČASNÍ PEDAGOGOVÉ HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE

Hradeckou fotografickou konzervatoř vedou dvě výrazné osobnosti, které se navzájem doplňují. Martin Hlavica to vnímal takto [50]: *“... jsem začal dojíždět do Hradecké fotografické konzervatoře v Hradci Králové (dále HFK), kterou dlouhá léta vede pražský fotograf a pedagog FAMU Josef Ptáček. Jeho obsažný, působivý a kultivovaný projev působil jako zjevení. Svými znalostmi, společenským přehledem a orientací v kulturním dění posluchače HFK výrazně ovlivnil a inspiroval.*

Zcela odlišným dojmem na mne působil další pedagog HFK Ivo Gil. Přednášky o reklamě a fotografické technice, které vedl, se odehrávaly v poklidné atmosféře. Znepokojení posluchačů bylo způsobeno spíše množstvím technických informací a čísel než naléhavostí projevu přednášejícího. Gilovo zvláštní charisma dostávalo více prostoru až při otevřeném a často vzrušeném posuzování našich fotografií. Jeho trefné sarkastické připomínky i zaujaté osobní komentáře umožnily autorům předkládaných prací uvažovat o zpracovávaných tématech v širších souvislostech. Gil vždy dbal na preciznost i úroveň finálního zpracování. Výsledkem bylo výrazné zvýšení formální kvality předkládaných fotografií. Jeho nekompromisně realistický postoj vždy dokázal spolehlivě vytlačit přebytky patetického sentimentu a nostalgie z kreativních úvah studentů.“

To, že jsem si za téma své diplomové práce zvolila právě Hradeckou fotografickou konzervatoř, nevyplývalo jen z toho, že jsem ji sama v roce 2004 absolvovala, ale také z rozhovoru, který jsem na vernisáži Salonu východočeské fotografie v dubnu 2014 zapředla s jedním ze dvou jejích lektorů, MgA. Ivo Gilem. Není proto náhodou, že to byl právě on, se kterým jsem o dva roky později vedla vůbec první rozhovor na téma Hradecké fotografické konzervatoře.

ROZHOVOR S MGA. IVO GILEM

kmenovým lektorem HFK od roku 2005, profesionálním fotografem, který se zabýval divadelní, reklamní a reportážní fotografií, a který se ve své volné tvorbě zapsal do dějin české fotografie jako výrazný představitel sociálního dokumentu (cykly *Sanitka*, *Leontýn*, *Statek*, *Žižkov* a další). Pedagog a kurátor, jeden ze zakladatelů Národního muzea fotografie a iniciátor sbírky Zlatého fondu české fotografie.

*MgA. Ivo Gil ve svém pražském atelieru.
Foto Jana Bauerová, 2016.*

MgA. Ivo Gil se narodil 24. 9. 1941 v Prostějově. Studoval elektrotechniku, nejprve na střední, potom na vysoké škole – ČVUT v Praze. Setkání s respektovanou fotografkou plzeňského divadla J. K. Tyla paní Věrou Caltovou, na něž navazuje seznámení s Miroslavem Hákem, zakládajícím členem Skupiny 42, dává profesionální dráze Ivo Gila nový směr. Když opakovaně není vyhověno jeho žádosti, aby v rámci ČVUT mohl přestoupit do oboru „Film, rozhlas, televize“, opouští v roce 1966 tuto školu. Tou dobou již nebydlí na koleji, ale v domě pod Vyšehradem, který tou dobou obývá komunita lidí rozmanitých výtvarných profesí. Je to místo setkávání osobností jako byl Bohumil Hrabal, Anna Fárová, Jaroslav Krejčí a další. Bydlí a tvoří tu také studenti FAMU: Pavel Hudec Ahasver a Jan Reich. A tak se též Ivo Gil hlásí na FAMU a v roce 1967, ve svých šestadvaceti letech, tam zahajuje řádné studium u prof. Jána Šmoka. V ročníku je s Pavlem Štechou a Jaroslavem Andělem. Tento ročník silně ovlivnila Anna Fárová, která

se z iniciativy studentů stává jedním z pedagogů FAMU. Studentům se věnuje individuálně a seznamuje je s humanistickou fotografií a s tvorbou Henriho Cartiera-Bressona.

Absolventským souborem Ivo Gila je *Sanitka (1971)*, naturalistický dokument zobrazující práci zdravotnických záchranářů. Dalšími významnými cykly jsou: *Leontýn (1969 – 1972)*, *Statek (1970 – 1974)*, *Domov důchodců Kuks*, *Zanikající svět Želivky (1974)*, *Žižkov (1972)*, *Pražské tramvaje (1979 – 1981)*. Fotografoval inscenace v chebském divadle, pracoval pro časopisy Student a Mladý svět, fotografoval automobilové závody, dokumentoval události kolem Jana Palacha v roce 1969 a události listopadu 1989.

Samostatné výstavy:

1972 – *Ivo Gil, Markéta Luskačová, Pavel Štecha* (Galerie výtvarného umění, Roudnice nad Labem, kurátorka: Anna Fárová)

1973 – *Ivo Gil, Pavel Štecha* (Dům pánů z Kunštátu, Brno)

1981 – *Tramvaje* (Činoherní klub, Praha, kurátorka: Anna Fárová)

2006 – *Dokument – výběr z díla* (výstavní síň Foma Bohemia, Hradec Králové)

2008 – *Výběr z díla* (Galerie Imperiál Karlovy Vary)

Z účasti na více než pětadvaceti kolektivních výstavách jmenujme alespoň dnes již kultovní výstavu 9 & 9 v klášteře Plasy v roce 1981 (kurátorka: Anna Fárová), účast na výstavě *Contemporary Czech Photographers* (1985 – Londýn, Bristol, kurátor: Antonín Dufek), *37 fotografů Na Chmelnici* (1989 – Praha, kurátorka: Anna Fárová), účast na *fotofestu Houston* (1990 – Houston, USA), účast na mnoha výstavách věnovaných absolventům FAMU, dokumentu, ale i portrétu a reklamě, v poslední době pak zastoupení na výstavách: *Česká fotografie 20. století* (2005 – GHMP, Městská knihovna Praha), *Tenkrát na Východě* (2009 – GHMP, Dům u kamenného zvonu, Praha) a dvou výstavách *Jan Palach* (2009 a 2014, Praha).

Nad volnou tvorbou později převládá komerční zakázková činnost. Ivo Gil fotografoval artefakty významných českých sklářů (Libenský, Brychtová, Šotola, Jurníkl, Trnka, Mareš, atd.), pracoval na zakázkách pro síťové agentury (Leo Burnet, BBK, Lintas, McCann-Ericsson, Grey, atd.), dělal fotosky pro ČT a filmové studio Barrandov, spolupracoval s významnými firmami (VITANA, a.s., ARMABETON, Konstruktiva, a.s., Preciosa, a.s., MSPV ČR, ČEZ, ŠKODA, a.s. a mnoho dalších). V roce 1991 byl fotografem na prvním filmu vznikajícím v produkci sou-

kromé firmy BONTON – *Tankový prapor* a v tomtéž roce spoluautorem prvního československého billboardu *Pražské jaro*.

Významná je organizační a kurátorská činnost MgA. Ivo Gila. V roce 1968 se s Janem Reichem podílel na výstavě a publikaci *Studentská stávka 18. – 21. listopadu 1968*, v roce 1990 poprvé v České republice uvedl dílo fotografa Antoinína Kratochvíla ve výstavní síni FOMA Praha, v roce 1995 zrealizoval výstavu Jana Lukase v pražském Mánesu a spolu s MgA. Josefem Mouchou se podílel na vzniku monografie *Jan Lukas – Fotografický zápisník 1960 – 1990*, v roce 2001 byl spoluorganizátorem výstavy *Exodus – fotograf Sebastiao Salgado* (Mánes, Praha) a kurátorem řady dalších výstav. V 90. letech stál u založení Asociace fotografů ČR, pro kterou, mimo jiné, zajistil prostory (sídlo, výstavní síň v Platýzu na Národní třídě). V letech 1998 a 1999 byl kurátorem významných výstav AF (Portrét, Reklama 1990 – 1999). V letech 1994 – 2010 byl členem správní rady Nadace Českého fondu výtvarných umění, později přejmenované na Nadaci Českého výtvarného umění. Od roku 1998 dodnes pracuje na projektu Národního muzea fotografie včetně jeho sbírkového Zlatého fondu. Je autorem a realizátorem tohoto projektu, z něhož jako kurátor realizoval kolem patnácti výstav, od roku 2005 spolu s Doc. MgA. Jaroslavem Prokopem. Je spoluzakladatelem Národního muzea fotografie, v jehož rámci společně s kolegy realizoval řadu výstav v Jindřichově Hradci, kde NMF do roku 2012 sídlilo. Od roku 2013 je předsedou správní rady NMF, o. p. s., hledající nyní své nové sídlo.

Zastoupení ve sbírkách:

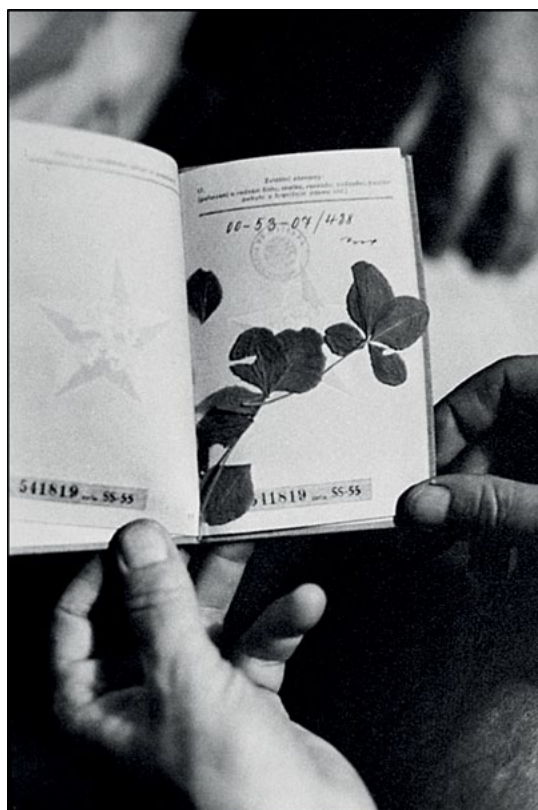
Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Moravská galerie v Brně

Národní muzeum fotografie, o.p.s.

Gernsheim Collection, The University of Texas, Austin, USA

Ivo Gil je členem porot, spolupracoval s odbornými časopisy na organizaci fotografických soutěží. Od roku 2004 je jedním z lektorů HFK, členem poroty soutěže Premiéra a lektorem mnoha víkendových seminářů. A jak uvádí Martin Hlavica [49], jeho student na HFK, později student ITF, který o něm napsal bakalářskou práci: „Působí jako neúnavný konzultant pro všechny fotografy, kteří mají o jeho rady zájem.“

Ivo Gil: Z cyklu Sanitka. 1971

Ivo Gil: Z cyklu Statek. 1970-1974

Ivo Gil: Z cyklu Žižkov. 1972

Co pro tebe HFK znamená a kdys tam začal působit?

Na HFK jsem už přes deset let, což je neuvěřitelná doba. Jak k tomu vůbec došlo: Pracoval jsem kdysi pro časopis Foto-Video, mimo jiné jsem pro ně vymýšlel různé soutěže. Každý měsíc se vyhlašovalo určité téma a na konci roku jsem měl sestavit porotu pro celoroční soutěž. Do této poroty jsem přizval Pepu Ptáčka. Po třech letech jsme s tím skončili, protože už toho bylo „nad hlavu“ a ten časopis se pak začal ubírat trochu jinam. Pepa učil tou dobou na HFK v Hradci s profesorem Baranem, který už na to přestával stačit. Vyzval mne, zda bych tam nechtěl udělat lektorsky nějaké přednášky. Souhlasil jsem, několikrát jsme tam byli s prof. Baranem, který už pak nemohl dál pokračovat, takže jsme tam zůstali spolu s Pepou Ptáčkem.

Na to si vzpomínám – na dobu, kdy jste na HFK jezdili všichni tři.

Docela nám to klaplo, i když je nutno říct, že je to vždycky docela složité, když mají dva lidé „sedět na jedné židli“ a hodnotit fotografie, protože každý se na to dívá nějak jinak. Přesto bylo potřeba, aby mezi vyučujícími nedocházelo k příliš mnoha názorovým střetům. Ani si nepamatuji, že by prof. Baran někdy hodnotil fotografie.

Máš pravdu. Profesor Baran spíš přednášel teorii. Měl tehdy rozpracovanou knihu *Obraz jako dialog s časem*, kterou později vydal se svým synem, a nám z ní citoval nebo dokonce kopíroval různé pasáže. Doporučoval nám literaturu, např. *Světlou komoru* od Rolanda Barthese, a o tom jsme tam s ním diskutovali. Fotografie asi moc nehodnotil.

Když jsem tam byl já, tak prof. Baran se k fotkám vůbec nevyjadřoval, byl jenom u té teorie. Pepa Ptáček zjistil, že to se mnou jde, a od té doby jsem tam zůstal. Pepa to šéfuje a já mu do toho kibicuju.

To je určitě dobře, že na to není sám.

Časem se to vytříbilo tak, že Pepa má takové to vyprávění a já se zabývám technickými věcmi, včetně projekcí, které jsou svého druhu skripta, protože ti lidé si to přehrají a mohou se k tomu kdykoli vracet. Jsou tam vzorové fotografie, je tam teorie, historie; mají to v jednom souboru všechno pohromadě.

Když si vzpomenu na dobu, kdy jsem studovala HFK, po první sobotní lekci jsem se sama sebe ptala: je to studium fotografie, religionistiky nebo filozofie? Dostávali jsme sice domácí úkoly z různých žánrů, ale zdá se mi, že tu systematickost jsi do toho vnesl až ty. Jak souvisejí přednášky a projekce se zadáváním domácích úkolů? Promítáš studentům nějaké příklady?

Promítám jim autory. A oni si to musejí následně dohledat – jejich monografie, knihy. Například reportáž má určitá pravidla, takže podle těch pravidel by měli reportážní seriál vytvořit.

Máš kromě HFK ještě jiné pedagogické zkušenosti?

Díky tomu, že Šmok byl geniální, tak v době, kdy jsem u něj na FAMU studoval, zařadil do našeho studijního programu tzv. pedagogické minimum. Takže my jsme měli i aprobaci na to, abychom mohli učit, což bylo skvělé. Měli jsme za studií dokonce kurz malby – profesionálního malíře, modelky... Víš, kvůli čemu to bylo?

Povídej...

Bylo to kvůli tomu, abychom se naučili retušovat.

Aha. Takže třeba jak držet štětec...

Nejenom to. Abychom třeba věděli, jak ty tvary popřípadě domalovat. Tyhle věci byly hodně provázané.

Pana profesora Šmoka jsem už bohužel nezažila. Ale je to legenda...

Mezi námi, Pepa se mu podobá.

Tak se z něj stane další legenda...

Z Pepy určitě, to už je legenda.

Myslím si, že je dobré, že to na konzervatoři držíš trochu „při zemi“. Pepa se občas vznese do svých výšin a já si myslím, že tě tam potřebuje jako praktického člověka, který tomu udrží určitý rámec. Myslím, že se pěkně doplňujete.

Funguje to tak. On když se někdy rozpovídá a začne prosazovat ten svůj jediný a jedinečný názor na to, jak má fotografie vypadat, tak já mu do toho dost často vstupuji, protože ti lidé musejí vědět, že může existovat i jiný názor.

Vrátím se ještě k tvým pedagogickým zkušenostem. Šlo mi hlavně o porovnání, v čem je HFK odlišná od jiných škol, které jsi zažil. Jestli a v čem je specifická.

Jiné školy znám pouze z klauzurních prací jejich studentů, to se snažím sledovat. Konzervatoř je specifická právě v osobě Pepy Ptáčka. V tom, jak jsi už zmiňovala, že se vnese do výšin... a dokáže ty lidi tam tlačit. Ne vtlačit. A někdy je hodně rozčarován, když zjistí, že to nepadá na úrodnou půdu. Jenže lidé mají svůj limit, který často nejsou schopni překročit. Ať už je to tím, že nemají čas, nemají možnost více se do toho ponořit... Pepa dokáže věci pospojovat. Začne u zikkuratu a skončí u barokní architektury. V tom je jeho učitelský génius, který v sobě má, a proto je ta škola výjimečná. Zároveň se snažíme lidi vést k profesi fotografie. Aby se zamysleli nad tím, že ne každá fotografie něco vyjadřuje. Že ve fotografii se musí hledat mnohem větší zaujetí, musí se o ní mnohem víc přemýšlet.

Dál jsme hovořili o organizaci výuky a o mnoha praktických věcech, které jsou v této práci již dopodrobna popsány a zpracovány. Na závěr jsem položila ještě následující otázky:

Ovlivňuje tě nějak tvoje pedagogické působení na HFK?

Samozřejmě. Líbí se mi, že lidi, kteří tam chodí, se dokáží nadchnout a dělat. Ti, kteří to nedokáží, odpadnou. Zůstává tam jen zájmová skupina, kterou to baví. A z toho mám velmi dobrý pocit. Že ten čas není ztracený.

Proměnili se nějak posluchači za těch dvanáct let, kdy na HFK působíš?

Výběr, který se dělá, je vždycky „výstřel do tmy“. Na základě předložených prací si myslíš, že by ti lidé mohli nějak fungovat, ale vždycky to tak není. Minulé dva běhy se nám nepovedly. Ale tento je zase výborný. A tři běhy předtím, ty byly také výborné. Ale ten minulý a ještě ten předcházející... jednak si ti lidi navzájem „nesedli“, mnoho lidí odpadlo, ale i někteří z těch, kteří vydrželi, udělali cvičení prvoplánově a nebyli ochotní na sobě pracovat, aby postoupili dál. Dopředu se to dá těžko odhadnout.

Jak vidíš budoucnost Hradecké fotografické konzervatoře?

Určitě budeme dělat ještě další běh (pozn. autorky: 2017 – 2018), během něhož by se v roli lektorů již měli objevit i naši nástupci, které Pepa vybírá. A pak ta

škola bude samozřejmě jiná. Ale osobně si nedovedu představit, že Pepa s konzervatoří skončí. On to všechno, co v životě načerpal, potřebuje dál sdělovat.

MgA. Ivo Gil (vlevo) a doc. MgA. Josef Ptáček při výuce v roce 2004 a po dvanácti letech v roce 2016. Foto Jana Bauerová.

ROZHOVOR S DOC. MGA. JOSEFEM PTÁČKEM

vedoucím pedagogem Hradecké fotografické konzervatoře od jejího obnovení v roce 2001 do současnosti, divadelním fotografem, fotografem zámeckých parků a zadumaných (nejen) barokních krajin, cestovatelem, pedagogem FAMU (2002 – 2009), autorem mnoha fotografických publikací, osobností, která stále inspiruje.

Doc. MGA. Josef Ptáček na workshopu v Králíkách. Foto Martin Lukeš, 2011.

Doc. MGA. Josef Ptáček se narodil 23. 2. 1946 v Počátkách. Po středoškolských studiích na střední zemědělsko-technické škole a po pedagogické fakultě v Českých Budějovicích strávil dva roky jako učitel na ZŠ Vodňany. Mnohem více než působení v sešněrovaném prostředí normalizační školy ho zajímala fotografie, mimo jiné díky fotografovi Jaroslavu Luzumovi, který ho v Českých Budějovicích přivedl do fotografických skupin *Fotos* a *F5*. V letech 1970 – 1974 studoval Josef Ptáček na katedře fotografie pražské FAMU pod vedením prof. Jána Šmoka. Za studií vytvořil několik dokumentárních cyklů, mimo jiné o domově důchodců v České Olešné vedeném šesti jeptiškami. FAMU absolvoval teoretickou práci o divadelní fotografii a cyklem fotografií architektury českého baroka pod vedením doc. Mencla. Po povinné základní vojenské službě, kterou strávil v Armádním výtvarném studiu, se díky kvalifikaci z FAMU mohl stát fotografem na volné noze, jímž je dodnes. Na FAMU se v letech 2002 – 2009 vrátil v roli

pedagoga. Mnohem delší je jeho pedagogické působení na Hradecké fotografické konzervatoři, kde působí od roku 2001 do dnešních dnů. Je autorem více než patnácti publikací jak z oblasti divadelní fotografie, tak ze svých cest po celém světě (*Setkání s Čínou, Svět tibetského buddhismu*), ale zejména z naší země, kde léta trpělivě na velký formát zaznamenává melancholické nálady zámeckých parků a lidmi poznamenaných krajin (*Toulky zámeckými parky Čech a Moravy, 1998; Praha, procházka staletími, 1999; Země krásná, 2009*). Své divadelní fotografie, fotografie z cest, dokument *Německý exodus*, fotografie parků i fotografie z obsáhlého cyklu *Země krásná* vystavoval na mnoha samostatných výstavách v Čechách i v zahraničí a významně se podílel na celé řadě výstav kolektivních.

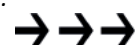
Samostatné výstavy – výběr:

- 1995 - Svět divadla a divadlo světa (Galerie Chrudim)
- 1996 - Parky (Galerie 13, Praha), Divnej rok (Galerie Budvar, České Budějovice)
- 1997 - Divadelní fotografie (Galerie města Rzeszow, Polsko)
- 1999 - Německý exodus (Galerie Josefa Sudka, Praha)
- 2001 - Obrázky z Asie (Naivní divadlo Liberec)
- 2002 - Fotografie, Země krásná (Foma Bohemia, Hradec Králové)
- 2004 - Země Krásná (Malá galerie České spořitelny, Kladno)
- 2004 - Rok 1989, Německý exodus (Staroměstská radnice, Praha)
- 2005 - Parky (Galerie Bibiana, Bratislava; v rámci Měsíce fotografie)
- 2006 - Divadlo (Muzeum umění, Bělehrad, Srbsko)
- 2015 - Země krásná (Zámek Průhonice)
- 2015 - Výstava v rámci fotofestivalu Jihočeský výlov (České Budějovice)

Zastoupení ve sbírkách – výběr:

- Uměleckoprůmyslové museum v Praze
- Moravská galerie v Brně
- Sbírka Svazu českých fotografů, Národní archiv, Praha
- Národní muzeum fotografie, o. p. s. – zlatý fond
- Howard Greenberg Gallery, New York

*Josef Ptáček: Fotografie z knihy
Země krásná, 2009.*

Již dlouhá léta tady vedeš Hradeckou fotografickou konzervatoř. Jak ses k tomu dostal?

To je dlouhá historie. Jana Neugebauerová mne dlouho naháněla, abych pokračoval v té tradici, kterou tady kdysi založil Ján Šmok. Bylo období, kdy se zde různí lidé střídali, a Jana mne požádala, zda bych fotografickou konzervatoř mohl nějak revitalizovat a obnovit. V jedné chvíli jsem se nechal přemluvit s tím, že udělám jeden běh, a tím bude hlad veřejnosti po fotografickém vzdělávání v tomto kraji vypořádán. Jenže to dopadlo tak, že první ročník se povedl docela dobře, tak se otevřel druhý ročník, a to už sem jezdili lidi nejenom z okolí Hradce, ale také z Prahy, z Českých Budějovic, z Olomouce, až se z toho stala taková otevřená zóna a pro mne se začala objevovat čím dál tím větší zodpovědnost za tu školu. Dodnes obdivuji ty, kteří sem dojíždějí i z velké dálky. Je to pro ně oběť a pro mne závazek. Dřív jsem měl pocit, že ty lidi musíme něco učit. Teď mám pocit, že nic nechci učit, že chci, aby se lidi učili sami, aby rozpoznávali svoje meze. Chci jim jenom pootevřít dveře... Úkoly, které dnes dostávají, jsou někdy tak strašně abstraktní, že se nedají ani vysvětlit. Každý si musí to zadání přečíst tak, jak chce, a tak se k němu postavit. Ten přístup má ohlas, zatím nás v tomto běhu opustili jenom dva lidi z šestadvaceti.

Studovala jsem HFK v letech 2003 – 2004, to byl druhý běh, který jsi vedl. Vnímáš hodně velký rozdíl v tom, jak vypadalo studium tehdy a jaké je dnes?

Rozdíl je tam vždycky. Jednak je to rozdíl v tom, že ti lidi jsou různí, a je to jiné i v tom, že se s fotografií dějí strašně věci. Fotografie se dnes ubírá divnými cestami. Poznáš reklamní fotografie od Jardy Prokopa ze Zlína, poznáš fotografie z Opavy, ale nepoznáš fotografie z FAMU – tam mi to přijde úplně vyprázdňené. Ale když vezmeš světovou fotografii – já nevím, kde ta česká fotografie je v tom světovém kontextu. Sám se v tom, popravdě řečeno, nevyznám. Přijdu do Rudolfiny na výstavu, kde někdo říká nějaké věci, které dvacet let tuším, ale nikdy jsem neměl potřebu se tím zabývat. Pak tam přede mne postaví pět set fotografií mladé umělkyně a říkají, jak je to geniální. Ono to geniální je, ale podle toho, jak ona vidí svět, tak se ona k tomu světu chová. Ale abych já sám byl odvázaný kvůli tomu, že nějaká paní zjistila, že byl v Indii člověk, který napsal místopis ptáků, a ten člověk se jmenoval James Bond, tak ona si půjčila všechny filmy s Jamesem Bondem a hledala ptáky, kteří tam nebyli narežirovaní, ale

lítali tam, když se natáčela scéna... A ona udělá celou jednu místnost Rudolfinu plnou ptáků, kteří tam lítali, když se natáčel James Bond. (pozn. autorky: Jedná se o dílo newyorské konceptuální umělkyně Taryn Simon – *Terénní průvodce po ptactvu Západní Indie, 2014.*)

To je klasický koncept.

Samozřejmě, Štěpán Grygar řekl, že to je nejlepší konceptuální fotografa současnosti.

Štěpán Grygar se konceptem zabývá, napsal knihu o konceptu ve fotografii...

On prostudoval Sol LeWitta, který je duchovní otec konceptu... Štěpán je konceptualista tělem i duší. ...

Naše debata se od Hradecké fotografické konzervatoře začíná stáčet poněkud jiným směrem. Pokouším se vrátit k tématu:

Co třeba koncept a Hradecká fotografická konzervatoř? Dělají tady posluchači také konceptuální věci?

Samozřejmě dělají. Ale je to koncept, který je zde nutně časově omezený. A já si zatím netroufám jim dát takové zadání... Koncept bych si představoval tak, že by si měli udělat projekt, nějakou duševní osnovu, a s tou potom třeba půl roku pracovat.

Nicméně přemýšlení o fotografii, to tady učíte. I od nás jste vždy vyžadovali explikaci, a to nejen při odevzdání fotografií, např. výstavního souboru, ale před započítím práce – náš záměr. A byla jsem toho svědkem i nyní, když jsem v květnu navštívila vaši sobotní výuku. Posluchači s vámi konzultovali své záměry při fotografování architektury.

Jde o to, aby si lidi uvědomili, že architektura je v první řadě nositelem obsahu. A když budeš umět přečíst ty obsahy, tak musíš přečíst i způsob, jak ty obsahy budeš zviditelňovat. Ale to není zrovna konceptuální cvičení. Z hlediska dotyků s konceptem měli například zadání, že pracovali na téma – čas v obraze. Pro příklad: někdo třeba postaví na zelené louce budovu, kolem vysadí stromy, vytvoří park. A ten čas jde paralelně vedle sebe, trvale běží – budova se nemění, ale mění se ten okolní porost. To je trvalý čas, který probíhá, ať se nám to líbí nebo nelíbí. A pak je čas, kterým je okamžik, v té fotografii. Na dvoře domu budou stát dvě auta, bude padat sníh, pak to jedno auto odjede a ty uvidíš fotogra-

fii, kde bude jedno auto zapadané sněhem a vedle něj černý flek, kde stálo to druhé auto – tak je to taky čas v obraze. A já chci, aby si oni tyhle souvislosti uvědomovali. Že čas je jeden ze signálů, které ten obraz tvoří. A s tím časem, přestože je vlastně neviditelný, musejí v obraze počítat.

Tvým vyprávěním jsi mi teď připomněl pana prof. Luvíka Barana, se kterým jsi zdejší konzervatoř začínal. Přednášel nám o čtení fotografického obrazu, kdy vycházel ze své tehdy ještě nepublikované knihy *Obraz jako dialog s časem*.

Ta kniha, to bylo ale spíš dílo Saši, jeho syna.

Jak si vzpomínáš na spolupráci s panem prof. Baranem?

Baran byl můj učitel na FAMU. Když jsem Janě Neugebauerové kývnul, že se pokusím tu školu vést, oslovil jsem Ludvu jen tak jako mimochodem, jestli by mi třeba nechtěl někdy pomoci. On se toho chytil, hrozně to měl rád, těšil se na ty soboty, říkal: „Pepíčku, a co příště?“, a já jsem ho do Hradce vozil... Jemu se to strašně líbilo. Pro něj to bylo velmi osvobozující. Existuje spousta jeho přednášek, na které si psal rukopisné poznámky. A já, když jsem potřeboval, požádal jsem ho, ať si připraví přednášku třeba na téma reportážní fotografie. A on udělal dvacetistránkový elaborát, kde zahrnul všechno možné. Ale upřímně řečeno, dnes už se k tomu moc nevracím. A uvažuji o tom, že už s tím tady taky švihnu... Ale chci, aby ten následník, který to převezme, nepřebíral školu Ptáčkovu, ale chci, aby si udělal svoji. Dokonce bych ani nechtěl, aby někdo věděl, jaké tady byly učební osnovy. Tak jako já jsem nepokračoval v učení Šmoka, ale udělal jsem si svoji filozofii toho vzdělávacího kurzu, tak chci, aby nový nástupce – a zatím mám tři kandidáty – aby se mezi sebou dohodli... Protože já nechci rozhodovat: budeš to dělat ty – a ty mu budeš dělat asistenta... Jsou to tři plnohodnotní, stejnocenní lidé. A vůbec nechci, aby dělali to, co dělám já.

Vzpomínám si, když jsem nastoupila na HFK, dal jsi nám první test. Dostala jsem otázku: Co je to sikhismus? To jsem sice věděla, ale říkala jsem si: Na jakou školu jsem se to vlastně dostala? Na fotografickou? A pak to pokračovalo: architektura, Toltékové, pyramidy...

To je strašně jednoduché. Tenhle všeobecný test se každý rok mění, ale vždycky tím začínáme. Já se potřebuji dozvědět, jakým jazykem s těmi lidmi mám mluvit. Jsou tady často inženýři, ale humanitně vzdělaných lidí je tady minimum.

Nehodnotím jednotlivce, potřebuji vědět ten průměr, jak k nim mohu mluvit. ... Letos mne posluchači velmi příjemně překvapili.

Jak vnímáš masivní nástup digitálních technologií? Změnilo to nějak Hradeckou fotografickou konzervatoř?

Myslím, že ji to zas tak moc nezměnilo. Já jsem tak trošku tradicionalista a chci, aby se lidi alespoň seznámili s klasickou analogovou fotografií, takže oni museli projít procesem nafotografování na klasický černobílý materiál, vyvoláním negativu... Udělat třeba i černobílou reprodukcí, aby se s tím seznámili. Jednak tady ta laboratoř a temná komora je, tak ať je alespoň trošku využitá... ale u těchto lidí se stala naprosto odlišná věc: minimálně pět z nich si koupilo velkoformátovou kameru. A používají ji. ... Já ty lidi pořád vedu k tomu, že cesta ke vzniku dobré fotografie vede v první řadě přes tvůj mozek, přes ty tvoje receptory, které vnímají realitu. A jestli něco realita není, tak je to prostá reprodukce reality. A fotografie musí být něco víc než reprodukce reality. Chci, aby si vyzkoušeli různé experimenty, aby se „utrhlí z řetězu“, a ta černobílá fotografie jim v tom pomáhá daleko víc. Proto mají ta volná cvičení. Na dnešek měli například zadání: Vytvoř jakoukoli fotografii jakoukoli technologií, ale aby to byla krásná fotografie s tématem „záhada“ nebo „tajemství“. Nejdřív byli zaražení, ale pak patnáct lidí přineslo krásné fotografie. Nádherné. Oni ten potenciál mají. Jenom nevědí, jak s ním zacházet... Měli jsme před chvílí přednášku na téma portrét. Ivo Gil tam inženýrsky přesně vyjmenoval jednotlivé věci, já jsem to komentoval s různými přesahy do literatury, národnosti – jak se chová Polák, jak Američan – přes Yousufa Karshe jsme se k tomu dostali... Já to nemám moc rád, když je to připravené, protože když něco připravíš, tak vždycky na něco zapomeneš a nikdy nemáš šanci říct všechno, co víš. Vždycky je to o tom, že víc věcí se neřekne, než řekne. A ty, které se řeknou, jsou pořád lepší než ty, které se neřeknou. A to je filozofie celé této školy.

Učil jsi na FAMU, znáš prostředí i jiných škol. Je Hradecká fotografická konzervatoř v něčem výjimečná?

V čem vnímám výjimečnost... Hned první semestr ti lidé cítili, že sice jsme na ně dva, ale jsme obrovská přesila. A oni se semkli. Vytvořili si sociální síť, tam si psali... Řekli jsme jim: mějte si klidně svoje síť, ale zůstaňte každý sám

sebou. Ne aby někdo vymyslel: budeme fotografovat tohle, a pak to dvacet lidí přineslo podle toho návodu. To jsem jim naštěstí rozmluvil. Ale jsou kompaktní jednotka, kamarádí spolu, těší se na společná setkání. Některé běhy HFK byly úplně skvělé. Třeba z jednoho ročníku se tři lidi dostali na ITF – Ondřej Staněk, Petr Jiskra, Lucka Dvořáková... (pozn. autorky: absolventi z roku 2010)

Studium na Hradecké fotografické konzervatoři trvá rok a půl. Vidíš rozdíl mezi tím, s čím lidé přišli na začátku, a jak fotí po absolvování HFK, když ze školy odcházejí?

Je to jejich zásluha a ten rozdíl je obrovský. Ti lidé si uvědomí, že fotografie není jen reprodukováná realita, lhostejno jedná-li se o krajinu nebo třeba dvoj-portrét... Ti lidé jsou převedeni na jinou kolej, jedou náhle jiným vlakem, než je ten, na který byli dosud zvyklí. ... Spousta z nich si začne kupovat encyklopedie, sami se vzdělávají, aby vnímali fotografii, svůj oblíbený obor, v širším kontextu, v souvislostech s ostatními obory. Je to jejich problém, jak se s tím srovnají. ... Víc pro ně udělat nemůžu.

ZHODNOCENÍ ČINNOSTI HRADECKÉ FOTOGRAFICKÉ KONZERVATOŘE V LETECH 2001 – 2014

Znovuobnovená Hradecká fotografická konzervatoř zatím završila sedm tzv. běhů, každý z nich v délce tří výukových bloků. (Termín „semestr“ se namísto slovního spojení „výukový blok“ sice v praxi používá, ale měl by být vyhrazen pouze pro vysokoškolské studium, jímž HFK není.) V roce 2001 se hlásil rekordní počet zájemců: 68. Bylo to zřejmě způsobeno tím, že od roku 1994 již nebyla v Hradci Králové možnost se do takového studia přihlásit, přitom tradice Šmokovy Východočeské lidové konzervatoře sahá až do roku 1963. Poptávka po studiu se tak zřejmě nashromáždila za několik let. Za rok 2003 tento údaj chybí, ale soudě podle 28 přijatých byl asi převis poptávky stále značný. V dalších letech bylo zájemců podstatně méně, ne u všech ročníků máme k dispozici přesné číselné údaje, ale pokud existují, uchazečů bylo 31 nebo 32.

Přijímací pohovory na HFK, prosinec 2012. Foto archiv Impulsu.

Z rozhovorů s vedoucími lektory vyplynulo, že nikdo sice ze studia posluchače „nevyhazuje“, ale ti, kteří přestanou stíhat plnit domácí úkoly, resp. je předělávat tak, aby prošly hodnocením, odpadají postupně sami. Pokud k tomu mají posluchači závažné důvody a stane se tak až ke konci studia, mohou zažádat o odklad a bývá jim vyhověno. Také se stává, že z celkového počtu přijatých jeden až dva lidé ke studiu vůbec nenastoupí. Číselné údaje korespondují se subjektivním hodnocením lektorů, kteří za nejslabší považovali poslední dva běhy: 2011 – 2012 a 2013 – 2014. Současný běh 2015 – 2016 oba lektoři opět chválí, jednalo se tedy jen o dočasnou situaci. Kromě těchto posledních dvou běhů se v předcházejících letech vždy někdo z absolventů hlásil ke studiu na ITF a alespoň jeden byl přijat. Většinou to bylo v roce absolutoria HFK, ale někdy o dva nebo dokonce o čtyři roky později.

Ročník HFK:	Počet přijatých:	Počet absolventů:	Na ITF přijati:
2001 – 2002	33	22	2
2002 – 2003	28	18	1
2005 – 2006	21	9	1
2007 – 2008	23	14	2
2009 – 2010	23	16	3
2011 – 2012	23	13	0
2013 – 2014	26	13	0

Za dvanáct let existence HFK absolvovalo školu 105 fotografů. Že jejich složení jde napříč celým spektrem populace, včetně všech věkových stupňů, podobně jako tomu bylo na Šmokově VČLK, dokazují i slova Martina Lukeše, absolventa z roku 2012 [51]: *„První co mě po přijetí na školu překvapilo, byl věkový rozptyl mých spolužáků a spolužaček. Té nejmladší je 22 let a té nejstarší 66. Škola je tedy otevřena fotografům všech věkových skupin. Jediným měřítkem našich znalostí byly vždy pouze fotografie, které jsme při odevzdávání úkolů vyskládali na stůl. V té chvíli jsme si byli vždycky všichni rovni.“* Preferenci výběru HFK vysvětluje tímto způsobem: *„Vzhledem ke své pracovní vytíženosti, jsem ale musel vybírat pouze školy s možností dálkového studia. Navíc moje ambice nebyly tak vysoké, abych se pokoušel dostat na FAMU, Baťovu univerzitu ve Zlíně, nebo Slezskou univerzitu v Opavě. Najít nějakou zlatou střední cestu nebylo nako-*

nec vůbec jednoduché. Podobných škol totiž u nás bohužel moc není. Nakonec jsem se úplně náhodou dozvěděl o Hradecké fotografické konzervatoři...“ Tento důvod rozhodně není ojedinělý, jak jsem se mohla přesvědčit při mnoha osobních rozhovorech se současnými i minulými posluchači HFK. Hradecká fotografická konzervatoř představuje dobrou alternativu. Není tak náročná jako vysokoškolské vzdělání v oboru fotografie, je mnohem snazší se na ni dostat, ale přitom si drží laťku kvality a není podbízivá jako mnohé komerční kurzy, které leckdy kvalitu obětují na úkor finančního zisku. Na HFK vyučují osobnosti, které to vzhledem k výši odměny rozhodně nemohou chápat komerčně. Zřejmě je na tom láká svobodný prostor, ve kterém mohou svoje znalosti a zkušenosti předávat dál. Přitom nejsou svázáni osnovami danými zvenku, ale tvoří si je sami.

Vzhledem k renesanční „rozevlátosti“ doc. MgA. Josefa Ptáčka by se právě v tomto aspektu mohlo skrývat riziko, ale naštěstí je zde MgA. Ivo Gil, který udržuje systematický přístup, stejně jako to před ním dělal prof. Ludvík Baran – oba v návaznosti na prověřenou Šmokovu tradici. A jelikož oba dva své spolupracovníky, minulého i současného, si vybral Josef Ptáček sám, určitě moc dobře ví, proč to dělá. Lektoři jsou laskaví, ale nesmlouvaví. Domácí úkoly je nutno přepracovávat tak dlouho, dokud nesplní požadovaný standard, že „lépe už to nejde“. Ve stylu výuky je HFK výbornou přípravou právě pro studium na ITF, které je samozřejmě mnohem náročnější, strukturovanější a delší, ale návyky, které si absolventi na HFK vytvoří, se jim při kombinovaném studiu tvůrčí fotografie na ITF velice dobře hodí.

Kdysi, v roce 2004, jsem o HFK napsala, že je školou „rozvojovou“ a v tomto názoru jsem se jen utvrdila. V hodnocení HFK ústy absolventů se opakuje jeden leitmotiv: Škola jim otevřela obzory, donutila je přemýšlet, vedla k hlubšímu poznání sebe sama, k dalšímu samostudiu, změnila jejich pohled na fotografii a na uměleckou tvorbu vůbec. Kdo vydržel až do konce, neodešel nepoznamenán, v tom pozitivním smyslu slova.

V této práci nebyl prostor na rozbor a hodnocení veškerých fotografických aktivit Impulsu Hradec Králové, centra pro podporu uměleckých aktivit, a Volného sdružení východočeských fotografů, původně občanského sdružení, nyní zapsaného spolku, který s Impulsem úzce spolupracuje. Jedná se nejen o bohatou **vzdělávací činnost**, kdy kromě HFK stále probíhají kurzy fotografování pro začátečníky (vedli je nejprve Miroslav Švec, později postupně Milan Michl, Otmar Petyniak a Ivan Nehera), ale i kurzy černobílé fotografie (Katuše Krejčíková,

Workshop historických technik s Ivanem Neherou, 2014. Foto archiv Impulsu.

*Krajinářský workshop se Ctiborem Košťálem, 2010.
Foto archiv Impulsu.*

Workshop strukáže s Vítězslavem Krejčím, 2011. Foto archiv Impulsu.

Otmar Petyniak, Ivan Nehera), speciálních technik, historických technik (vyučoval Jiří Petera, v současnosti Ivan Nehera), víkendové semináře zaměřené na fotografování krajiny, práci s velkoformátovou kamerou, portrétní fotografii, fotografii aktu a další.

V souladu s postupující digitalizací nelze nevzpomenout na vynikající kurzy **Ing. Jiřího Petery**, které pod patronací Impulsu průběžně (několik sobot nebo nedělí v řadě za sebou) probíhají v počítačové učebně Střední školy aplikované kybernetiky v Hradci Králové, jejímž je Petera kmenovým pedagogem. Jiří Petera byl dlouhá léta vývojovým pracovníkem Foma Bohemia a dnes kromě pedagogické činnosti na SŠAK v Hradci Králové a na pražské FAMU vede kurzy Impulsu pro veřejnost. Je nejen znalcem fotografické chemie, historických technik i digitálního zpracování obrazu, ale hlavně výborným učitelem. Kurzy, inovované podle technologického pokroku a vypisované podle aktuální poptávky, se vždy po určité době opakují. Jeden z těchto dlouhodobějších kurzů je zaměřen na práci s Photoshopem (8 – 10 celodenních praktických lekcí); završen bývá samostatným jednodenním workshopem zaměřeným na barevnou správu v celkovém workflow zpracování digitální fotografie (od nafotografování až po tisk). Další z kurzů (2 – 3 soboty) je zaměřen na základy typografie a práci s InDesignem, což mnozí fotografové využijí jako příležitost naučit se sazbu svých autorských knih a jedná-li se o studenty, sazbu svých diplomových prací. Výše zmíněných kurzů jsem se v průběhu let zúčastnila a musím ocenit vysokou profesionalitu a pedagogický um Jiřího Petery, se kterým byl schopen vysvětlit účastníkům principy vyučovaných procesů spolu s jejich aplikací v praxi. Nechyběly domácí úkoly, které jsme během kurzu museli průběžně plnit. Při srovnání ceny takového kurzu pořádaného Impulsem s cenou běžného komerčního kurzu, je tato spíše symbolická. Pro mnoho lidí, kteří se fotografií neživí, ale mají ji jako své hobby nebo jsou to studenti, to je jedna z mála dostupných příležitostí k získání dovedností na tomto poli.

Studenti HFK tak mají možnost, kromě svých vlastních víkendových workshopů, které během studia proběhnout dva, maximálně tři, zúčastnit se kteréhokoli z dalších vzdělávacích programů Impulsu a rozšířit si tak znalosti a dovednosti právě v té oblasti, kde to nejvíce potřebují.

Impuls Hradec Králové spolu s VSVF však organizuje také bohatou **výstavní činnost**. Kurátorskou aktivitu kromě Jany Neugebauerové zastávají lidé z rady VSVF, zkušené fotografy, pedagogy, kurátory. Instalace výstav většinou leží na bedrech Jany Neugebauerové, stejně tak organizační stránka výstavní činnosti, kdy po zrušení výstavní síně Foma Bohemia od roku 2009 našly fotografické výstavy své nové místo (přesněji řečeno: Jana Neugebauerová našla pro fotografické výstavy nové místo.) v různých výstavních sálích a galeriích Hradce Králové. Absolventské výstavy HFK probíhají v prostorách galerie *U Přívozu*, která je součástí nové budovy státní vědecké knihovny, výstava vítězů a vybraných účastníků soutěže *Premiéra* probíhá v galerii *Na Hradě* v komplexu lékařské knihovny, *Salon východočeské fotografie* se pravidelně koná v sálech *Muzea Východních Čech*, další výstavy probíhají v *Informačním centru města Hradce Králové*, v alternativní jídelně *Bazalka* i jinde.

Stalo se dobrým zvykem, že na valné hromady VSVF jsou zváni významní fotografy na **přednášky a besedy** spojené s prezentací své tvorby.

K vyhodnocení soutěže *Premiéra* vždy patří **rozborový seminář** určený široké fotografické veřejnosti. Je spojený s promítáním vítězných snímků a komentářem členů poroty.

K Impulsu a VSVF neodmyslitelně patří **publikační činnost**. Kromě časopisu *Fotoimpuls*, který vychází třikrát ročně a členové VSVF jej dostávají zdarma, pouze za roční členský příspěvek 200 Kč, vychází průběžně *Encyklopedie východočeské fotografie*. Koordinátorem dlouhodobého projektu je Mgr. Jiří Zikmund, redakční práci vykonává Jana Neugebauerová, autory jednotlivých hesel jsou fotografy z VSVF, často lektory kurzů, je zajištěna profesionální grafická úprava i jazyková korektura, vydává VSVF.

V konání VSVF je vždy vítaná **iniciativa jednotlivců**, jako je např. Vladimír Skalický z Lanškrouna, který nejenže organizuje zajímavé fotografické akce a výstavy, ale zrealizoval i vydání *Almanachu východočeské fotografie*.

Na **webových stránkách Impulsu** lze vyhledat informace o veškerém fotografickém dění v regionu, od roku 2011 včetně digitální verze zpravodaje Fotoimpuls. Je možné se hlásit do kurzů, stát se členem VSVF, navštěvovat výstavy, využít temnou komoru a pracovat s materiály z **odborné knihovny**, kterou Jana Neugebauerová postupně buduje.

V mnoha pohraničních regionech se rozvíjí úspěšná **zahraniční** či spíše **přeshraniční spolupráce**, zejména s Poláky (Náchod, jednotlivé fotokluby, skupina 5+1 apod.), ale i spolupráce VFVS s fotografy ze Slovinské Jesenice.

Podrobnosti o vzdělávací, výstavní i publikační činnosti lze najít ve výročních zprávách Volného sdružení východočeských fotografů publikovaných na stránkách časopisu FotoImpuls.

Hradecká fotografická konzervatoř do této mozaiky aktivit neodmyslitelně patří, není od nich izolovaná. To je velmi důležité pro kontinuitu činnosti VSVF a hlavně pro setkávání lidí se stejným zájmem. Jde však o mnohem víc než jen o klubovou činnost. Tím, že zde jsou otevřeny různorodé možnosti vzdělávání, včetně Hradecké fotografické konzervatoře, dochází ke kultivaci celého prostoru, k porovnávání tvorby nejen v rámci školy, ale i soutěže *Premiéra, Salonu*, výstav a nejrůznějších besed s projekcemi. Je to podhoubí, které je potřebné k tomu, aby z něj mohly čas od času vypučet výhonky výjimečnosti, originality a tvorby, která hranice regionu přesáhne.

Zajímá mne, kam se bude Hradecká fotografická konzervatoř ubírat dál. Jsem zvědavá, jestli Josef Ptáček opravdu přenechá žezlo mladším nebo vytrvá i v dalších letech. Těším se na to, co nového budoucnost přinese. Velice si vážím práce neúnavného „školníka“, Jany Neugebauerové. Je spojovacím článkem a spolehlivou jistotou a nám fotografům pomáhá vytvářet pocit, že nežijeme ve vzduchoprázdnu, že někam patříme.

Lze si jen přát, aby kontinuita fotografického vzdělávání typu Hradecké fotografické konzervatoře zůstala v Hradci Králové i nadále zachována a přispívala tak ke kultivaci a dobrému jménu nejen východočeské fotografie.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY:

TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

BARAN, Alexander, BARAN, Ludvík: **Obraz jako dialog s časem**. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2007. 302 s. ISBN 80-7068-205-1

BAUEROVÁ, Jana: **Petr Balíček – fotograf**. Teoretická bakalářská práce. ITF FPF SU v Opavě. Opava, 2012. 123 s.

BIRGUS, Vladimír; MLČOCH, Jan: **Česká fotografie 20. století**. Praha: Nakladatelství KANT ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze, 2010. 390 s. ISBN 978-80-7437-026-7 (KANT). ISBN 978-80-7101-089-0 (UPM).

BIRGUS, Vladimír; MLČOCH, Jan: **Česká fotografie 20. století: průvodce**. Praha: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze a nakladatelství KANT, 2005. 163 s. ISBN 80-7101-041-3 (UPM). ISBN 80-86217-90-6 (KANT).

BIRGUS, Vladimír; SCHEUFLER, Pavel: **Fotografie v českých zemích 1839 – 1999**. Praha: Grada Publishing, spol. s r. o., 1999. 215 s. ISBN 80-7169-902-0

BŘICHÁČEK, Pavel: **Institut výtvarné fotografie Svazu českých fotografů**. Teoretická bakalářská práce. ITF FPF SU v Opavě. Opava, 1997.

FRÝDLOVÁ, Jana: **Fotografie na grafické škole v Praze**. Opava, 2007. 201 s. Teoretická diplomová práce. Institut tvůrčí fotografie PFP Slezské univerzity, Opava.

HOLLAN, Jaroslav: **Vývoj fotografického školství v Československu a výuky fotografie na FAMU**. Praha, 1991. 43 s. Závěrečná teoretická práce na katedře fotografie FAMU, Praha.

HLAVICA, Martin: **Ivo Gil**. Opava, 2013. 116 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PFP Slezské univerzity, Opava.

KUBÍČEK, Michal: **10 let Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě**. Opava, 2002. Teoretická bakalářská práce. ITF FPF SU v Opavě.

KUBÍČEK, Michal: **Institut tvůrčí fotografie 1971 – 2005**. Opava, 2005. Teoretická diplomová práce. ITF FPF SU v Opavě.

MALŮŠEK, Marek: *Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity v Opavě v letech 2006 - 2010*. Opava, 2012. 282 s. Teoretická diplomová práce. Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity, Opava.

MENTBERGER, Petr: *Josef Ptáček*. Opava, 2011. 80 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity, Opava.

NAGY, Petr: *Fotografové Aneta a Petr Maclovi*. Opava, 2011. 78 s. Teoretická diplomová práce. Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity, Opava.

NĚMEČEK, Miroslav: *Prof. Ján Šmok – osobnost a dílo*. Opava, 2000. 85 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity, Opava.

PETYNIAK, Otmar: *Královéhradecká amatérská fotografie v letech 1945 - 1989*. Opava, 2000. 85 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity, Opava.

PETYNIAK, Otmar: *Hradec Králové, fotografické vzdělávání*. In Encyklopedie východočeské fotografie, List. Č. 43: Hradec Králové, 2009. Volné sdružení východočeských fotografů. ISBN 80-239-6812-2

PETYNIAK, Otmar: *Hradec Králové, fotografie 1945 – 2000*. Opava, 2003. 185 s. Teoretická diplomová práce. Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity, Opava.

PRAŽAN, Emil: *Česká filmová šedesátka*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2013. 144 s. ISBN 978-80-7425-174-0

PRAŽAN, Emil: *Kronika českého amatérského filmu*. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2005. 326 s. ISBN 80-7068-189-6

SOUČEK, Ludvík: *Reamaterizace amatérské fotografie*. Československá fotografie, 1963, č. 7, s. 217. In POSPĚCH, Tomáš, (ed.) Česká fotografie 1938 – 2000 v recenzích, textech, dokumentech. Hranice: DOST, 2010. s. 156-158. ISBN 978-80-87407-01-1, s. 157-158

PERIODIKA:

Absolventská. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 3, s. 4.

ANTOŠOVÁ, Kamila, MACLOVÁ, Aneta: **Hradecká fotografická škola.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1997, č. 2, s. 3.

BARAN, Ludvík: **Absolventská výstava Hradecké fotografické konzervatoře 2003 – 2004 – úvodní slovo.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2004, č. 3, s. 12.

Co mi dala a co mi vzala Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2004, č. 3, s. 10.

Co mi dala a co mi vzala Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2010, č. 3, s. 26-32.

EXNAROVÁ, Alena: **S Honzou Dvořákem o IMPULSu.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2000, č. 3, s. 2.

Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, ročníky 1996 – 2016

Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2009, č. 1, s. 1.

Fotografická škola – Práce na vlastním projektu. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1998, č. 3, s. 10.

HLAVICA, Martin: **Ivo Gil.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2014, č. 1-2, s. 16-21.

HLAVICA, Martin: **Martin Hlavica o svém učiteli.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2014, č. 1-2, s. 21.

Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2000, č. 2, s. 10

Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2000, č. 3, s. 20.

Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2004, č. 2, s. 6.

Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2002, č. 2, s. 7.

Hradecká fotografická konzervatoř. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2006, č. 3, s. 20.

Hradecká fotografická konzervatoř, fotografický vzdělávací kurz. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2013, č. 3, s. 39.

Hradecká fotografická škola. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 3, s. 5.

Hradecká fotografická škola. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 4, s. 3.

Hradecká fotografická škola. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1997, č. 3, s. 3.

MACLOVÁ, Aneta: **Milí čtenáři ...** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1997, č. 1, s. 1.

MACLOVÁ, Aneta: **Milí čtenáři...** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1998, č. 1, s. 1.

MACLOVÁ, Aneta: **Víkend s Jindřichem Štreitem.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 3, s. 3-4.

Řekli o „Konzervatoři“. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2002, č. 2, s. 5.

Valná hromada našeho sdružení. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 2, s. 1-2.

Vážení fotografové... Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1999, č. 2, s. 2.

Zpráva o činnosti Volného sdružení východočeských fotografů za rok '97. Fotoimpuls, zpravodaj volného sdružení východočeských fotografů, 1998, č. 2, s. 3.

Zveme vás na výstavu absolventů hradecké fotografické konzervatoře. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2009, č. 1, s. 1.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

<http://www.impulshk.cz/zrizovaci-listina.html>

http://www.impulshk.cz/files/vyrocni_zpravy/vyrocni-zprava-za-rok-2013.pdf

<http://portaro.eu/huav/authorities/14579#?id=7kKy8DYBQwWWSw5clQE7q-g&pageSize=30&sorting=relevance>

<http://uhv.upce.cz/cs/jiri-zikmund/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Milo%C5%A1_Voj%C3%AD%C5%99

http://www.rozhlas.cz/hradec/naseakce/_zprava/pavel-rejtar-z-hronova-pije-ze-studanky-imaginace-nefotografuje-tvori--1392844

<http://www.impulshk.cz/clanky-hradecka-fotograficka-konzervator-2015-2016.html>

<http://www.impulshk.cz/clanky-hradecka-fotograficka-konzervator-2015-2016.html>

<http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/461615-miroslav-zajic.html>

<http://www.sejn.cz/dilo/fotografie/fotografie-80>

http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/adalbertinum-stavba-jako-blesk-budovu-staveli-jen-rok-a-pul-20140729.html

<http://www.maclova.cz/o-mne/zivotopis>

<https://trutnovinky.cz/zpravy/aktuality/2016/brezen/trutnovsky-fotoklub-letos-slavi-sedesatku/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_B%C3%A1rta

<http://citaty.net/autori/konfucius/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_%C5%A0mok

<https://www.megapixel.cz/fotograficky-impuls>

http://jindrichohradecky.denik.cz/kultura_region/z-hradce-zmizi-vzacna-sbirka-fotografii-20130201.html

<http://www.lko.cz/nase-skola>

OSOBNÍ ROZHOVORY:

Rozhovor s Mgr. Jiřím Zikmundem, Hradec Králové, 1. 4. 2016

Rozhovor s MgA. Ivo Gilem, Praha, 13. 4. 2016

Rozhovor s Mgr. Jarmilou Šlaisovou, Hradec Králové, 21. 4. 2016

Rozhovor s doc. MgA. Josefem Ptáčkem, Hradec Králové, 9. 5. 2016

Rozhovor s Mgr. Jarmilou Šlaisovou, Hradec Králové, 2. 6. 2016

Rozhovor s Janou Neugebauerovou, Hradec Králové, 12. 6. 2016

Rozhovor s Ing. Emilem Pražanem, Praha, 4. 7. 2016

Rozhovor s Ivanem Neherou, Hradec Králové, 31. 7. 2016

DALŠÍ PRAMENY:

Archiv Hradecké fotografické konzervatoře 2001 – 2016.

BARAN, Ludvík: ***Hradecká fotografická konzervatoř. Impuls, SAK.*** Dopis Mgr. Jarmile Šlaisové a návrh osnov, 20. srpna 2000.

BAUEROVÁ, Jana: ***S Barborou Pejškovou o fotografii a prostoru, rozhovor.*** 2014

Hradecká fotografická konzervatoř 1991 – 1993, pozvánka na závěrečné setkání posluchačů III. Semestru, 12. března 1993.

Impuls Hradec Králové, Hradec Králové, 2007. 46 s. Propagační brožura. Středisko amatérské kultury Impuls, Hradec Králové.

Soukromý archiv PaedDr. BcA. Jany Bauerové.

Soukromý archiv Ivana Nehery.

Soukromý archiv Mgr. et Bc. Jarmily Šlaisové.

Soukromý archiv Mgr. Jiřího Zikmunda.

ŠLAISOVÁ, Jarmila: ***Impuls Hradec Králové – přehled činnosti 2007 – 2011.*** Středisko amatérské kultury Impuls, Hradec Králové.

ŠMOK, Ján: ***Škola fotografie.*** Skripta pro potřeby Východočeské lidové konzervatoře Hradec Králové, 1984.

Výroční zprávy o činnosti Volného sdružení východočeských fotografů.
1996 – 2015

ZIKMUND, Jiří: **Návrh koncepce Královéhradecké fotografické konzervatoře (školy) při agentuře IMPULS Hradec Králové**, 4. března 1991. 4 s.

SEZNAM CITACÍ:

[1] SOUČEK, Ludvík: **Reamaterizace amatérské fotografie**. Československá fotografie, 1963, č. 7, s. 217. In POSPĚCH, Tomáš, (ed.) Česká fotografie 1938 – 2000 v recenzích, textech, dokumentech. Hranice: DOST, 2010. s. 156-158. ISBN 978-80-87407-01-1, s. 157-158

[2] BŘICHÁČEK, Pavel: **Institut výtvarné fotografie Svazu českých fotografů**. Teoretická bakalářská práce. ITF FPF SU v Opavě. Opava, 1997.

[3] **Katalog 14. Národní výstavy amatérské fotografie konané v roce 1994 v Kolíně**. In NĚMEČEK, Miroslav: **Prof. Ján Šmok – osobnost a dílo**. Opava, 2000. 112 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PFP Slezské univerzity, Opava. str. 60

[4] NĚMEČEK, Miroslav: **Prof. Ján Šmok – osobnost a dílo**. Opava, 2000. 112 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PFP Slezské univerzity, Opava. str. 99

[5] PETYNIÁK, Otmar: **Hradec Králové, fotografické vzdělávání**. In Encyklopedie východočeské fotografie, List. č. 43: Hradec Králové, 2009. Volné sdružení východočeských fotografů. ISBN 80-239-6812-2

[6] NĚMEČEK, Miroslav: **Prof. Ján Šmok – osobnost a dílo**. Opava, 2000. 112 s. Teoretická bakalářská práce. Institut tvůrčí fotografie PFP Slezské univerzity, Opava. str. 99

[7] REJTAR, Pavel: **Je tady někdo, kdo umí fotografovat?** FotoImpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2001, č. 3, s. 19.

[8] <http://www.impulshk.cz/zrizovaci-listina.html>, http://www.impulshk.cz/files/vyrocní_zpravy/vyrocní-zprava-za-rok-2013.pdf

[9] **Rozhovor s Ing. Emilem Pražanem**, Praha, 4. 7. 2016

- [10] **Rozhovor s Mgr. Jarmilou Šlaisovou**, Hradec Králové, 2. 6. 2016
- [11] EXNAROVÁ, Alena: **S Honzou Dvořákem o IMPULSu**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2000, č. 3, s. 2.
- [12] ZIKMUND, Jiří: **Návrh koncepce Královéhradecké fotografické konzervatoře (školy) při agentuře IMPULS Hradec Králové**, 4. března 1991. 4 s.
- [13] **Hradecká fotografická konzervatoř 1991 – 1993**, pozvánka na závěrečné setkání posluchačů III. Semestru, 12. března 1993.
- [14] <https://trutnovinky.cz/zpravy/aktuality/2016/brezen/trutnovsky-foto-klub-letos-slavi-sedesatku/>
- [15] **Impuls Hradec Králové**, Hradec Králové, 2007. 46 s. Propagační brožura. Středisko amatérské kultury Impuls, Hradec Králové. s. 22
- [16] MACLOVÁ, Aneta: **Víkend s Jindřichem Štreitem**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 3, s. 3-4.
- [17] **Absolventská**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 3, s. 4.
- [18] ZIKMUND, Jiří: **Jak dál ve fotografickém vzdělávání v Hradci Králové**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 2, s. 5.
- [19] **Hradecká fotografická škola**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 3, s. 5.
- [20] **Hradecká fotografická škola**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 4, s. 3.
- [21] ANTOŠOVÁ, Kamila, MACLOVÁ, Aneta: **Hradecká fotografická škola**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1997, č. 2, s. 3.
- [22] **Hradecká fotografická škola**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1997, č. 3, s. 3.
- [23] <http://www.maclova.cz/o-mne/zivotopis>
- [24] **Valná hromada našeho sdružení**. Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1996, č. 2, s. 1-2.
- [25] MACLOVÁ, Aneta: **Milí čtenáři...** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1997, č. 1, s. 1.

- [26] MACLOVÁ, Aneta: **Milí čtenáři...** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1998, č. 1, s. 1.
- [27] **Zpráva o činnosti Volného sdružení východočeských fotografů za rok '97.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1998, č. 2, s. 3.
- [28] **Fotografická škola – Práce na vlastním projektu.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1998, č. 3, s. 10.
- [29] **Vážení fotografové...** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1999, č. 2, s. 2.
- [30] ŠMOK, Ján: **Škola fotografie.** Skripta pro potřeby Východočeské lidové konzervatoře Hradec Králové, 1984, s. 2
- [31] **Fotoimpuls,** zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 1999, č. 3, s. 1.
- [32] **Rozhovor s Mgr. Jarmilou Šlaisovou,** Hradec Králové, 21. 4. 2016
- [33] ŠLAISOVÁ, Jarmila: **Impuls Hradec Králové – přehled činnosti 2007 – 2011.** Středisko amatérské kultury Impuls, Hradec Králové.
- [34] **Hradecká fotografická konzervatoř.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2000, č. 2, s. 10.
- [35] **Hradecká fotografická konzervatoř.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2000, č. 3, s. 20.
- [36] **Řekli o „Konzervatoři“.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2002, č. 2, s. 5.
- [37] **Hradecká fotografická konzervatoř.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2002, č. 2, s. 7.
- [38] BARAN, Ludvík: **Absolventská výstava Hradecké fotografické konzervatoře 2003 – 2004 – úvodní slovo.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2004, č. 3, s. 12.
- [39] **Co mi dala a co mi vzala Hradecká fotografická konzervatoř.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2004, č. 3, s. 10.
- [40] **Hradecká fotografická konzervatoř.** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2004, č. 2, s. 6.

- [41] ***Co mi dala a co mi vzala Hradecká fotografická konzervatoř.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2010, č. 3, s. 26-32.
- [42] ***Hradecká fotografická konzervatoř.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2006, č. 3, s. 20.
- [43] BAUEROVÁ, Jana: ***S Barborou Pejškovou o fotografii a prostoru, rozhovor.*** 2014
- [44] ***Co mi dala a co mi vzala Hradecká fotografická konzervatoř.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2010, č. 3, s. 26-32.
- [45] ***Rozhovor s Mgr. Jarmilou Šlaisovou,*** Hradec Králové, 21. 4. 2016
- [46] ***Fotoimpuls,*** zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2009, č. 1, s. 1.
- [47] ***Zveme vás na výstavu absolventů hradecké fotografické konzervatoře.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2009, č. 1, s. 1.
- [48] ***Hradecká fotografická konzervatoř, fotografický vzdělávací kurz.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2013, č. 3, s. 39.
- [49] HLAVICA, Martin: ***Ivo Gil.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2014, č. 1-2, s. 16-21.
- [50] HLAVICA, Martin: ***Martin Hlavica o svém učiteli.*** Fotoimpuls, zpravodaj Volného sdružení východočeských fotografů, 2014, č. 1-2, s. 21.
- [51] <https://www.megapixel.cz/fotograficky-impuls>

SEZNAM UŽITÝCH ZKRATEK:

FAMU	Filmová akademie múzických umění
HFK	Hradecká fotografická konzervatoř
ITF	Institut tvůrčí fotografie
FPF SU	Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity
KKS	Krajské kulturní středisko
KOS	Krajské osvětové středisko
MZM	Moravské zemské muzeum v Brně
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
OKS	Okresní kulturní středisko
SAK	Středisko amatérské kultury
SČF	Svaz českých fotografů
SŠAK	Střední škola aplikované kybernetiky
UPM	Uměleckoprůmyslové museum v Praze

JMENNÝ REJSTŘÍK

A

Adler Rudolf 52
Alfieri Mario 56
Anděl Jaroslav 131
Anderlová Petra 93, 94
Andres Kamil 54

B

Balíček Petr 37, 40, 49
Baran Ludvík 11, 21, 39, 72,
77, 90, 91, 100, 102,
136, 147, 152
Bardoňová Alice 125
Bárta Jaroslav 57, 58, 59, 62,
64, 67, 68
Bauerová Jana 40, 93
Beneš Jindřich 129
Bernhard Jan 41, 49, 52
Bílek Miroslav 49
Birgus Vladimír 14, 16, 27
Bojanovský Ilja 15, 17
Břicháček Pavel 14
Bucková Věra 125
Buchertová Ingrid 93

C

Caltová Věra 131
Capoušková Zuzana 122

Č

Čečka Jiří 85, 88

D

Dařbuján Lukáš 103
Dias Pavel 52
Dondová Ivana 129
Dufek Antonín 132
Dvořák Jan 32, 38, 84
Dvořáková Lucie 113, 114,
149

E

Einhorn Erich 14
Exnarová Alena 32

F

Fabiánek Zdeněk 88
Fadrhonicová Edita 125
Faltusová Romana 93, 94
Fárová Anna 49, 131, 132
Fejfar Jiří 125
Fiala Břetislav 101
Fiala Darina 53, 128
Fialová Klára 113
Fingerland Antonín 40

G

Gažovciak Juraj 73, 88
Gil Ivo 11, 74, 90, 91, 99, 102,
103, 107, 109, 120, 123,
124, 130, 131, 132, 133,
148, 152
Guilds Veronika 103

H

Haismannová Lýdie 93, 94
Hák Miroslav 131
Havel Jiří 40, 49, 51, 52
Havlík Dalibor 51
Heger Martin 88
Helfert Zdeněk 90
Hladíková Eliška 113
Hlaváč Petr 51
Hlavica Martin 103, 130, 133
Hlushko Ivan 113
Hochová Dagmar 58
Holomíček Bohdan 31, 40
Hovorka Jiří 18
Hrabal Bohumil 131
Hritzová Markéta 101
Hrubeš Vladimír 88
Hrubý Karel Otto 14, 41
Hudec Pavel Ahasver 131

Ch

Chlapek Petr 88
Chludil Jiří 52

J

Jansa René 93, 94
Jelínek Jan 117
Jeřábková Jana 93, 94
Jílková Eliška 51, 54
Jiráček Alois 18
Jirman Jaroslav 125
Jiskra Petr 113, 149

K

Kabourek Bohumil 14
Kalousková Markéta 129
Karel Otto Hrubý 14
Kazda Jan 113
Kešnerová Eva 103
Klasová Lenka 88
Košťál Ctibor 40, 51, 61, 153
Kovář Jan 103
Král Tomáš 122
Kratochvíl Antonín 133
Krč Svatopluk 106, 113
Krejčí Jaroslav 61, 131
Krejčíková Katuše 93, 94, 97,
109, 153
Krejčí Vítězslav 102, 153
Krulišová Lucie 103
Křivka Tomáš 125
Kubíček Michal 14
Kuffa Marián 60
Kusala Pavel 103
Kuščynský Taras 37

L

Lendelová Lucia 90, 100
Lorencová Angelika 85, 88
Losenický Jan 122
Lucie Dvořáková 113
Ludvík Vladimír 129
Lukas Jan 133
Lukeš Martin 122, 151
Luskačová Markéta 39, 132
Luzum Jaroslav 140

M

Maclová Aneta 38, 56, 59, 60, 61, 62, 67
Machková Věra 122
Majerová Lenka 93
Malinová Hana 113, 115
Malůšek Marek 14
Marcolová Renata 88
Mareš Michal 113
Maršálek Milan 93, 95
Marvanová Věra 129
Mašín Oldřich 54
Mentberger Petr 103
Meravá Jana 103
Měřička Jan 102, 108, 120, 124, 128
Michaličková Hana 129
Michl Milan 29, 37, 40, 60, 61, 153
Mikeš František 18
Miroslavem Zajícem 49
Molová Renáta 122
Moucha Josef 133
Mrázková Daniela 49, 52
Mudroň Lubomír 54

N

Nálevka Petr 122
Nehera Ivan 23, 24, 153, 154
Neherová Kamila 88
Němeček Miroslav 15, 22
Němeček Rudolf 61
Nespěšná Lenka 125
Neugebauerová Jana 11, 30, 39, 63, 69, 70, 71, 97, 117, 128, 145, 147, 155, 156
Novotná Dagmar 93, 94

O

Olševičová Kamila 113

P

Pajskr Evžen 59
Palacká Kateřina 93
Papoušek Jiří 125
Pavlátová Iva 88
Pažitná Karolína 93
Peichl Libor 103
Pejchl Libor 103
Pejšková Barbora 110, 113
Pekárek Jiří 49, 52
Pěšina Tomáš 87, 88
Petera Jiří 154
Peřura Tomáš 101
Petyniak Otmar 97, 153, 154
Petynika Otmar 153
Planková Bohuslava 122
Plisková Petra 93
Poláčková Michaela 125, 129
Pravdová Monika 54
Pražan Emil 17, 18
Prokop Jaroslav 133
Průchová Zuzana 125
Ptáček Josef 11, 39, 49, 69, 72, 73, 74, 77, 84, 90, 91, 99, 102, 103, 107, 109, 120, 123, 124, 130, 136, 140, 152, 156
Pustina Petr 113

R

Radiměřský Miroslav 51
Rafajová Eliška 125
Rajzík Jaroslav 17
Rambousek Jan 39, 62, 69
Reich Jan 131
Rejtar Pavel 29
Rešetár Vladimír 113, 115
Roček Tomáš 101
Runštuková Jana 88
Rybičková Jana 51
Rychtera Zdeněk 88
Ryšánek Martin 101, 107

Ř

Řeháková Denisa 103
Řezníček Tomáš 103

S

Sakmary Libor 113, 115
Sála Jaroslav 51
Salgado Sebastiao 133
Sapara Vojtěch 49
Sedláček Jiří 51
Sedláčková Blanka 88
Sekal Martin 122
Scheufler Pavel 84, 102, 120, 124
Siglová Václava 40
Sitař Jiří 122
Skalický Vladimír 28, 94, 155
Sklenka Josef 41, 65
Skopec Rudolf 17, 21
Smékalová Šváchová Michaela 103
Součková Jindra 122
Soušek Pavel 129
Spáčil Petr 122
Springer Michal 86, 88
Srna Jiří 93
Staněk Ondřej 107, 113, 149
Staněk Václav 129
Stanovská Eva 101
Stašík Radomil 17
Stejskalová Michaela 88
Sudek Josef 40
Sviták Jiří 54
Svoboda Petr 122
Svoboda René 93, 95
Svoboda Zdeněk 21, 37, 49
Syrovátková Dernerová Gabriela 88

Š

Šejn Miloš 49
Šibík Jan 84
Šimek Miroslav 88
Šlaisová Jarmila 30, 31, 35, 52, 61,
69, 72, 76, 117
Šmok Ján 10, 15, 16, 17, 18, 19,
20, 21, 22, 24, 37, 41, 49,
52, 64, 66, 131, 137, 140,
145, 152
Šolínová Iveta 129
Štecha Pavel 52, 131, 132
Štěpařová Renata 88
Štosek Petr 103
Štreit Jindřich 39, 50, 52, 53
Šulc Petr 88
Šušlíková Kateřina 125, 129
Švec Miroslav 57, 153

T

Táborská Pavla 93
Tajovský Jiří 51
Täubner Vladimír 50, 52
Tichý Jan 101
Tomaidés René 109
Trudičová Karolína 113, 114

U

Ulrich Petr 129

V

Valachová Dita 129
Valášek Patrik 129
Vávra Miloš 52
Veselková Petra 101
Vídeňský Radoslav 88
Víteček Luboš 129
Vlach Karel 51
Vlášek Václav 15
Vojáček Zdeněk 51
Vojíř Miloš 49, 51
Vojkovská Marie 122
Vojtěchovský Miroslav 49
Vojtová Kateřina 125
Voleský Stanislav 101
Vondrušková Lenka 51
Vopálka Pavel 51
Vrbecká Marie 37
Vydarená Jaroslava 30
Vykoukal Zdeněk 52
Vykydalová Jana 129

Z

Záhorová Věra 51
Zajíc Miroslav 49
Zhoř Petr 90
Zikmund Jiří 35, 37, 38, 40,
51, 52, 54, 56, 58, 64,
65, 66, 67, 77, 155
Zoubek Olbram 61

Ž

Žáková Eva 129
Židová Lenka 93, 95
Žižka Jiří 34